

KP

KYRKPRESSEN

ONSDAG 17 SEPTEMBER NR 15/2025

ISSN 0356-1275
ISSN 2737-0003

NIO ÅR AVLÄNGTAN MEN INGET BARN

Sidan 4

Fyra dagar av blöjbyte, sagor
och sedan avsked [Sidan 6](#)

Med våra mått mätt
var Jesus sällan rolig [Sidan 9](#)

Han tyckte Gud var tråkig, men
Gud förvandlade hans liv [Sidan 20](#)

Vi har ett jobb som väntar oss

»Glöden i att som kristen vara med och göra skillnad, och få se resultat.«

”DET BEHÖVS en ny Luther för att kyrkan inte ska spricka”, skriver Hufvudstadsbladet på ledarplats (HBL 31.8).

Hoppas. Det var en något ny synvinkel. I kyrkan har vi väl snarast brutit arm om hur den gamla Luther ska läsas och tolkas i dagens värld – varav det har uppstått sprickor.

I vår evangelisk-lutherska kyrka har en del hårdläst Luther med samma bokstavstrohet som mot Bibeln. Och hämtat ordagranna citat för kyrkostrider 2025, i by och bygd, i allt från de 95 teserna till Konkordieboken, som Luthers teologiska arvingar fick till över 30 år efter hans död.

Och sedan har vi haft andra som läser Martin Luther uttolkad i 2000-talets socialdemokratiska samhälle, 500 år efter reformationen. Där hittar de grunden för demokrati, individualism, stat, folkhem, arbetsetik och gott öl. I det perspektivet splittrar Luther och de olika läsningarna av honom oftast nu mer än de förenar.

MEN VI HÖR vad HBL-skribenten Torsten Fagerholm verkar vilja säga. Och bra att någon lätt utomstående samhällsrost säger det: Nu krävs det någon eller någonting så att kyrkan inte spricker.

Det verkar dessutom i skribentens ögon nu vara angeläget för det halvagnostiska HBL-Svenskfinland att folkkyrkan består, och inte viker sig som ett legotorn hos barnen och kraschar i hundrade oöverskådliga, religiösa bitar.

Finns det någon som kan vara den modiga förnyaren? verkar vara frågan. Någon som

kan ge lättheten, glädjen, modet, rötterna i vardagen, engagemanget, som vi ibland har tillskrivit en jovialisk lärofader Luther.

BLAND SOMMARENS intressanta kristna storsamlingar fanns världspingstkongressen i Helsingfors med folk från närmare 100 länder.

För en del skandinaver och amerikaner var det *party time* i Ishallen med dånande stadionlovsång, ibland till och med intill förvirring för en del gäster från länder med små och kämpade källarkyrkor.

Men från det globala Syd hördes mer intressanta och lärorika saker. I appeller och samtal identifierade man sociala problem i sina länder. Man byggde skolor. Man såg orättvisor. Man såg hur människor hade ont. Och man trodde på att det här går att lösa i tro på Jesus.

We've got work to do! sade de. Här finns jobb att göra! Det här behöver vi ta itu med! Borta var de försagda kristna som under gångna årtionden kom och tackade för vad vita missionärer hade kommit till dem med. Här hade man egen initiativkraft och agens.

EN ENTUSIASM av det slaget behöver Finlands evangelisk-lutherska kyrka, på sitt eget vis. Den glöden kring att *göra* kan överbrygga klyftor vid vilka vi tänker olika. Att vara med som kristen och göra skillnad, och se resultat!

Det är möjligt att någon behöver bli ett ansikte för den lilla reformationen, och oblygt ställa frågor av samma kaliber som Luther gjorde, men i vår tid. Om samhället och människan, om kyrkan och tron.

Det är möjligt att den förändringskraften inte kommer ur vår tjänstekyrka eller ur dess hierarkier och byråkrati, utan växer fram ur andra källor och goda sammanhang.

Jan-Erik Andelin är tf chefredaktör och redaktör för *opinion* och *samhälle* vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Tf chefredaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Vd (chefredaktör, tjänstledig)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Rebecca Pettersson
tfn 040 831 6788

Redaktör
Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Julia Lillqvist
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemskretsar. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:
Finland 63 € Utlandet 88 €

I DETTA NUMMER

”Det var det jag fick göra som förälder”

Efter att ha hoppats på barn i flera år började Katarina Smeds och hennes man vänta en flicka. Familjen fick fyra dagar tillsammans, men det kändes som fyra år där på sjukhuset. **Sid 6**

Hur vi undviker vår klimatskam

Det är svårt att skriva om klimatskam när det är en text som ingen ens vill läsa. Forskaren Panu Pihkala rotar i hur vi handskas med de obehagliga känslor klimatförändringen ger upphov till. **Sid 10**

Mystagogiken fångar upp erfarenheten

Vad betyder mystagogik, och varför är termen aktuell? Jimmy Österbacka skriver om att våra erfarenheter av tro kanske behöver komma först, och reflektionen först sedan. **Sid 18**

Grundade ett barnhem för utsatta flickor

Siw Broman från Lovisa har vikt sitt liv till att ta hand om flickor i Bolivia som har blivit utsatta för sexuellt missbruk, incest och människohandel. **Sid 22**

”Det ska vara bra Jesustexter”

Vem är du? Niklas Lindvik är en av själarna i den evangeliska rörelsens musikliv. Han leder Slefs ”intervallkör” Evangelicum,

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN**
FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

Omkring ett dussin gånger per år träffas lägerkören Evangelicum. **Niklas Lindvik** har varit medlem i kören i över fyrtio år, och varit dirigent i över trettio. Vi talar om det som till en början hette Evangeliska Ungas ungdomskör.

Kören blev till av en slump på ett läger i Vasa 1971, då en kantor, närmast för att ha lägerprogram, halade fram fyrstämmiga körarr.

– Vi är troligen stiftets äldsta ungdomskör. Deltagarantalet har varierat: som mest cirka 150 på sjuttioalet, mellan 50 och 100 under lång tid, med en dipp till 15–20 på 2010-talet. Nu var cirka 50 anmälda till lägret för en dryg vecka sedan.

Var kommer körmedlemmarna ifrån?

– Tyngdpunkten är Österbotten, men kören har alltid haft sångare från hela Svenskfinland. Till senaste läger kom folk från hela Österbotten, Åboland, Helsingfors och till och med en ålänning.

Hur ofta övar kören?

– Vi övar inte veckovis eller månadsvis, utan har ett par tvådagars kör läger per termin med övernattning. I snitt blir det en träff per månad, ibland med endagsövningar.

Finns det stämledare eller lokala övningsgrupper mellan lägren?

– Nej. Vi har inga stämledare eller lokala grupper som övar regelbundet. Det har funnits det förr, men det är lite projektkänsla över det hela. Det är sällan ens samma människor på en övning till en annan.

Hur började din egen musikaliska resa?

– Jag är uppvuxen i (evangeliska) Slefs tradition via familjen och började spela på en elorgel hemma på 70-talet, lärde mig ackord på gehör och spelade kristna sånger. Jag har gått musikinstitut, Evangeliska folkhögskolans musiklinje och fem års yrkesmusikerlinje i Jakobstad. Jag välsignades till körledare för Evangelicum 1993 och har fortsatt sen dess. I dag är jag biträdande rektor folkhögskolan och musiksekreterare för (evangelieföreningen) Slef.

Vilken är målgruppen för din kör?

– Man får vara med när man har börjat i högstadiet och många är med upp till 30, men de flesta droppar av mellan 20 och 25. Vissa är med ett år, andra i tio.

GÖR: Musiksekreterare i Slef, körledare för Evangelicum och Evangelivox.

FAMILJ: Fru och två barn.

INTRESSEN: Foto, ut i naturen med bullmastiffen, matlagning.

KRISTEN TRADITION: Evangelisk.

Vad är körens musikstil?

– Vi är ingen renodlad gospelkör, fast vi sjunger gospel. Det är mycket lovsång, nya arrangemang av gamla väckelsesånger, en blandning av svängigt och lugnt. Vi sjunger mest på svenska, mycket på engelska, och ibland på exotiska språk, afrikanska inslag från missionsarbetet och så.

Finns det en nordisk, evangelisk musiktradition?

– Ja och nej. Det låter mycket som annan kristen musik, men vi gräver ofta i sångskatter som Sionsharpan och gör nya arrangemang av gamla väckelsesånger. Norden, och av någon anledning Norge, är en stor inspirationskälla för oss.

Rock och rap kan man numera få höra i en del kyrkor?

– Det är ingenting vi har vi har testat på.

Är kören en inkastare för Slef?

– Både och. Det finns de som kommer med i kören och sedan i verksamheten i övrigt och får vänner för livet här. Andra börjar på andra vägar jobba för Slef och hittar kören på det sättet.

Era texter känns rätt så teologiskt medvetna?

– Ja, vi värnar om ett tydligt kristet, Jesuscentrerat budskap. Vi lägger stor vikt vid att texterna är bra, det är en viktig tradition.

Nio år av längtan – men inget barn än

Ida Kallström är allergisk mot uttrycket ”skaffa barn”.

– Du skaffar inte barn. Du får dem.

Hon och hennes man Theo har längtat efter barn i nio år, och snart är de redo att ge upp.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

För knappt tio år sedan hade **Ida Kallström** och hennes man **Theo** precis blivit ett par. Överraskande blev hon gravid. Hon trodde inte ens att det var möjligt, eftersom hon lider av PCOS (polycystiskt ovarialsyndrom, en obalans av hormoner från äggstockarna).

– Min man är fem år yngre än jag och han var i chock – han hade inte tänkt få barn så tidigt. Men vi fick missfall i vecka tio.

Sedan dess har de inte använt preventivmedel. Det första missfallet har följts av åtminstone tre till, och av tre försök med IVF, provrörsbefruktning.

– Fortfarande tänker jag att kanske det ändå, på något sätt, ska lyckas. Efter de tre försöken med IVF sa jag att nu vill jag ta paus. Jag orkar inte mer just nu.

Hon lider också av svår rädsla för sprutor, så

hela processen med IVF har varit psykiskt tung och svår. Hon får så hemska panikanfall av sprutor att hon kräks.

– Jag sa till min man Theo att en gång till kan vi försöka, sedan ger jag upp.

Hatar du mig, Gud?

Att ge upp känns nästan som en liten lättnad.

– Jag rör mig mellan hopp och lättnad, märker jag. Men man kan ju inte försöka hur länge som helst. Det går inte.

Vad säger du till Gud om allt det här?

– Jag säger: skit på dig. Hallå! Hatar du mig?

Hon tänker just nu att även om de inte får barn naturligt kommer de ändå på något vis ha barn i sitt liv. Hennes syster har nyligen fått tvillingar.

– Jag har alltid tänkt att jag vill ha barn. Jag

TIPSA OSS!

Har du ett
nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

Ida Kallströms
största stöd i
sorgen kring
barnlösheten
är hennes man
Theo. FOTO: JULIA
LILLQVIST

Ida Kallström

34 år, kommer från Hangö, bor i Åbo. Jobbar som ungdomsledare.

Gift med Theo, mamma till två katter.

Bloggar på ilandetingenstans@wordpress.com, eller finns på Elfridaskitchen på Instagram.

Älskar att laga mat.

älskar barn! Att vara fosterfamilj är ett alternativ, men vi har inte funderat klart på det än.

– Men kan jag inte bli mamma så kan jag åtminstone bli världens bästa moster.

Du skaffar inte barn, du får dem

Ida Kallström tycker att människor i allmänhet alltför lätt antar att alla kan få barn.

– Jag är så allergisk mot uttrycket ”skaffa barn”. En del säger: ”Vi skaffar barn när vi är trettio.” Men du skaffar inte barn. Du *får* barn.

Ett annat uttryck hon blivit allergisk mot är ”jag ber för er”.

– Det känns som om folk med det menade att det är så hopplöst och sorgligt att de måste be, för att det aldrig kommer att lyckas.

Och tips och botemedel om hur man blir gravid: nej tack!

– Jag har hört allt: akupunktur, förbön, vadsmassage ... allt! Och rosmarin lär ska vara toppen, säger folk.

En gång frågade hon en läkare vad hon kan göra för att bli gravid.

»Man kan ju inte försöka hur länge som helst. Det går inte.«

– Det var en sådan lättnad att läkaren sa: ingenting. Det spelar ingen roll vad du äter och vad du gör. Släpp alla krav och lev normalt.

Hon bestämde sig ganska tidigt för att vara öppen med barnlösheten.

– Varför ska man dölja något sådant? Vi är inte de enda i världen som inte kunnat få barn. Vi har många vänner i samma situation.

Och det är vanligt: ett par av tre har svårt att bli gravida.

– Jag har tyckt att det är bra att vara öppen. Jag föddes med ett hjärtfel och mina föräldrar har alltid varit öppna med det. Jag har lärt mig att det inte är fel att vara annorlunda.

Hälsningar till dem som aldrig föddes

Hon tycker det är fint att det finns minnesplatser dit man kan gå och tänka på de barn som aldrig blev.

– Jag har skrivit lappar med hälsningar till alla de fyra små bebisar vi förlorat.

Under de år hon och Theo försökt få barn har de vänner som fått många barn – två eller tre till och med.

– Och jag är så glad över alla de barnen! Men ledsen för min egen skull.

Hennes systers små tvillingar är hon otroligt glad och lycklig över.

– Jag älskar dem över allt. Men det är klart att de också påminner mig om min egen sorg.

För alla med en tom famn

Nu finns det en minnesplats också i Helsingfors för dem som förlorat ett barn i missfall eller tidig fosterdöd – eller vars famn är tom av någon annan orsak.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Den 23 september invigs en minnessten för barn som gått förlorade på grund av missfall eller fosterdöd, men också för dem som lider av ofrivillig barnlöshet – eller för dem som förlorat kontakten med ett barn och behöver få sörja det.

– Missfall är väldigt vanligt, och berör många av oss, men vi pratar väldigt lite om det med tanke på hur vanligt det är, säger sjukhusprästen **Jessica Högnabba-Akin**.

Hon är en av dem som ordnar kampanjen *En tom famn*, som genom minnesstenen och genom att ge ansikte åt sorgen i sociala medier försöker ge plats och ett forum för den här förlusten.

– Statistiskt är det vanligt med missfall, men för den enskilda familjen och personen kan det vara en väldigt stor förlust. Även om du bara hunnit vara gravid i några veckor kan det lilla fostret redan i tankarna ha blivit en familjemedlem. Det kan hända att du försökt bli gravid i årtal. Sorgen kan vara väldigt stor, och det behöver finnas en plats för den, säger hon.

– Den här minnesstenen är ett sätt att ge utrymme för den sorgen.

Utrymme för vrede och sorg

Om du får ett missfall mellan veckorna 12 och 22 kan sjukhuset ta hand om begravningen. Kistorna kremeras och askan begravs på en begravningsplats. En gång per månad ordnas en välsignelse för de här små barnen i barnsjukhusets kapell i Helsingfors.

– Dit är också de som fått tidiga missfall välkomna. Man kan ta med sig exempelvis en ultraljudsbild eller ett brev eller ett mjukdjur, om fostret inte kunnat tas tillvara.

Varför tycker du det är viktigt att vi pratar om missfall?

– Jag tycker det är viktigt att vi ger utrymme att vara arg och ledsen. Det är okej att tycka att det är orättvist, och det är okej att sörja. Det möjliggör också kamratstöd: du är inte ensam i det här.

Men det finns också personer som inte har behov av att sörja ett missfall.

– Hos alla väcker inte ett tidigt missfall så starka känslor.

– Alla äger sin egen berättelse. Det ska finnas utrymme för sorg, men det är också okej att inte vilja prata om det.

Minnesstenen invigs på Sandudds begravningsplats kl. 13 den 23.9, på de avlidna barnens minnesdag. Liknande minnesstenar finns i Borgå, Tammerfors, Vasa och Vanda.

FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Efter sju år av längtan började **Katarina Smeds** och hennes man vänta barn, men redan i vecka 23 startade förlossningen. Familjen fick fyra dagar tillsammans, dagar som kändes som år. De hann med så mycket där på sjukhuset: läsa sagor och planera begravning.

TEXT OCH FOTO: **REBECCA PETTERSSON**

Att längta, bära, föda och förlora

För omkring åtta år sedan fick Katarina Smeds och hennes man reda på att det kunde bli svårt för dem att få barn. De var unga då beskedet kom, men vetskapen satte fart på deras längtan. Den växte sig tidigt stark.

– Vi väntade i sju år utan resultat innan jag började vänta vår dotter, säger Katarina Smeds.

Att leva med den här längtan påverkade hennes studier i teologi. I sin magisteravhandling undersökte hon mödrars andlighet i samband med graviditet, förlossning och tidigt föräldraskap.

Hennes egen upplevelse var att andligheten fanns med redan i den process det var att mogna till ett beslut om att vilja få barn. Då hon fick veta att det kunde bli svårt för henne att bli mamma behövde hon tackla det inom alla livsområden. Det ledde till längtan och saknad, som blev till böner.

– Jag uttryckte också min längtan genom att studera ämnet. Det var ett sätt för mig att få utlopp.

Till sin magisteravhandling intervjuade hon nio mammor. Alla hade någon slags koppling till andlighet, men inte alla var uttalat kristna.

Vissa använde andligheten som ett verk-

tyg, till exempel genom affirmationer. Somliga bad under sina förlossningar, andra bad andra människor att be för dem.

Någon ville träffa en präst efter en svår förlossning. Någon annan sökte sig till skogen eller havet för att vila i sin andlighet under graviditeten.

Vissa hade väldigt svåra graviditeter och kunde inte själva be med ord, men kunde vila i den ordlösa bönen.

Någon kände sin andlighet väldigt starkt men kunde, eller ville, inte sätta ord på sina upplevelser. Både andligheten och föräldrablivandet var något djupt privat.

– Flera var rädda för hur deras tro skulle påverkas om det skulle gå riktigt illa. Skulle den bära eller brista?

– Men när allt gick bra upplevde de att deras tro stärktes.

»Flera var rädda för hur deras tro skulle påverkas om det skulle gå riktigt illa.«

Mycket skilde sig åt i kvinnornas berättelser, men nästan alla bad. De började eller fortsatte att be, men graviditeterna gav bönelivet ny intensitet. De sökte stöd i bönerna. De uttryckte sin tacksamhet över graviditeterna genom bönen.

Att få och förlora

Kring samma tid som Katarina blev klar med sin avhandling blev hon själv gravid. Efter sju år av längtan beskriver hon det som en stor glädje. Samtidigt kände hon stark rädsla.

– Jag kände att om det varit så här svårt hittills så kanske det kommer fortsätta vara svårt. Jag var väldigt medveten om risker och faror.

Hon hade en tanke om skyddsänglar som hjälpte henne.

– Jag vet inte hur rätt eller fel det är, men jag brukade föreställa mig att jag hade två skyddsänglar. En var min och en var vår dotters. Det kändes som en tröst. Jag upplevde att jag inte behövde vara ensam.

Böner och samtal med andra troende var också viktiga under graviditeten. Hon sökte sig aktivt mot tron.

I början av graviditeten verkade allt gå bra. Alla tester och kontroller passerade utan anmärkningar.

– Ändå hade jag en viss oro. Jag kände att jag

ville skydda min graviditet. Jag ville inte publicera den någonsans utan hålla den för mig själv.

Sen hände något. I vecka 22 märkte Katarina att allt inte stod rätt till. Hon sökte sig till mödrapolikliniken och fick besked om att förlossningen höll på att starta. Hon blev inlagd och man lyckades flera gånger avsluta värbarnet. Men så körde det igång igen, och igen, och igen.

Då graviditeten precis kommit in i vecka 23 gick det inte längre att avbryta förlossningen. Katarina och hennes man fick en dotter.

Man kan som tidigast ge ett barn aktiv vård om det föds i vecka 23. Katarina och hennes man fick frågan om de ville att deras barn skulle få aktiv vård eller inte. De fick besked om att det kan gå att rädda ett litet liv så tidigt, men att det ofta är en svår väg att gå.

– För mig var det jätteviktigt att ge vår dotter en chans. Jag tänkte att det fanns en mening med att vi fått henne.

Deras lilla tjej blev inskriven på intensivvårdsavdelningen för spädbarn. Läkarna hade hopp för henne.

– Vi fick vara med henne hela tiden där på avdelningen och vi var också hoppfulla. Men sen kom det fram att henne hjärna hade börjat blöda.

Blödningarna fortsatte. Någon dag senare fanns det inte längre något hopp om att hon

skulle klara sig, och hon överfördes till terminalvården.

Katarina tar en paus. Hon tar två djupa andetag innan hon fortsätter berätta.

– Då blev vi tvungna att ta farväl av henne.

– Hon gjorde oss till föräldrar. Att mista henne var det mest svåra och omvälvande jag varit med om. Jag har blivit någon annan efter det.

Fyra dagar

Mitt i allt det här fortsatte Katarina att söka sig till sin tro. Hon upplevde att Gud var med dem där på sjukhuset. De bad hela tiden. Sjukhusprästen besökte dem varje dag. De hade stöd av de anställda i sin hemförsamling i Vanda.

– Då vi för första gången fick reda på att hennes hjärna hade börjat blöda så bestämde vi att det var dags för nöddop. Vår egen kyrkoherde kom dit och vi fick ha ett jättefint dop på avdelningen.

– För mig var det jätteviktigt. Jag ville på något vis ge henne till Gud och ge henne gåvan av dopet.

– Samtidigt vill jag vara jättetydlig med att även om man inte hinner med ett dop är de förstås Guds barn.

Katarina fortsatte att be om ett mirakel där på sjukhuset. Hon bad att blödningen i dotterns

”Jag har blivit någon annan”, konstaterar Katarina Smeds.

hjärna skulle stoppas. Hon bad om att hennes barn skulle få leva.

Så småningom landade insikten om att deras dotter skulle dö. Katarina beskriver det som att någon slags övermänsklig kraft samtidigt kom över henne. Hon bestämde sig för att göra vad hon kunde för sin dotter i det korta lilla liv hon fick.

De nyblivna föräldrarna sjöng sånger intill kuvösen. Katarina till och med läste en saga där.

– I början var det ju en chock när hon föddes. Men när jag från sidan började följa med då hon vårdades insåg jag att jag hade en roll och en plats bredvid henne.

– Vi kunde få hålla henne i handen och vi fick byta blöjor. Vi fick vara där nära henne.

De fick fyra dagar tillsammans.

Då deras dotter dog tvättade de henne, klädde henne och förde henne till kapellet. Till sist bäddade de ner henne i en liten kista. De ville göra allt själva.

– Det var väldigt viktigt för mig, för det var det jag fick göra som förälder. Det var mitt sätt att ta hand mitt barn.

Forts. på följande sida. ►

– Först efter att vi fört henne till kapellet kunde jag bryta ihop och falla sönder.

Förtvivlan framför ilska

Det var i våras som de här dagarna på sjukhuset utspelade sig. Då Katarina berättar sin historia är det höst samma år. Förlusten har inte försvunnit någonstans, men att prata om det som hänt gör upplevelsen av att deras dotter fanns mer påtaglig.

– Hon fanns och hon var viktig.

I sorgen har riterna spelat stor roll: att ordna en riktig begravning, att hålla fast vi familjetraditioner, att tända ljus och att ett band med dotterns namn fästes i dopträdet i Dickursby kyrka.

I kyrkan känner sig Katarina ofta nära henne. Hon berättar om hur man i mässan ansluter sig till en större gemenskap, på jorden och i himlen. Flera gånger betonar hon hur viktig hennes tro varit i förlusten. Hon säger att hon inte varit arg på Gud.

– Kanske mer förtvivlad och sorgsen. Jag har fått höra att det är normalt att man blir arg på sig själv, och det har jag upplevt. Jag har klandrat mig själv. Kanske har min ilska riktats mer inåt.

Hon vet att hon inte hade kunnat göra något annorlunda. Ilskan handlar mer om ... hjälplöshet. Att inte kunna påverka har varit så frusterande.

– Inför Gud finns det många frågor, mycket sorg och mycket förtvivlan. Men jag behöver Guds stöd, närhet och trygghet. Jag söker min tröst därifrån.

»Vi kunde få hålla hennes hand.«

”Jag kände att jag blivit berövad något”

Också Katarinas andlighet har påverkats av hennes erfarenheter av graviditet, förlossning och tidigt föräldraskap. Smärtan har blivit mer påtaglig.

– Det här är den största förlusten hittills i mitt liv. Jag har fått en egen kontaktyta till stor sorg. I något avseende är det en del av ett mänskligt liv.

Du sa att den här förlusten har förändrat dig för alltid. Hur har det varit att inse det?

– I början var jag väldigt förtvivlad. Jag kände att jag blivit berövad något.

– Nu känner jag mer att det är under utveckling. Jag vet inte hur den här förändringen kommer att se ut i framtiden. Jag kan vila i att jag har förändrats, men det är inget som är färdigt. Känslor varierar från dag till dag, från stund till stund.

Att bearbeta förlusten av ett barn, av en framtid man redan föreställt sig och hoppats på, redan känt, det sker i etapper.

– Vi har bara börjat den här resan.

Vissa vill ha holistiskt stöd

Trots sina egna erfarenhet av att längta efter och få barn är Katarina fortfarande väldigt intresserad av hur ett nytt liv kan forma föräldrars andlighet. Kanske kommer hon någon dag att gräva vidare i det. Men tills dess har hon ett fynd att dela med sig av.

Hon säger att vi i dag lever i ett väldigt medicaliserat samhälle. Hon betonar att vården är

På väggen skymtar dopträdet i Diskursby kyrka som är format som ett hjärta. Dit knyts band med namn på alla döpta barn. Katarina visar bandet med sin dotters namn.

»Hon fanns och hon var viktig.«

en stor gåva och trygghet för blivande föräldrar och deras barn. Den är något att värna om.

– Men det finns också människor som saknar något mer, en annan typ av stöd.

Bland kvinnorna hon intervjuade till sin magisteravhandling gick åsikterna i sär. Vissa var väldigt nöjda med det stöd de fick. Andra önskade ett mer holistiskt stöd. Det här är också något som också internationell forskningen inom ämnet belyser.

I vår kontext finns redan en del holistiskt stöd att få. Sjukhusprästerna är en viktig länk i den kedjan.

– Både i min egen berättelse och i de berättelser jag tagit del av så har det varit jätteviktigt att få bearbeta med någon som representerar kyrkan, med andra troende eller med någon som upplevt samma som en själv.

Men också samtalsstöd utan andliga förtecken spelar stor roll för många kvinnor. För också då det går bra lämnar det spår att bära och föda ett barn.

– Själva förlossningsupplevelsen i sig kan ha en stor betydelse i en kvinnas liv. Berättelsen stannar hos många för resten av livet.

Ett läger som saknade humor

MIN GODA vän Kake vann en gång första pris i tävlingen Kortaste möjliga vits. Den prisbelönta vitsen löd: *En åldring hittade en värmekamera*. På finska bara tre ord, och guldmedalj.

Det är alltså en variant på den liknande *man bet hund*. För det brukar vara ju vara tvärtom. Att det är vilsegångna människor som hittas med hjälp av värmekamera och inte det omvända. Eller att det är hunden som bits.

Men där ligger den enklaste definitionen av humor. Någonting är annorlunda än förväntat, eller överraskar. Så barnet kiknar när morfar tar en byxblöja och drar den på huvudet och låtsas tro att den är en hatt.

En kristen variant på detta anges med biskopen av Myanmar i Karleby som källa. Han ska ha sagt att den största utmaningen i Kina för Bibelns berättelse om syndafallet är att kineserna vanligen tänker sig att man äter upp ormen och slänger äpplet.

Det finns humor om humor också. Som efter tryckfelet i något församlingsblad där man sökte kökspersonal: *Hjälp! Vårt sommarläger saknar humor!*

I KYRKPRESSEN har vi sedan många år tillbaka en vits i tidningsryggen på baksidan. När vår vitskista nyligen var nästan tom försökte vi be AI, den artificiella intelligensen på nätet, att skriva nya vitsar på kyrkligt tema.

Det var en katastrof. Algoritmen fiskade upp gamla slitna vitsar, trodde att sex var motsatsen till religion och fick inte ens till en enda ny lutheranen-och-katoliken-vits. AI klarade inte av att vara rolig. Den såg inte det absurda som får oss människor att skratta. Humor är någonting djupt mänskligt.

Kristen humor är knepig. På redaktionen har vi ibland svårt att smaka av när ett skoj om nånting i kyrkan och tron kanske sårar.

»AI klarade inte ens av en enkel lutheranen-och-katoliken-vits.«

JESUS SKA ju ha alla mänskliga drag. Men jag kommer inte på att han skulle vara direkt rolig någonstans i Bibeln. Det finns förstås de som kan föreställa sig en morjens-Mästare som chillar med sina lärjungabuddies och drar slappa skämt.

Men Jesus humor sägs för det mesta begränsa sig till ett överdrivet bildspråk. Som att någon har ett trästycke i sitt öga. Eller att en kamel försöker ta sig genom ögat på en nål. Hmm. Kanske det var roligt på den tiden.

Profeten Elia sägs i sin styrkeprövning med Baals 450 profeter i Första Kungaboken ha haft sarkasmen som humor. Han ska ha frågat sig om fruktbarhetsguden Baal kanske var på *tuppen*, på toa, när han inte manifesterade sig.

Det roligaste med det är inte så mycket Elias pik i den hebreiska grundtexten. Utan snarare hur pannskrynklade bibelöversättare senare har vändats med att inte förstöra Skriftens högtidliga ton. Utan omskrivit bajsbestyret med att fiendens gud Baal *strävade på*, var *upptagen* eller i *djupa tankar*.

Jan-Erik Andelin är journalist vid Kyrkpressen.

JAG HAMNADE PÅ ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

En strand i Kökar

Min vän Simon, fiskaren och sjöfararen, tackade Gud för maten, för vår gemensamma historia, för sin hemö. Sedan badade vi bastu. På stranden rökte han vassbuk vid norrhavet i en gammal bastugryta som fick vara röktunna. Så måste det ha känts när Jesus stekte fisk på stranden. Det var en fin dag.

Jan-Erik Andelin

SLUTA BLUNDA OCH BÖRJA SÖRJA

Du har kanske ingen lust att läsa den här artikeln, eftersom den handlar om klimat och ångest. Men den handlar också om varför du inte har så stor lust att läsa den, så läs nu den ändå.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**
ILLUSTRATION: **MALIN AHO** / FOTON: **PEXELS OCH UNSPLASH**

Många av oss (också jag som skriver det här) vet att vi borde läsa artiklar om klimatkrisen, eftersom det är en viktig sak som påverkar oss alla.

Men vi närmar oss frågan med en lätt känsla av obehag. Det är ju så hopplöst. Och vi försöker ju ändå sortera. Kan vi inte bara få tänka på något annat?

– Det där är väldigt vanliga tankar. Miljökrisen blir större och kopplas ihop med många sociala och psykologiska fenomen. Det har lett till en motsägel-

sefull situation: den finns överallt men samtidigt ingenstans, säger forskaren Panu Pihkala.

Pihkala är präst och teolog och har under de senaste tio åren främst forskat i miljöångest, det vill säga hur vi tänker om och reagerar på klimat- och miljökrisen.

Vi kan vara okunniga om miljökrisen, så att vi inte vet eller förstår hur allvarlig den är. Vi kan vara halvt medvetna om den, också på ett sådant sätt att vi egentligen inte vill ta reda på mer.

– För om vi skulle ta emot den informationen kan vi ana att den skulle kun-

»Vi sörjde tillsammans och sa farväl till skogen.«

na tvinga oss att tänka om gällande vårt liv, så att vi kanske inte längre skulle unna oss den där köttkorven vid mannens bastukväll.

Vi kan vara med om uppvaknanden, vi kan använda oss av coping-mekanismer. Vi kan undvika och förneka allt, vilket egentligen är ett försvar mot den rädsla och ångest vi bär på.

– Till en viss gräns är det sunt och friskt att ta avstånd från information om miljön och klimatet, för vårt nervsystem är inte anpassat för att vi ständigt ska leva med dåliga nyheter. Men då måste man hitta en balans. Det fungerar inte heller att gömma sig helt, för då reagerar vi inte på det som vi borde reagera på.

Förlåt min miljösynd

I det här landskapet av sorg, förnekelse, undvikande och ångest lever vi alla i någon mån. Vi kanske försöker oss på aktivitet (att sortera, att försöka minimera utsläpp). Vi kanske håller avstånd till allt. Eller också möter vi den sorg som finns där.

– Det viktiga är att förstå att den här frågan väcker en mängd olika känslor hos oss. Det kan finnas en känsla av energi, men också ångest och sorg och skuld och skam. Och hopp.

Som kristen skulle jag ofta vilja att någon sa till mig när jag varit tillräckligt god, så att jag får slappna av lite. Samma sak känner jag med min miljöångest. Jag skulle vilja att någon sa till mig när jag gjort nog, och vad som är nog.

– Viljan att vara ”tillräckligt god” är allmänmännisklig. Den visar att vi vill följa moraliska normer och att vårt samvete funderar på dem. Men det finns ingen guru som kan säga att du gjort tillräckligt.

I forskningen talar man om känslan av ”miljöskuld”. Liksom med skuld i allmänhet kan den avhjälpas med nå-

Panu Pihkala är präst och forskare, som undersöker våra känslor inför miljön och klimatet.

gon sorts avlösning, det vill säga syndernas förlåtelse. Därför sneglar man också i sekulära kretsar nu mot kyrkorna, som har lång erfarenhet av att tampas med de här frågorna.

– Många har ett behov av att bli förlättna eller få börja från tomt bord.

En del av oss köper oss fria från vårt dåliga samvete. Vi tänker att det är okej att flyga om flygbolaget planterar träd för att kompensera för resan.

– Det här systemet har ju vissa likheter med avlatshandeln (att man mot pengar utlovades bot för begångna synder), som ju har väldigt dåligt rykte. Men en del kyrkohistoriker säger också att avlatshandeln inte var enbart dålig. Även om systemet uppenbart användes fel fanns där ändå ett försök till gottgörelse, och det kan till en viss gräns vara en bra sak, säger Panu Pihkala.

Förtvivla gärna

Ett problem med miljödiskussionen är att vi lätt sjunker in i ett tillstånd av hopplöshet. Är det någon idé att försöka? Donald Trump har ju ändå slopat alla USA:s klimatmål och AI-framtiden kommer att suga mängder av energi. Kanske slaget redan är förlorat?

– Jag tror att många ställer den frågan, och det är förståeligt. Längre har det funnits en känsla av brådska, av att vi ännu kan ändra riktning. Men på 2020-talet är vi inne i ett läge där alla gränsvärden redan överskridits eller är på väg att överskridas. Det kan göra det ännu svårare att ta till sig information om miljön: vill man ens läsa om något så deprimerande?

Men Panu Pihkala tror att det går att skapa en lust att engagera sig också när det känns mörkt.

– Jag tror att ett sätt att orka med allt det här är att göra det tillsammans, och en del av det är att sörja.

Han menar att det är okej att känna sig förtvivlad. Att känna hopplöshet är

mörkare, för när vi känner hopplöshet känner vi ingen mening. När meningen försvinner dyker vi ner i en depression.

– När det gäller känslor av förtvivlan tror jag att en tro kan ge oss någon sorts resiliens. Kristendomen har en lång historia av att hitta mening också i mycket mörka situationer. Kyrkan kunde bjuda på tröst och vila och en känsla av trygghet, och kanske ett gemensamt sätt att handskas med sorgen.

I den finska förrättningshandboken finns ett försök att hitta ett språk för miljöångest.

– Men jag vet inte om ”vi har förstört allt” är en lämplig mening att upprepa i kyrkan, där det mest sitter äldre damer. De är ju inte de som förstört allt. Det borde kanske vara chefer för oljebolagen som satt där, inte damerna i högmässan.

Själv har han varit med och utvecklat olika sorgritualer. För ett antal år sedan använde han det kyrkliga begravningsformuläret som grund för en sorgritual i Hvitträsk i Kyrklätt, ett nationallandskap där man huggit ner gammal skog.

– Vi sörjde tillsammans och sa farväl till skogen. Sedan samlades vi efteråt på ett naturligt sätt och frågade oss: Vad kan vi göra för att det här inte ska hända på nytt?

Så det finns saker att göra för oss som helst inte skulle vilja tänka på hur dystert allt är. Vi kan uppfinna en klagovisa. Vi kan sörja, ensamma eller tillsammans. Vi kan gå till den där skogsdungen som fanns när vi var barn och som nu är borta, och känna oss ledsna en stund. Vi kan tända ett ljus. Den 30 november, på minnesdagen för förlorade arter, kan vi minnas och sörja tillsammans.

Och när vi inte sörjer kan vi försöka göra något smått, be om förlåtelse för det som inte är tillräckligt, och leva våra liv med en känsla av att det finns en mening och ett hopp.

JOHAN TERHO

Att vända tillbaka

TIO ROP i mörkret. Tio kroppar märkta av sjukdom. Tio som får livet tillbaka.

Nio går vidare. En vänder om.

Berättelsen finns i Lukasevangeliet. Den är kort, men den stannar kvar. Kanske för att den känns så bekant. Också vi vill vidare. Till vardagen, till nästa sak på listan, till det som väntar bakom hörnet. Det är så lätt att rusa förbi det goda – nästan utan att se det.

ÄNDÅ FINNS det överallt. I kaffekoppen som någon räckt fram. I ett sms mitt i en tung dag. I händer som burit, i blickar som sett. I en värld där oro och nyhetsflöden fyller oss med tyngd är de små gåvorna större än vi anar.

Men ser vi dem? Eller glider de förbi som brus?

Känner vi dem? Låter vi hjärtat vila en stund i glädjen?

Visar vi dem? Säger vi orden: tack?

Tacksamhet är mer än ett leende och ett artigt ord. Den är en rörelse. Den vänder oss mot varandra. Den gör världen lite varmare och oss själva lite helare.

»Tacksamhet är mer än ett leende och ett artigt ord. Den är en rörelse. Den vänder oss mot varandra.«

KANSKE ÄR det därför vi behöver tacksamheten så mycket i vår tid. När allt går fort och vi översköljs av krav är den som en broms. Den får oss att se att inte allt kan köpas eller ordnas – mycket av det vi lever av är sådant vi får ta emot.

Vi såg det under pandemin, när människor applåderade från balkonger. Vi ser det när någon startar en insamling efter en katastrof, eller när grannar bär matkassar åt den som inte orkar. I de små handlingarna anar vi något större.

DEN ENE som vände tillbaka gjorde mer än att säga tack. Han stannade. Han såg. Han mötte blicken. Och just där, i ögonblicket, blev han hel – på ett djup som sträckte sig längre än huden.

Kanske är det så berättelsen vill tala också till oss. Att mitt i det som oroar finns en hemlighet: när vi vänder tillbaka, när vi ser och delar tacksamheten, blir livet lite helare än förut.

Så låt oss öva oss i att vända tillbaka. Till varandra. Till det goda som bär. Till det ord som aldrig blir för litet, men alltid räcker: tack.

Johan Terho arbetar som kaplan i Helsingfors. **Han hoppas** på fler små stunder av stillhet mitt i vardagen. **Hans tips:** stanna upp en minut varje dag och tacka för något litet – det förändrar blicken.

SÖNDAG 21.9.2025, Femtonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

handlar om tacksamhet och otacksamhet. Jesus gjorde gott speciellt mot dem som andra hade övergett. Andra stördes av att Jesus inte handlade så som de skulle ha önskat. Men han ville göra gott mot alla utan åtskillnad. Temat för söndagen är **Tacksamhet**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 38:17–20

ANDRA LÄSNINGEN

Ef. 5:15–20

EVANGELIUM

Luk. 17:11–19

Jesus frågade:
”Blev inte alla
tio rena? Var är
de nio andra?”

Läs mera i
Luk. 17:11–19.

Psalmförslag

803
805
876
313

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

*Gud, öppna mina ögon för det som bär.
Lär mig att se, känna och dela tacksamheten.
Gör mig modig nog att vända tillbaka –
till dig, till andra, till livet självt. Amen.*

Bönen är skriven av Johan Terho.

SÖNDAG 28.9.2025, Sextonde söndagen efter pingst

Nästa söndag

har temat Guds omsorg. Jesus lär att den som tror på Gud inte behöver bekymra sig. Vår himmelske Far har vård om oss så att vi varje stund kan koncentrera oss på det som är viktigast. Samtidigt ska vi komma ihåg att också hjälpa våra medmänniskor. En kristen människa minns Jesu ord: ”Det är saligare att ge än att få.”

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Ps. 127:1–2

ANDRA LÄSNINGEN

Gal. 6:2–10

EVANGELIUM

Matt. 6:25–34

”Är inte livet mer än
födan och kroppen
mer än kläderna?
Se på himlens fåglar,
de sår inte, skördar
inte och samlar inte
i lador, men er him-
melske fader föder
dem.”

Läs mera i Matt. 6:25–34.

Psalmförslag

173
363
314
225

Psalmerna är valda av
Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Esbo ordnade morgondopp

– Härligt! Uppfriskande! Inte hemskt alls.

Det försäkras bland annat **Beatrice Silén** och **Mona Sandell** som på Östersjödagen den 28 augusti tog sig till simstranden i Stensvik, Esbo, för att fira dagen tillsammans med Esboförsamlingarna. Esbo svenska församlings kyrkoherede **Kira Ertman** är idésprutan bakom tanken.

– Jag blev inspirerad av hur redaktören Noora Shingler talat om Östersjön och miljöskyddsfrågor. Jag brukar själv simma i havet under hela sommarhalvåret, ungefär fram till oktober, berättar Ertman.

Kanske också du vill tänka på Östersjön i höst genom att ta dig ett morgondopp?

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

HÖGMÄSSOR:

Hagalunds kyrka lö 20.9 kl. 15: Högmässa med konfirmation av Törmälä 1-gruppen. Laaksonen, Filip Engström, Kronlund, Kalliokoski.

Olars kyrka sö 21.9 kl. 12.15: Lohi, Kronlund, Kalliokoski. Kyrkkaffe.

Alberga kyrka sö 21.9 kl. 15: Högmässa med konfirmation av Törmälä 2-gruppen von Martens, Dannholm. Nina Kronlund och Marcus Kalliokoski.

Olars kyrka lö 27.9 kl. 10.30: Babykyrka med rytmik, sång och lek för hela familjen. von Martens, Lindroos. Efter babykyrkan lätt lunch och kaffe.

Olars kyrka sö 28.9 kl. 12.15: von Martens, Malmgren, Kalliokoski. Kyrkkaffe.

Hagalunds kyrka sö 28.9 kl. 15: Högmässa med konfirmation av Hvittorp A 2-gruppen. Laaksonen, Filip Engström, Malmgren, Kalliokoski.

Söndrik kapell to 2.10 kl. 13.00–14.30: Soppservering efter massan. von Martens, Kalliokoski.

BARN OCH FAMILJ:

Församlingens verksamhet för småbarn, föräldrar och unga hittas på esboforsamlingar.fi

VERKSAMHET FÖR VUXNA:

Symamsellerna ti 16.9 kl. 16–19: Esbo domkyrkas församlingsgård. Vi bjuder på kaffe och te men ta med smörgåsen.

Torsdagsträffen to 18.9 kl. 13–14.30: Söndrik kapell. Taina Stenberg från LUVN berättar om tjänster för äldre inom Västra Nylands välfärdsområde.

Musik- och kaffestund för seniorer i Esbovikens kyrka to 25.9 kl. 13: Musik, andakt och sällskap med kaffe och tårta. Mer info: diakoni.esbosvenska@evl.fi.

Bibelkväll i Alberga kyrka to 25.9 kl. 18: Vi samlas varannan torsdag som en öppen bibelgrupp. Vi bekantar oss med Bibeln genom att läsa och diskutera. Välkommen och ta din bibel med dig. Mera info: församlingspastor Janne Sironen, janne.sironen@evl.fi

Ti 30.9:

– **Symamsellerna kl. 16–19:** Esbo domkyrkas församlingsgård. Vi bjuder på kaffe och te men ta med smörgåsen.

– **Sorgegruppen kl. 18–19.30 Olars kyrka:** Sorgegruppen är för dig som har mist en närstående mellan maj 2024 och april 2025. Övriga familjemedlemmar är också välkomna. Gruppen samlas i Olars kyrka på tisdagar 30.9, 7.10, 21.10, 25.10 och 11.11 kl. 18–19.30. Ledare för gruppen är diakonerna Taina Sandberg och Nina Wallenius.

Mera information: diakon Nina Wallenius.

Anmälningar tas emot 050 432 4323 eller nina.wallenius@evl.fi senast 22.9. Anmälan är bindande.

Vardagsretreat on 1.10 kl. 18: Alberga kyrka. Vill du stanna till vid Bibeln, men har inte möjlighet att resa bort till en retreat för flera dagar? Då är vardagsretreat någonting just för dig – här under en period av två månader oktober–november.

Pilgrimsvandring lö 4.10 kl. 14.30: Vi träffas vid parkeringen intill Esbovikens naturskyddsområde, Glasdalen 20. Vandrigen är ungefär 1,2 km lång. Du behöver inte anmäla dig, det är bara att dyka upp. Ta med dig bra skor, kläder enligt väderlek och eventuellt en termos med kaffe eller te i ryggsäcken. Vandrigen leds av pilgrimsledare Heidi Juslin-Sandin och församlingens präst Terttu Laaksonen. Ifall du har frågor, kontakta Terttu 040 508 9467

Våra diakoner stöder och hjälper: Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Ani 050 597 3313, ani.iivanainen@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt WhatsApp eller elektronisk tidsbokning: asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Bidra till diakonins insamling inför de bostadslösas natt: hygienartiklar (deodorant, tandborste och –kräm, duschtvål, schampo, hudkräm), nya herr- och damstrumpor, vinterhandskar samt underkläder. Vaktmästaren på Kyrkogatan 10 tar emot din donation till den 13.10. Mer info: diakon Nina Wallenius 050 432 4323.

Esbo svenska församlings kansli: Kyrkogatan 10 betjänar 09 8050 3000 må–to kl. 9–12, esbosvenskaforsamling@evl.fi Kansliet öppet för besök enligt överenskommelse.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning: Bokningstjänster 09 8050 2601, Begravningsstjänster 09 8050 2200, Beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar 09 8050 2600. Hindersprövning, medlemsregister: Esbo regioncentralregister, 09 8050 2600.

GRANKULLA

Sö 21.9 kl. 12 Högmässa: Ulrik Sandell, Barbro Smeds. Kyrkkaffe i nedre salen efteråt.

Ti 23.9 kl. 9.30–12 Familjelyktan: i Sebastos, Daniela Hildén, Hanna Sandell.

– **kl. 9.30–10.30 Diakonimottagning och bröddutdelning:** i kyrkans aula.

– **kl. 13–13.30 Sångstund:** för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30–15 Tisdagsträffen: Catherine Granlund, Carola Wikström, Barbro Smeds. Gäst: Kjell och Catherine Granlund berättar om Island i ord och bild.
– **kl. 18 Andakt:** i Grankulla kyrka på Minnesdagen för avlidna barn. Möjlighet till kvällsté och samtal i kyrkans övre sal efter andakten. Jona Granlund, Catherine Granlund, Carola Wikström, Daniela Hildén, Päivi Tiitu.

On 24.9 kl. 14–15.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.

– **kl. 18–19 Samtal om Bibeln:** i övre brasrummet, pastor och ped. mag. Henrik Nymalm. Teservering.

– **kl. 18–19.30 Änglaklang:** i kyrksalen, Päivi Tiitu.

To 25.9 kl. 10–11 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Fr 26.9 kl. 12–15 Babydagens pop-up babycafé: i Sebastos med Daniela Hildén, Sanni Hackman, Eeva Peltonen, Taru Laaksonen.

Lö 27.9 kl. 16 Konsert: Vänorternas körer möts. Danderyds och Grankullas kyrkörer samt Accabella. Dir. Maria Resare och Teija Palolahti. Suvi Leino, piano. Fritt inträde, program 10 euro till förmån för insamlingen Kyrkans utlandshjälp.

Sö 28.9 kl. 10 Tvåspråkig högmässa: Ulrik Sandell, Maria Puotiniemi, Teija Palolahti. Kyrkkören från vänorten Danderyd medverkar. Kyrkkaffe i övre salen efteråt.

Ti 30.9 kl. 9.30–12 Familjelyktan: i Sebastos, Daniela Hildén, Hanna Sandell.

– **kl. 9.30–10.30 Diakonimottagning och bröddutdelning:** i kyrkans aula.

– **kl. 18–20 Graziakören:** i kyrksalen, Päivi Tiitu.

On 1.10 kl. 14–15.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.

– **15–19 Ungdomskväll:** i Klubb97, Jona Granlund.

– **18–19.30 Änglaklang:** i kyrksalen, Päivi Tiitu.

To 2.10 kl. 10–11 Lovsångs- och förbönsgrupp: i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Ti 21.10 kl. 10.30–15 Höstutfärd: Catherine Granlund, Carola Wikström. Vi besöker Riksdagshuset och Finlandiahuset. Anmälning senast 7.10 (eller när anmälningen är full) via grankullaforsamling.fi eller kansliet 050 500 7000, grankulla.sv.fors@evl.fi

KYRKSLÄTT

Fr 19.9 kl. 13–15.30 Effa: på Hörnan

Sö 21.9 kl. 12 Mässa: i S:t Mikael's kyrka

Sö 21.9 kl. 13.30–18 Ekumenisk vandring:

med start i S:t Mikael's kyrka och avslutande bön och måltid i S:t Matteus kyrka i Masaby

Må 22.9 kl. 18.30 Sång och bön:

i S:t Mikael's kyrka

On 24.9 kl. 10 Avigt och Rätt:

på Mikaeligården

To 25.9 kl. 10 Förmiddag: på Hörnan

Fre 26.9 kl. 13–15.30 Effa: på Hörnan

Sö 28.9 kl. 12 Mässa: i S:t Mikael's kyrka, Mikaelikören medverkar i mässan

Ti 30.9 kl. 14 Seniorgruppen: träffas på Hörnan

On 1.10 kl. 10 Avigt och Rätt:

på Mikaeligården

To 2.10 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Anmälningar öppna på hemsidan för Kvinnodygn, Karadygn, En natt i kyrkan och HöstDax. I början av oktober öppnas anmälan för andra evenemang.

Behöver du hjälp? Boka tid till diakonikansliet via Diakonihjälpen 050 478 4227 diakoni.kyrkslatt@evl.fi

Noggrannare information finns på hemsidan: www.kyrkslattsforsamlingar.fi
040 350 8213

TAMMERFORS

Sö 21.9 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska Hemmet. Kyrkomusikens dag. Janne Heikkilä, Paula Sirén, Olli Lammi (sång).

Ti 23.9 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Ti 23.9 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

On 24.9 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Tavastehussvensken Petteri Kaleva är vår gäst.

Sö 28.9 kl. 11 Tvåspråkig Big Band-mässa: i Pispala kyrka. Tampere Gospel Big Band, Aleks Majuri, Tarja Laitinen, Kristina Strand-Ketonen, Paula Sirén.

Ti 30.9 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Ti 30.9 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

On 1.10 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Maria Malmi: samtal om stroke.

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS

Kyrkovägen 45

Bröllopsnatt fr 19.9 kl. 18: framåt.

Högmässa sö 21.9 kl. 10:

Anu Paavola, Anders Ekberg.

Kvällsmässa sö 28.9 kl. 18:

Daniel Nyberg, Anders Ekberg.

DICKURSBY KYRKA

Stationsvägen 12a

Musiklek fr 19.9 kl. 10–11.

Sånggrupp för alla: fr 19.9 kl. 15.30–16.30.

Tisdagscafé: ti 23.9 kl. 13–14.

Ungdomskväll: on 24.9, 1.10 kl. 18–20.

Sånggrupp för alla: to 25.9, 2.10 kl.

15.30–16.30.

MYRBACKA KYRKA

Strömfåravägen 1

Pensionärskrets: ti 23.9 kl. 11.30–13.

Träffpunkten: ti 30.9 kl. 11.30–13.

HÅKANSBÖLE KYRKA

Håkansbölevägen 48

Sottungsby-Håkansbölekretsen:

to 25.9 kl. 13–14.

ÖVRIGT

Sportklubben: för åk 1–3 tisdagar kl.

16–17: i Dickursby skola.

Vianda-kören: övar onsdagar kl. 12–14:

på Helsinggård.

Skaparklubben: för åk 1–6 torsdagar udda veckor kl. 15–16.15: i Dickursby skola.

Vivandi-kören: övar torsdagar kl. 18–20:

på Bygård.

Pilgrimsvandring på skapelsens söndag sö 28.9 kl. 14.30: Myrbacka kyrka till Helsing kyrka S:t Lars. Anmälningar senast fr 26.9 till vandasvenska@evl.fi.

INTERNATIONAL

Sunday Service with Holy Communion:

every Sunday at 12pm: at Tikurila church. Fellowship after the service.

Weekly Wednesday Prayer and Bible study: Would you like to study the Bible and pray together with other international Christians in Vantaa? Join us for Study at 5.30pm at Tikurila Church, 2nd floor, meeting room Martta.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

GUDSTJÄNSTER

Söndag 21.9, högmässa:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

Söndag 21.9, gudstjänst:

kl. 15 i Folkhälsans seniorhus i Brunakärr.

Onsdag 24.9, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Missa inte! Söndag 28.9, högmässa: kl. 12

i Johanneskyrkan. Engelbrekts kammar-

kör från Stockholm medverkar.

Söndag 28.9, kvällsmässa:

kl. 18 i Drumsö kyrka.

Onsdag 1.10, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

GEMENSKAP

Handarbetscafé: fre 19 och 26.9 kl. 15–18 i Johannes vardagsrum.

Måndagspromenad med fika: 22 och 29.9

kl. 9.30, träff utanför Johannes vardagsrum.

Fika i vardagsrummet efter promenaden.

Johannes vardagsrum: Öppet tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, program kl. 13.30: 23.9 Henrik Stenbäck: Är politiken bättre än sitt rykte? 30.9 Så skört är livet

Broderiberättelser med Åsa Hansson och Anna Brummer. Kl. 14.45 andakt, kl. 15 kaffe. Nyhet! Haikuverkstad 23.9. kl. 15.
Torsdagskväll: 25.9 i Drumsö kyrka, 2.10 på Högbergsgatan. Mat, program och samvaro för alla! Program varje Torsdagskväll: 16.30–18.30 mat (3 eurovuxna, barn gratis), handens konst, pyssel och lek-hörna för barn, 17.45–18.15 musiklek för barn under skolåldern tillsammans med vuxen, 18.30 diskussionsgrupp för vuxna om tron och livet. Läs mera om de enskilda torsdagskvällarna på vår hemsida!
Brunch för unga vuxna: 20.9 kl. 11–14 i Johannes vardagsrum.

Missa inte! Endagsretreat för unga vuxna: Lördag 4.10 i Borgå. Start från Kiasma med gemensam transport kl. 9. Tillbaka kl. 20. Jocke och Gun från Johannes församling är med. Läs mera om retreaten på församlingens hemsida. Anmälan till Gun 050 568 6598 senast 26.9.

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

Konsert med Engelbrekts kammarkör: 27.9 kl. 18 i Johanneskyrkan.

FÖR FAMILJER OCH BARN

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Fredagar kl. 9–11 (obs! musikleken flyttar till kl. 10!) i Drumsö kyrka, C-trappan, tvåspråkigt familjecafé med gröt i samarbete med Lauttasaaren srk.

Musiklek efter dagis: torsdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum. Dörrarna öppna kl. 16–19. Kom och lek, umgås, värm egen mat osv.

Fritids: För barn i klasserna 3–6. Kom och chill, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i Pärilan på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 046 921 7512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Pipor och pedaler: Torsdagskväll 2.10 kl.

16.30–17, för barn från 6 år uppåt i körsalen, Högbergsgården. Bekanta dig med orgeln!

Församlingens nya Jubla-kör för barn:

I Högbergsgatans körsal varje tisdag kl. 14.30–15.15. Körledare är Ville Valtanen. På Drumsö i Pärilan, Drumsö kyrka varje torsdag kl. 15.30–16.15, Körledare där är Rebecka Stråhlman. Mera info om kören ger projektledare Stella Wahlström: stella.wahlstrom@evl.fi eller läs på vår hemsida. Ifall ni är på väg till Drumsökören, anmäl er till samma adress!

Information om verksamheten för unga hittar du på ungdomsverksamhetens egen hemsida: johannesungdom.wordpress.com. Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes Följ oss på Instagram och Facebook: @johannesforsamling.

MATTEUS

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Oktobersöndagarna 5.10, 12.10 och 19.10.
Kvällsmässa: Sö 28.9 med Stina Lindgård och sö 26.10 med Björn Vikström kl. 18. Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

GRANKULLA Utfärd till Helsingfors

Höstutfärd Ti 21.10 kl. 10.30–15.00: Catherine Granlund, Carola Wikström. Vi besöker riksdagshuset och Finlandiahuset. Anmälning senast 7.10 (eller när anmälningen är full) via grankullaforsamling.fi eller kansliet tfn: 050 500 7000, e-post: grankulla.sv.fors@evl.fi

MU-mässa (Matteus ungdom): On kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder! Startar 24.9!

Bönegruppen Molnet: Ett tillfälle för bön to 18.9, 2.10, 9.10, 23.10, 6.11, 20.11 och 4.12, kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Inger Österman, 040 738 3504. Gemensam middag från kl. 17 framåt. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

Retreat med Matteus 24–26.10: Kom med på retreat på retreatgården Snoan! Retreaten kostar 220 euro, med möjlighet till understöd. Lärare och småbarnspedagoger får delta gratis. Det finns ett begränsat antal platser. Platserna går åt i anmälningsordning, varefter det bildas en vänstelist. Anmälan till matteus.fors(at)evl.fi eller 09 2340 7300 (tis och tors kl. 10–14).

BARN, UNGDOM OCH FAMILJ

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bär-lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050 380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769, ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi, tfn 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, tfn 050 380 0710

Musiklek med familjecafé: Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) tisdagar i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn! Kaffe med lite tilltugg efteråt. Ingen musiklek på höstlovet 14.10.

TweentORSdag för åk 3–7: To kl. 13–16.30 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Ingen tweentorsdag på höstlovet 16.10!

Öppet hus för ungdomar: startar 24.9! On från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar. Inget Öppet hus på höstlovet 15.10.

Matteus barnkör och pysselklubb: Startar 23.9! I skolorna på Matteus församlings område, ti på eftistid. Catarina Bär-lund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören. Körerna har paus på höstlovet 14.10!

Matteus Dance Kids: Kortkurs tillsammans med Emma Larsen. To, i samband med Afterwork. 4.9, 11.9 och 18.9, kl. 18–19. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360 Vi uppträder på Matteuslördagen 20.9!

Spelklubb för barn i lågstadieåldern: Startar 23.10. To, i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360.

Barnpassning och Barnklubb: ordnas i samband med Matteus Afterwork, to kl. 17. De vuxna kan delta i programmet som ordnas eller gå ärenden (eller egentid!) och barnen får spela, leka och rita tillsammans med hjälpisar.

Natt i Matteus för åk 3: 10.10–11.10. Fredag kväll till lördag förmiddag har vi program och övernattar i kyrkan. Kostar ingenting. Anmälan senast 6.10 till Catarina.

MUSIK

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Övning ti kl. 18–20 i kyrksalen tillsammans med kantor Sirkku-Liisa Niemi 050 566 9418

Pop-up ukulele: övar i höst fyra gånger och spelar i mässan sö 5.10 kl. 10. Övningsdatum 18.9, 25.9 och 2.10 kl. 18. Kör- och ukuleleledare kantor Sirkku-Liisa Niemi, sirkku-liisa.niemi@evl.fi.

Popkören: Sjunger svängiga låtar på svenska och engelska, to kl. 15.30. För åk 3–7. Ingen övning v. 14.

Barnkören: Övar i lågstadieskolorna ti på eftistid. För åk 1–2.

Körledare för Barn- och Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769. Startar 23.9!

Nya sångare och spelare välkomna i alla körer!

GEMENSKAP

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti och to kl. 10–14)

Bibel- och bönegrupp i Matteuskyrkan: Var tredje vecka i Matteuskyrkan. Mer info Karin Fougstedt 050 573 7081.

Matteus Afterwork: Torsdagar kl. 17 erbjuder församlingen pizzamiddag i församlingssalen. Maten kostar 3 euro och det ordnas även frivilligt program (bl.a. bönegrupp, bibelstudie och stickkaffe) samt barnklubb och barnpassning.

MuskelMoves: Torsdagsjumppa för vuxna i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Ledare är Emma Larsen, 050 491 7360. Barnpassning ordnas.

Stickklubben: Stickklubben fortsätter to 18.9, träffas varannan vecka. Kontakt Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Inleder höstterminen med boken ”Gud är inte plåstret” av Tomas Andersson Wij. Må 29.9 och 20.10 och kl. 14. Träffas var tredje vecka.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Må 6.10 kl. 18 i Matteuskyrkan. Träffas första måndagen i månaden.

Samling för män: Fr 10.10 kl. 18 i Matteuskyrkan.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: Höstens datum to 16.10, 13.11 och 11.12. Kl. 18 i Matteuskyrkan i samband med Afterwork.

MatTroSommarprat: Mat och prat om livets stora frågor. I höst diskuterar vi YLEs sommarprat. To 25.9 diskuterar vi professor Mirjam Kallands sommarprat. Höstens datum 25.9, 23.10 och 20.11.

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3€/6€ och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Mån–fre kl. 11–13.

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteusforsamling. Evenemang och info hittas också på vår webbsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

PETRUS

GUDSTJÄNSTER

Varmt välkommen på gudstjänst!

Söndagens högmässa: kl. 11 i Petruskyrkan (Skogsbäcksvägen 15). 21.9 Ronny Thylin, Mathias Sandell. Kyrkkaffe!

Tvåspråkig gudstjänst: Sö 28.9 kl. 11 i Munkshöjdens kyrka tillsammans med Munkkiniemen seurakunta. Anne Koivula, m.fl. Kyrkkaffe. OBS! Ingen högmässa i Petruskyrkan denna dag.

Petrus Liv: kl. 15.30 i Petruskyrkan (Skogsbäcksvägen 15). Gudstjänst i friare form med gästande talare, musik och nattvard. Kyrkkaffe efteråt. 21.9 Monica Cleve.

Taizémässa: On 24.9 kl. 18 i Petruskyrkan. Anne Koivula m.fl.

BARNFAMILJER

Musiklek: To kl. 10 i Södra Haga (Hagasalen, Vespervägen 12). En rolig förmid-

ESBO

Pilgrimsvandring i Glasdalen

Pilgrimsvandring lö 4.10 kl. 14.30: Vi träffas vid parkeringen intill Esboviken naturskyddsområde (Glasdalen 20). Vandringen är ungefär 1,2 km lång. Du behöver inte anmäla dig, det är bara att dyka upp. Ta med dig bra skor, kläder enligt väderlek och eventuellt en termos med kaffe eller te i ryggsäcken. Vi som leder vandringen är pilgrimsledare Heidi Juslin-Sandin och församlingens präst Terttu Laaksonen. Ifall du har frågor, kontakta Terttu – telefonnummer 040 5089467.

dag i Södra Haga kyrka (Hagasalen) för er med barn 0–5 år. Vi sjunger, leker, spelar och har roligt. För mer info och anmälan, kontakta: anne.koivula@evl.fi. Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för mer aktuell info!

UNGDOMAR

Ambient ungdomssamling: Varannan fre kl. 18.30 i Petruskyrkan. Följ petrusyouth_ på instagram för mer information.

EVENEMANG OCH KURSER

Fredagscafé: Fre kl. 17–19 i Petruskyrkan. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam eller med familj eller vänner!

Diakonins dagscafé: Ti 30.9 kl. 13–14.30 – kaffe, program och andakt. Varmt välkommen! Gunilla Riska, 050 5334774.

Alphakurs: Start ti 7.10 kl. 18 i Petruskyrkan. Har du frågor om livet eller tron? Kom med på höstens Alphakurs under 10 tisdagar med mat, föredrag och diskussion. Anmälan till: niklas.andersson@evl.fi

ANDAKT OCH BÖN

Petruskyrkan öppen för bön: Ti kl. 8–9 Tid för egen bön i stillhet med gemensam bönestund mot slutet av timmen. Välkommen!

Förbön och tack: Tvåspråkig förböns-gudstjänst varannan ti kl. 19 i Munkshöjdens kyrka (Raumovägen 3). 30.9 Ronny Thylin, Bengt Lassus m.fl. Lovsångskören övar kl. 18.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

SJUNG I KÖR

Petrus vokalensemble: Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. För dig som sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Vi uppträder ett par gånger per termin på församlingens evenemang. Nya sångare välkomna! För mer info: mathias.sandell@evl.fi, 050-4709222

Kingdom Singers: Ti kl. 18 i Petruskyrkan. Internationell lovsångskör med sånger på finska, svenska och engelska. Välkommen med! För mer info: fionat-chow@gmail.com

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

Sön 21.9

Högmässa kl. 12: i Snappertuna

Musikandakt kl. 16: i Bromarv

Stenmässa kl. 18: i Ekenäs. En innerlig gudstjänst där stillheten, eftertanken, bönen och gemenskapen står i centrum. Gudstjänsten leds av Anders Lindström. Kom som du är – i oro, sorg, vila eller tacksamhet.

Sön 28.9

Högmässa kl. 10: i Ekenäs

Högmässa kl. 10: i Tenala

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fre 19.9:

– **kl. 18.00 Israelisk dans:** Församlingshemmet. Unnérus.

Lö 20.9:

– **kl. 10.00–18.00 Pilgrimsvandring i ödemarkslandskap:** Start kl 10 från kyrkans parkering med buss, tillbaka är vi ca kl 18. Gångsträckan på små vägar är ca 10 km med många stationer som också blir vilopausar. Egen vägstod medtages. Björn Wallen och Tom Hellsten är ledare för vandringen och med högläsning medverkar Marina Björklöf och Eija-Riitta Bussman. Anmälan till församlingens kansli, 09-2219030, inga.kansli@evl.fi Sista anmälningsdag är tisdag 16.9. Begränsat antal platser. När du anmält dig, får du per epost närmare information.

Sö 21.9:

– **kl. 10.00 Familjegudstjänst:** Ingå kyrka. Olkinuora, Nygård, Nylund, Sköld-Qvarnström.

Må 22.9:

– **kl. 13.15–15.00 Pysselklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 23.9:

– **kl. 10.00–12.00 Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.
– **kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-lopiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

Ons 24.9:

– kl. 13.00–16.30 **After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

To 25.9:

– kl. 10–14 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– kl. 11.30–13 **Matservering:** Församlingshemmet. 4 euro/person. Sköld-Qvarnström.

– kl. 17.30 **Bönegrupp (öppen för alla, tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Fre 26.9:

– kl. 10–14 **Brunch för män (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Välkommen för att trivas och äta gott (2 €). Kakko, Fabritius-Ylitalo.

Sö 28.9:

– kl. 10 **Högmässa:** Ingå kyrka. Sjöblom, Orama.

Må 29.9:

– kl. 13.15–15 **Einsteinklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 30.9:

– kl. 10–12 **Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– kl. 10–14 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– kl. 18 **Infokväll om skriftskola 2026:** Församlingshemmet. Sjöblom.

Ons 1.10:

– kl. 13–16.30 **After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– kl. 13 **Missionssyfoereningen:** Prästgården. Välkommen att göra handarbeten till förmån för missionen. Björklöf.

To 2.10:

– kl. 10–14 **Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– kl. 11.30–13 **Matservering:** Församlingshemmet. 4 €/person. Sköld-Qvarnström.

– kl. 17.30 **Bönegrupp (öppen för alla, tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Högmässa eller gudstjänst: varje söndag kl.10 i Karis kyrka och kl. 12 i Pojo kyrka.

Sö 28.9 kl. 10 Skördemässa: i Svartå kyrka. Söndagens tema är Guds omsorg och Marthorna förmedlar på ett särskilt sätt Guds omsorg. Därför uppmärksammar vi alla marthor på Karis-Pojo svenska församlings område med en mässa som hela församlingen är inbjuden till. Inga mässor i Karis och Pojo.

Fr 5.9 kl. 10.30 Baby-knattekyrka: i Karis kyrka. Efteråt lunch i Stora Prästgården, ingen avgift.

Ti 30.9 kl. 16 Bibelgruppen: i Karis församlingshem. Vi träffas varannan vecka.

On 1.10 kl. 18 Förklarad mässa: i Karis kyrka. Har du någon gång funderat på varför högmässan är uppbyggd som den är? Då är den förklarade mässan för dig! Under mässans gång förklarar vi vad som händer.

To 2.10 kl. 18.30 Stillhetens bön: i Karis kyrka. Bönen hålls varannan vecka. Se församlingens alla evenemang på www.karis-pojofoorsamling.fi

LOJO

Samvaro, spel och pyssel!

Virkby vardagsrum onsdagar kl. 17–19: Virkby kyrka. Välkommen till ett vardagsrum för alla. Trevlig samvaro, olika spel och pyssel för alla oberoende av ålder. Kvällste.

ESBO STIFT

LOJO

Gudstjänstbesök till Esbo svenska församling sö 21.9: Vi samlas vid Virkby kyrka kl. 11.00 och åker tillsammans till Olars kyrka. Högmässan börjar kl. 12.15.

Tvåspråkig dagklubb tisdagar och torsdagar kl. 9–12: Virkby kyrka. För 2–5-åringar.

Familjeklubb onsdagar (tvåspråkig) och fredagar kl. 9–11.30: Virkby kyrka.

Juniorklubb måndagar kl. 13–15: Virkby kyrkas källare. För dej som går i trean eller fyran.

Juniorklubb torsdagar kl. 14–15.30: Lilla Lars. För dej som går i trean eller fyran.

Klubb 56 tisdagar kl. 13–15: Virkby kyrkas källare. För dej som går i klass 5–6.

Samling för daglediga ti 7.10 kl. 13.30: Virkby kyrka. Taxi.

Virkby vardagsrum onsdagar kl. 17–19: Virkby kyrka. Välkommen till ett vardagsrum för alla. Trevlig samvaro, olika spel och pyssel för alla oberoende av ålder. Kvällste.

Handarbetscafe tisdagar kl. 17.30: Virkby kyrka. Har du flinka fingrar, påbörjade arbeten eller behöver hjälp med något handarbete? Välkommen med! En plats där du kan handarbeta, prata och dricka kaffe/te tillsammans med andra vuxna.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Sö 21.9 kl. 10 Mässa: i Emsalö kapell, nattvard, Smeds, Tollander.

Sö 21.9 kl. 12.15 Högmässa: i Domkyrkan, Lundgren, Smeds, Tollander, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp.

Sö 28.9 kl. 10 Gudstjänst: i Kullo bykyrka, Jäntti, Mikael Helenelund.

Sö 28.9 kl. 12.15 Vigningsmässa: prästvigning i Domkyrkan, Lundgren, Jäntti, Hätönen, Gunvor Flykts gudstjänstgrupp.

Sö 28.9 kl. 18 Kvällsmässa – vila mitt i livet: Mariagården En stilla mässa förverkligad av frivilliga. Band och sånggrupp, bön, nattvard, kvällste. Rebecka Strålman, Mia Andersén-Löf, E-O Söderström.

To 2.10 kl. 19 Ungdomsmässa: i Domkyrkan, Smeds, ungdomsteamet och ungdomar.

ÖVRIGT

Lö 27.9 kl. 15.30 Messy Church – gemenskap för alla: Mariagården. I Messy Church samlas människor i alla åldrar för att tillsammans uppleva vad det innebär att vara en del av den kristna gemenskapen. För den som vill finns möjlighet att vara med och hjälpa till. Kom en timme innan träffen för att välja din uppgift! Här är alla välkomna att bidra.

To 2.10 och 3.10 Höstmarknad: Borgå torg. Välkommen till församlingarnas tält på marknaden!

UNGA

To 25.9 och 2.10 kl. 14 Öppet hus: på UG Domprostgården. Välkommen till UG för att träffa andra. Ungdomsgården UG finns på Domprostgården, Finnbyvägen 6. På UG ordnas ungdomskvällar på torsdagar. Du är varmt välkommen!

BARN OCH FAMILJ

To 25.9 och 2.10 kl. 9–11.45 Familjeträff: på Domprostgården. Vi bjuder på kaffe/te/saft med tilltugg. Kom när ni vill. Ingen förhandsanmälan.

VUXNA

Må 22.9 och 29.9 kl. 10–12 Gravkapellet öppet: Behöver du en lugn stund under dagen? Någon att prata med? Välkommen till begravningskapellet på Näsebacken, öppet måndagar i september kl. 10–12. Diakoniarbetare finns på plats.

On 24.9 kl. 12.15 Mariakretsen: caféet i Församlingshemmet på Lundagatan. Träff för dig som söker gemenskap. Ledare Denice Sjöström.

Må 29.9 kl. 18 Pop up-bokcirkel: Vi läser boken 100 frågor om AI av Hannu Toivonen och Linda Mannila. Träff via Teams. Heidi Jäntti, Simon Lampenius.

To 25.9 kl. 14 Kråkökretsen: Sjötorp på Kråkö.

To 2.10 kl. 18 Missions- och bibelkväll: Församlingshemmets lilla sal, Lundagatan 5, med ingång från gården. Gruppen behandlar specifikt Markusevangeliet.

SIBBO

Lö 20.9 kl.18 Församlingskväll: Kyrkoby församlingshem. Missionärsparet Anna och Bertrand Tikum besöker församlingen. Tal, musik och servering.

Sö 21.9 kl. 10 Mässa:

Norra Paipis bykyrka.

Sö 21.9 kl. 13 Mässa med konfirmation: Sibbo kyrka. Augusti- och dagskribagruppens konfirmation.

Må 22.9 kl. 13 Utfärd för daglediga till Nilsas: Gemensamt program, trevlig samvaro i gott sällskap, allsång, kaffe och andakt. Busstransport från södra Sibbo: Gesterby vägska 12.30, S:kulla gård 12.35, Linda 12.40, Boxvägen till Nilsas. Transport hem i omvänd riktning ca 15.30.

Ti 23.9 kl. 13 Utfärd för daglediga till Nilsas:

Gemensamt program, trevlig samvaro i gott sällskap, allsång, kaffe och andakt. Busstransport från norra Sibbo: Haléns 12.15, S. Paipis 12.25, Busshållplatsen mitt i Nickby 12.35 (mellan Jussasvägen och rondellen), Församlingshemmet 12.40.

On 24.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 24.9 kl. 12 Åttaeuroslunch: Kyrkoby församlingshem.

To 25.9 kl. 13 Box missionskrets:

Bykyrkan Tabor.

To 25.9 kl. 17.30 Kurs i sorgbearbetning: Söderkulla kyrka. För dig som behöver bearbeta din sorg och gå vidare i livet. Med Katja Korpi och Milja Westerlund. Anmälan senast 19.9 till katja.korpi@evl.fi, 050 540 0869.

Lö 27.9 kl. 13 Dansa ett yrke till en kvinna: Nopee Garage, Bergsbackavägen 25 A 7, Söderkulla. Gör gott genom att dansa! Under ledning av Sipoon Syke och Titta Tunkkari pröva vi på olika dansstilar utan par. Donera en slant till Kvinnobanken och stöd kvinnors utbildning, utkomst och företagsverksamhet i utvecklingsländer.

Sö 28.9 kl. 10 Människa kom fram-mässa: Söderkulla kyrka.

Sö 28.9 kl. 10–14 Höstmarknad i Nickby: Församlingen deltar tillsammans med Sipoon suomalainen seurakunta med ett eget tält.

Sö 28.9 kl. 14 Pilgrimsvandring i Sibbo storskog: Start från Bakunkärrs parkering, Knutersvägen 421. Ta med egen dryck och matsäck.

Må 29.9 kl. 7 Morgonandakt: Sibbo kyrka. Frukostservering. Andakten inleder temaveckan Vingar.

Må 29.9 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem.

Ti 30.9 kl. 13.30 Norra Paipis missionskrets: Info Ann-Britt Olenius-Steffansson tfn 050 523 3918.

On 1.10 kl. 12 Orgelsoppa: Sibbo kyrka.

En stund med orgelmusik och soppserving. Ta gärna med egen sopptallrik och bestick. Temaveckan Vingar.

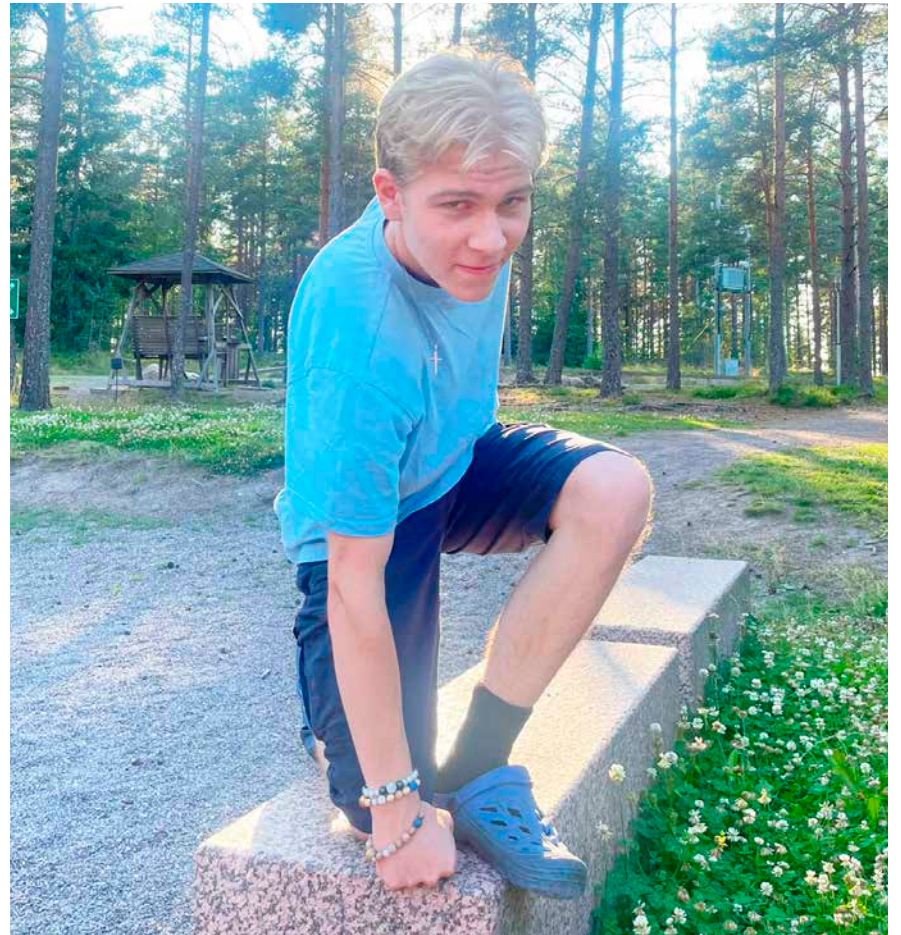
On 1.10 kl.13 Äldre i Söderkulla: Linda. Samvaro, sång, andakt och servering. Med Katja Korpi.

Fr 3.10 kl.19 Ett ögonblick i Sänder.

Programkväll på historiens vingar: Sibbo kyrka. Musik och dans varvas med tal och tankar kring församlingens historia. Temaveckan Vingar.

Sö 5.10 kl. 12 Familjemässa: Sibbo kyrka. Kyrkokören, musikklubben och PRG-Jam medverkar.

De lokala sidorna i Borgå, Sibbo och Vanda utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Amanda Laaksonen har lärt sig att ta pauser också på läger. Det behövs för att orka veckan ut. Matias Munkberg utanför Pellinge kursgård under ett av sommarens läger. FOTON: PRIVAT

”Det är som om jag kände halva Borgå”

Två Borgåhjälpsisar berättar om det bästa och värsta med lägerliv, om deras egna vägar till att bli hjälpsisar – och om hur man håller lågan uppe ett helt läger.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

BORGÅ Amanda Laaksonen är 17 år och studerar för tredje året vid Borgå gymnasium. För tre år sen blev hon själv konfirmerad, och sen dess har hon jobbat som hjälpsis på församlingens skribaläger.

Hennes eget skribaläger var faktiskt ingen höjdarkä. Några konfirmander blev hemskickade, och eftersom det var lite orolig stämning i gruppen blev det mycket fokus på säkerheten.

– Men fastän mitt eget läger var en katastrof så var hjälpsisarna väldigt trevliga. Jag kände en koppling till dem.

»Det har varit jättegivande och roligt – de bästa veckorna under min sommar.«

– Det inspirerade mig att de ändå försökte sitt bästa och fick mig att ha ett ganska roligt läger.

Amanda, som beskriver sig själv som rätt extrovert och orädd, sökte till hjälpsisutbildningen.

Vad är det mest belönande med att vara hjälpsis?

– Gemenskapen. Det känns som om jag känner halva Borgå. När man är ute på stan kanske man möter någon konfirmand eller hjälpsis, och så hälsar man på varandra, eller kanske till och med pratar. Det är väldigt trevligt!

Dessutom har hon fått positiv respons och också blivit hjälpledarkollega med en del av de konfirmander hon själv varit ledare åt. Det är en belöning i sig, ett saldo på att något blivit bra.

Och vad är svårast?

– Till skillnad från första lägret jag var på som hjälpsis så har jag kanske lärt mig att ta pauser nu. Det är mycket som händer på ett läger och då det är fritid vill man ju vara med konfirmanderna. Efter mitt första läger åkte jag hem och sov i elva timmar.

Numera har hon alltid med sig hörlurar och snacks. Att för en liten stund stänga världen ute, lyssna på musik och knappa på något gott för att höja blodsockret, det är en bra strategi för att orka vara en bra hjälpsis i längden. Lägerliv är lite av ett långdistanslopp i den meningen.

I sommar gjorde **Matias Munkberg** premiär

som hjälpsis. På frågan om hur det var svarar han:

– Helt fantastiskt!

Svaret rymmer alla människor han mött under sommarens läger, programmet, maten, konfirmanderna, ledarteamet – men framför allt, gemenskapen.

Matias är 16 år och studerar för första året vid Borgå Gymnasium. I fjol var han själv konfirmand, men redan då med en dragning mot ledarrollen.

– På mitt läger hjälpte jag hjälpsisarna med en del uppgifter och vi satt och åt tillsammans. Då sa min egen hjälpsis: ”sen när du blir hjälpsis”, inte ”om du blir hjälpsis”. Jag var lite halvt hjälpsis redan på mitt eget läger.

Han beskriver sig själv som öppen. Han är inte rädd för att ta kontakt med nya människor. Det finns fördelar med det då man ska bygga lägergemenskap.

Vad är mest belönande, och vad är svårast, med att vara hjälpsis?

– Mest belönande är gemenskapen med konfirmanderna och i ledarteamet. Att få vara där och umgås tycker jag att är roligt och givande.

– Det svåraste är kanske om någon verkar vara utanför eller mår dåligt, att få med den personen i gänget. Som tur händer det inte så ofta.

Kommer du att ställa upp som hjälpsis fler somrar?

– Jo verkligen. Det har varit jättegivande och roligt – de bästa veckorna under min sommar.

Missionärsbesök i Sibbo

Anna och Betrand Tikum som arbetat som Finska missionssällskapets missionärer i södra Afrika besöker Kyrkoby församlingshem i Sibbo under församlingsskvällen lördagen **20.9 kl. 18**. Paret Tikum berättar om sitt arbete och sin vardag, och också om sina planer för framtiden när de nästa år återvänder till södra Afrika.

Under kvällen bjuds det också på samvaro, andakt, sång och musik samt servering.

SIBBO Temavecka

Orgelsoppa, familjemässa och ett ögonblick i sänder

Sibbo svenska församling firar sin traditionella temavecka från **29.9 till 5.10**, i år under rubriken Vingar. Vingarna symboliserar dels beskydd, dels historiens vingslag, 600 år efter att Sibbo församling för första gången omnämndes i skriftliga källor.

Temaveckan inleds med morgonandakt på måndag 29.9 kl. 7, fortsätter med orgelsoppa på onsdag 1.10 kl. 12 och kulminerar fredagen 3.10 i programkvällen *Ett ögonblick i sänder*, en historisk inblick och förankring genom musik, dans och recitation, samt på söndag 5.10 kl. 12 med familjemässa. Alla evenemang äger rum i Sibbo kyrka som i år fyller 140 år.

DOMPROSTERIET

BORGÅ MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Sö 21.9 kl. 10 Mässa: i Emsalö kapell, nattvard, Smeds, Tollander.

Sö 21.9 kl. 12.15 Högmässa: i Domkyrkan, Lundgren, Smeds, Tollander, Ove Blomqvists gudstjänstgrupp.

Sö 28.9 kl. 10 Gudstjänst: i Kullo bykyrka, Jäntti, Mikael Helenelund.

Sö 28.9 kl. 12.15 Vigningsmässa: prästvigning i Domkyrkan, Lundgren, Jäntti, Hätönen, Gunvor Flykts gudstjänstgrupp.

Sö 28.9 kl. 18 Kvällsmässa: – vila mitt i livet, Mariagården. En stilla mässa förverkligad av frivilliga. Band och sånggrupp, bön, nattvard, kvällste. Rebecka Strålman,

Mia Andersén-Löf, E-O Söderström.

To 2.10 kl. 19 Ungdomsmässa: i Domkyrkan, Smeds, ungdomsteamet och ungdomar.

ÖVRIGT

Lö 27.9 kl. 15.30 Messy Church – gemenskap för alla Mariagården: I Messy Church samlas människor i alla åldrar för att tillsammans uppleva vad det innebär att vara en del av den kristna gemenskapen. För den som vill finns möjlighet att vara med och hjälpa till. Kom en timme innan träffen för att välja din uppgift! Här är alla välkomna att bidra.

To 2.10 & 3.10 Höstmarknad Borgå torg: Välkommen till församlingarnas tält på marknaden!

UNGA

To 25.9 & 2.10 kl. 14 Öppet hus på UG Domprostgården: Välkommen till UG för att träffa andra. Ungdomsgården UG finns på Domprostgården, Finnbyvägen 6. På UG ordnas ungdomskvällar på torsdagar. Du är varmt välkommen!

BARN OCH FAMILJ

To 25.9 & 2.10 kl. 9–11.45 Familjeträff på Domprostgården: Vi bjuder på kaffe/te/saft med tilltugg. Kom när ni vill. Ingen förhandsanmälan.

VUXNA

Må 22.9 & 29.9 kl. 10–12 Gravkapellet öppet: Behöver du en lugn stund under dagen? Någon att prata med? Välkommen till begravningskapellet på Näsebacken,

BORGÅ Tillsammans

Mässa och kyrka för alla

I Borgå svenska domkyrkoförsamling ordnas flera samlingar i mer avslappnade former. I slutet av september ordnas till exempel Messy Church och en stilla kvällsmässa, kom gärna med och testa på!

Messy Church: Lördag 27.9 klockan

15.30 i Mariagården. I Messy Church samlas människor i alla åldrar för att tillsammans uppleva vad det innebär att vara en del av den kristna gemenskapen. För den som vill finns möjlighet att vara med och hjälpa till. Kom en timme innan träffen för att välja din uppgift! Här är alla välkomna att bidra.

Kvällsmässa: Söndag **28.9 klockan 18** i Mariagården. En stilla mässa förverkligad av frivilliga. Band och sånggrupp, bön, nattvard, kvällste. Rebecka Strålman, Mia Andersén-Löf, E-O Söderström.

VANDA Vandring

Pilgrimsvandring på skapelsens söndag

Söndagen den 29.9 firar vi skapelsens söndag genom en naturskön vandring genom stora delar av Vanda.

Starten går från Myrbacka kyrka klockan **14.30**, vi vandrar till Helsinges kyrka S:t Lars (Kyrkovägen 45). Total sträcka ca 11 km.

Vandringen lämpar sig för vana promenerare. Ta med egen matsäck och vattenflaska. Församlingen bjuder på varm soppa då vi kommer fram till Helsinges kyrkoby ca **17.30**.

Anmäl dig till vandasvenska@evl.fi senast fredag 26.9.

Den som vill kan efteråt stanna på kvällsmässa i Helsinges kyrka S:t Lars kl. 18.

öppet måndagar i september kl. 10–12.
Diakoniarbetare finns på plats.

On 24.9 kl. 12.15 Mariakretsen, caféet i Församlingshemmet på Lundagatan: Träff för dig som söker gemenskap. Ledare Denise Sjöström.

Må 29.9 kl. 18 Pop up–bokcirkel: Vi läser boken 100 frågor om AI av Hannu Toivonen och Linda Mannila. Träff via Teams. Heidi Jäntti, Simon Lampenius.

To 25.9 kl. 14 Kråkökretsen, Sjötorp: på Kråkö

To 2.10 kl. 18 Missions- och bibelkväll: Församlingshemmets lilla sal, Lundagatan 5, med ingång från gården. Gruppen behandlar specifikt Markusevangeliet.

SIBBO

Lö 20.9 kl. 18 Församlingsskväll: Kyrkoby församlingshem. Missionärsparet Anna och Bertrand Tikum besöker församlingen. Tal, musik och servering.

Sö 21.9 kl. 10 Mässa: Norra Paipis bykyrka.

Sö 21.9 kl. 13 Mässa med konfirmation: Sibbo kyrka. Augusti- och dagskribagruppens konfirmation.

Må 22.9 kl. 13 Utfärd för daglediga till Nilsas: Gemensamt program, trevlig samvaro i gott sällskap, allsång, kaffe och andakt. Busstransport från södra Sibbo: Gesterby vägsäl 12.30, S:kulla gård 12.35, Linda 12.40, Boxvägen till Nilsas. Transport hem i omvänd riktning ca 15.30.

Ti 23.9 kl. 13 Utfärd för daglediga till Nilsas: Gemensamt program, trevlig samvaro i gott sällskap, allsång, kaffe och andakt. Busstransport från norra Sibbo: Haléns 12.15, S. Paipis 12.25, Busshållplatsen mitt i Nickby 12.35 (mellan Jussasvägen och rondellen), Församlingshemmet 12.40.

On 24.9 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 24.9 kl. 12 Ättaeuroslunch: Kyrkoby församlingshem.

To 25.9 kl. 13 Box missionskrets: Bykyrkan Tabor.

To 25.9 kl. 17.30 Kurs i sorgbearbetning: Söderkulla kyrka. För dig som behöver bearbeta din sorg och gå vidare i livet. Med Katja Korpi och Milja Westerlund. Anmälan senast 19.9 till katja.korpi@evl.fi, 050 540 0869.

Lö 27.9 kl 13 Dansa ett yrke till en kvinna: Nopee Garage, Bergsbackavägen 25 A 7, Söderkulla. Gör gott genom att dansa! Under ledning av Sipoon Syke och Titta Tunkari provar vi på olika dansstilar utan par. Donera en slant till Kvinnobanken och stöd kvinnors utbildning, utkomst och företagsverksamhet i utvecklingsländer.

Sö 28.9 kl. 10 Människa kom fram–mässa: Söderkulla kyrka.

Sö 28.9 kl. 10–14 Höstmarknad i Nickby: Församlingen deltar tillsammans med Sipoon suomalainen seurakunta med ett eget tält.

Sö 28.9 kl. 14 Pilgrimsvandring i Sibbo storskog: Start från Bakunkärrs parkering, Knutersvägen 421. Ta med egen dryck och matsäck.

Må 29.9 kl. 7 Morgonandakt: Sibbo kyrka. Frukostservering. Andakten inleder tema–veckan Vingar.

Må 29.9 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem.

Ti 30.9 kl. 13.30 Norra Paipis missionskrets: Info Ann–Britt Olenius–Steffansson tfn 050 523 3918.

On 1.10 kl. 12 Orgelsoppa: Sibbo kyrka. En stund med orgelmusik och soppsservering. Ta gärna med egen sopptallrik och bestick. Temaveckan Vingar.

On 1.10 kl. 13 Äldre i Söderkulla: Linda.

Samvaro, sång, andakt och servering. Med Katja Korpi.

Fr 3.10 kl. 19 Ett ögonblick i Sänder. Programkväll på historiens vingar: Sibbo kyrka. Musik och dans varvas med tal och tankar kring församlingens historia. Tema–veckan Vingar.

Sö 5.10 kl. 12 Familjemässa: Sibbo kyrka. Kyrkokören, musikklubben och PRG–Jam medverkar.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS

Kyrkovägen 45

Bröllopsnatt fr 19.9 kl. 18: framåt.

Högmässa sö 21.9 kl. 10: Anu Paavola, Anders Ekberg.

Kvällsmässa sö 28.9 kl. 18: Daniel Nyberg, Anders Ekberg.

DICKURSBY KYRKA

Stationsvägen 12a

Musiklek fr 19.9 kl. 10–11.

Sånggrupp för alla fr 19.9 kl. 15.30–16.30.

Tisdagscafé ti 23.9 kl. 13–14.

Ungdomskväll on 24.9, 1.10 kl. 18–20.

Sånggrupp för alla to 25.9, 2.10 kl. 15.30–16.30.

MYRBACKA KYRKA

Strömfåravägen 1

Pensionärskrets ti 23.9 kl. 11.30–13.

Träffpunkten ti 30.9 kl. 11.30–13.

HÅKANSBÖLE KYRKA

Håkansbölevägen 48

Sottungsby–Håkansbölekretsen to 25.9 kl. 13–14.

ÖVRIGT

Sportklubben för åk 1–3 tisdagar kl. 16–17: i Dickursby skola.

Vianda–kören övar onsdagar kl. 12–14: på Helsinggård.

Skaparklubben för åk 1–6 torsdagar udda veckor kl. 15–16.15: i Dickursby skola.

Vivandi–kören övar torsdagar kl. 18–20: på Bygård.

Pilgrimsvandring på skapelsens söndag sö 28.9 kl. 14.30: Myrbacka kyrka till Helsing kyrka S:t Lars. Anmälningar senast fr 26.9 till vandasvenska@evl.fi.

INTERNATIONAL

Sunday Service with Holy Communion every Sunday at 12pm: at Tikkurila church. Fellowship after the service.

Weekly Wednesday Prayer and Bible study: Would you like to study the Bible

and pray together with other international Christians in Vantaa? Join us for Study at 5.30pm at Tikkurila Church, 2nd floor, meeting room Martta.

KOLUMNEN

GUNVOR HADDAS

Mer än bara överlevnad

I EN FÖRÄNDRINGENS och oförutsägbarhetens värld är det lätt att känna sig vilsen. Vi lever i en tid där friheten är självklar för många av oss, vi har litat på den. Nu gör inte alla det längre. Trots att de teknologiska framstegen ger ökad tillgång till både tid och information är vår värld fylld av oro, konflikter och miljöförstörelse som påverkar oss alla. Världen är fylld av maktgalna diktatorer som ger oss ångest för den värld de vill skapa. Världsläget är som en skugga som ständigt hänger över oss, där alla de negativa nyheterna skapar en känsla av hopplöshet.

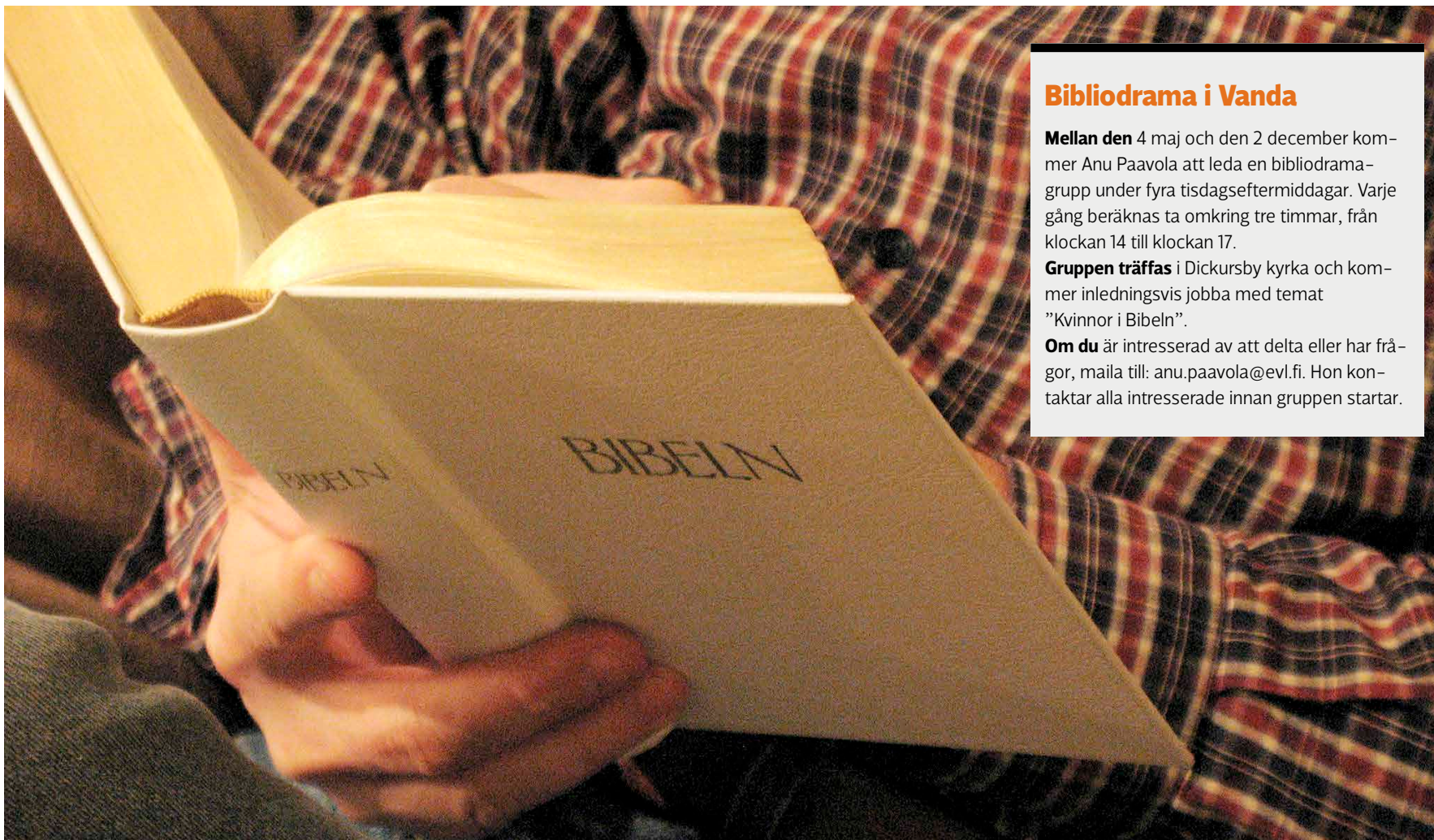
MEN MITT I allt detta kan vi fortfarande hitta ögonblick av godhet och ljus, för förändring innebär inte bara osäkerhet – utan också en möjlighet till förnyelse. I tider av krig och lidande tänds ofta nya ljus av medmänsklighet, solidaritet och vilja att hjälpa varandra. Människor kommer samman för att dela sin styrka, sin kunskap och sitt hopp. Det är i dessa mörka tider vi ser människor som arbetar för fred, som engagerar sig i att skapa en bättre framtid, och som vägrar ge upp drömmen om en mer rättvis värld. Men visst ger det också en osäkerhet – vad händer närmast?

»Så medan vi lever med rädslan för världens tillstånd just nu är det viktigt att inte förlora hoppet. För i varje kamp, i varje svårighet, finns det också en möjlighet att skapa något bättre.«

FRIHETEN VI HAR är en form av lyx, men också ett ansvar. Vi kan välja att njuta av livet, men också att påverka världen på ett sätt som bidrar till att minska lidandet. Det handlar inte bara om att ta vara på de små stunderna av glädje, utan också om att se att vi som individer har makt att göra något. Genom att sprida medvetenhet, genom att våga möta lidandet och genom att stå upp för det vi tror på, kan vi vara en del av den positiva förändring som världen behöver.

SÅ MEDAN vi lever med rädslan för världens tillstånd just nu är det viktigt att inte förlora hoppet. För i varje kamp, i varje svårighet, finns det också en möjlighet att skapa något bättre. Vi kan njuta av livet och värdera vår frihet, men också vara medvetna om att vi måste kämpa för att bevara det vi håller kärt och tror på. Genom att finna det goda i världen, trots allt ont, kan vi skapa en framtid som är mer än bara överlevnad, en framtid där medkänsla styr våra handlingar.

Gunvor Haddas är informationssekreterare i Borgå svenska domkyrkoförsamling.

Bibliodrama i Vanda

Mellan den 4 maj och den 2 december kommer Anu Paavola att leda en bibliodrama-grupp under fyra tisdagseftermiddagar. Varje gång beräknas ta omkring tre timmar, från klockan 14 till klockan 17.

Gruppen träffas i Dickursby kyrka och kommer inledningsvis jobba med temat "Kvinnor i Bibeln".

Om du är intresserad av att delta eller har frågor, maila till: anu.paavola@evl.fi. Hon kontaktar alla intresserade innan gruppen startar.

Hur förstår man Bibeln om man tar på sig människornas skor? Kanske lite bättre. FOTO: KP-ARKIV

Att möta Bibeln genom sig själv

Bibliodrama är en metod som kan hjälpa oss att öppna upp Bibeln, men det kan bli känslösamt. I höst drar Anu Paavola en bibliodrama-kurs i Vanda.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

VANDA Under 80-talet introducerade den amerikanske filosofie doktorn och litteraturläraren Peter Pitzele en metod för bibelläsning som kallas bibliodrama. I slutet av samma decennium ordnade Sirkku Aitolehti de första utbildningarna i bibliodrama i Finland. Med på tåget redan då var också den namnkunnige teologen Heikki Räisänen.

Anu Paavola, församlingspastor i Vanda svenska församling, kom i kontakt med bibliodrama redan under sina teologistudier på 90-talet. Just nu går hon en kurs i metoden igen. Den fascinerar henne, och i höst kommer hon att leda en grupp för bibliodrama i församlingen.

Bibliodrama kan beskrivas som en slags tek-

nik för att leva sig in i och förstå Bibelns texter. Det är att med hjälp av historisk och kulturell kontext, men också sina egna upplevelser, känslor och referenser, sätta sig in i Bibelns händelser.

Hur känner du inför Judas nu?

Anu har själv fått vissa aha-upplevelser genom att använda bibliodrama. Hon tar liknelsen om den förlorade sonen som exempel. Tidigare har hon sympatiserat med den yngre brodern som ber om att få ta ut sitt arv i förtid, och som sen återvänder hem, medellös och ångerköpt.

– Jag brukade tänka att den äldre sonen som blir jättesur är lite småsint. Varför kunde han inte bara förlåta sin lillebror?

Då hon fick den exegetiska aspekten av berättelsen var hennes sympatier inte längre lika odelade.

– Pappan ger den yngre brodern en ring, en ring som symbol för att han ska blir släktens ledare. Pappan inte bara förlåter, utan ger också makten och ansvaret till lillebrodern, bara sådär.

Hon tar ett annat exempel. Jesus sitter och äter med alla lärjungar. Judas är också där. Själv är du en av de tolv, vän med Judas. Kanske har ni känt varandra ända sen ni var barn. Ni har vuxit upp tillsammans, lekt tillsammans. Du vet

Anu Paavola tror att bibliodrama inte är på väg någonstans. Det är en användbar metod som också används i teologutbildningar. FOTO: PRIVAT

att han ska förråda Jesus, er mästare. Hur känner du inför Judas då?

Så kan Bibeln öppna sig

Hur man förstår Bibeln kan skifta mycket beroende på vems perspektiv man tar. En tullindrivare och en fattig kvinna ser sannolikt väldigt olika saker i samma skeende.

– Vi försöker liksom ta på oss människornas skor. Varför hade de sådana känslor som de hade? Sen funderar vi på upplevelsen. Finns det något gemensamt för oss i någons upplevelse?

Man reflekterar också på en samhällsnivå. Finns det något i ens eget samhälle eller land, eller i världen, som resonerar med berättelsen?

Bibliodrama används faktiskt också i kurser i exegetik på Helsingfors universitet. Anu tror att metoden är en bra ingång till Bibeln.

– Bibeln kanske ofta upplevs irrelevant, som en samling gamla texter som inte har med mig att göra. Men man kan gå via sina egna erfarenheter för att öppna Bibeln.

– Jag hoppas att man skulle våga diskutera Bibeln, inte bara som en helig text som ingen får röra, utan som en text man kan komma in i. Att man vågar uppleva Bibeln genom sitt eget liv.

»Jag brukade tänka att den äldre sonen som blir jättesur är lite småsint.«

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Just där jag ska vara

KOLUMN

Rebecka Stråhlman jobbar som röst- och uttryckscoach.

FOTO: LINUS STRÅHLMAN

FÖR ETT DRYGT år sedan tog jag ett jättesprång ut i det okända. Jag sade upp mig från ett tryggt jobb med stabil inkomst för att i stället bli frilansande musiker och skådespelare och egenföretagare. Det var kanske det mest skrämmande jag någonsin gjort! Och korkat också, skulle någon säkert säga. Men jag hade en dröm och upplevde att det var dags att följa den där inre rösten som manade mig vidare, och lyckades överrösta rädslornas alla röster.

DET SENASTE ÅRET har därför varit en övning i tillit; att lita på att Gud tar hand om mig och min familj, trots att jag inte själv ser hur det ska gå till. För inte är det ju lätt att vara frilansare och egenföretagare i en osäker bransch!

Men det här året har därför också varit ett år då jag upplevt att jag kommit så mycket närmare Gud. Jag har fått en djupare förståelse för vad tro och tillit kan innebära och hur Gud kan leda.

SOM FRILANSARE och egenföretagare har jag möjlighet att utnyttja all den kunskap

»Varje dag är en dag då jag får lita på att Guds hand fångar mig och leder mig dit han vill att jag ska gå.«

och erfarenhet jag har och använda alla de gåvor som Gud har gett mig. Därför upplever jag också att jag på ett helt annat sätt får arbeta "i Guds tjänst" och arbeta tillsammans med Gud.

Ett av de roligaste uppdragen jag har just nu är att leda barnkörer. När jag sade upp mig hade jag ingen aning om att sådana uppdrag väntade mig – men Gud har gett mig hela sju grupper att leda! Vilken nåd.

DEN FÖRSTA SÅNGEN jag skrev efter att jag lämnat min gamla arbetsplats innehöll bland annat följande text:

"Jag kastar mig ut. Tar ett steg, jag vågar. Fallor fritt. Litar på den Hand som lovat fånga mig och bära mig fram. Fri och just där jag ska va; hela jag."

Varje dag är en dag då jag får lita på att Guds hand fångar mig och leder mig dit han vill att jag ska gå. Och då blir varje dag också en dag då jag är just där jag ska vara och får vara hela jag.

Hallå där Monica Cleve!

Hon är gäst i nystartade Petrus Liv, som är en fåtöljgudstjänst med inbjudna gäster.

– **MED FÅTÖLJGUDSTJÄNST** associerar jag mer eller mindre bekväma berättelser och samtal i ett gudstjänstrum, säger Monica Cleve som till vardags jobbar som kyrkoherde i Hangö svenska församling.

Genom att bjuda in olika gäster till gudstjänsten i Petruskyrkan vill församlingen göra brokigheten och mångfalden mer synlig. Det är lättare att förstå varandra när man börjar förstå varifrån den andra kommer.

– **JAG HAR SJÄLV** lärt mig mycket genom att lyssna på min mormor Frida, min pappa Anders och en och annan god predikant, säger Monica Cleve.

Som gäst i Petrus Liv utlovar hon teman kring Egypten, gudstjänstliv i Kairo och pilgrimsvandring när och fjärran.

Petrus Liv, söndag 21.9 kl. 15.30 i Petruskyrkan, Skogsbäcksvägen 15.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM
FOTO: PRIVAT

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. Oktobersöndagarna 5.10, 12.10 och 19.10. **Kvällsmässa:** Sö 28.9 med Stina Lindgård och sö 26.10 med Björn Vikström kl. 18.

Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

MU-mässa (Matteus ungdom): On kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder! Startar 24.9!

Bönegruppen Molnet: Ett tillfälle för bön to 18.9, 2.10, 9.10, 23.10, 6.11, 20.11 och 4.12, kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Inger Österman, 040 738 3504. Gemensam middag från kl. 17 framåt. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

Retreat med Matteus 24–26.10: Kom med på retreat på retreatgården Snoan! Retreaten kostar 220 euro, med möjlighet till understöd. Lärare och småbarnspedagoger får delta gratis. Det finns ett begränsat antal platser. Platserna går åt i anmälningsordning, varefter det bildas en vän-
telista. Anmälan till matteus.fors(at)evl.fi eller 09 2340 7300 (tis och tors kl. 10–14).

Barn, ungdom och familj

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bär-
lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, tfn 050 380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769, ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi, tfn 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, tfn 050 380 0710

Musiklek med familjecafé: Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) tisdagar i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn! Kaffe med lite tilltugg efteråt. Ingen musiklek på höstlovet 14.10.

TweenTORSdag för åk 3–7: To kl. 13–16.30 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Ingen tweentorsdag på höstlovet 16.10!

Öppet hus för ungdomar: startar 24.9! On från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar. Inget Öppet hus på höstlovet 15.10.

Matteus barnkör och pysselklubb: Startar 23.9! I skolorna på Matteus församlings område, ti på eftistid. Catarina Bär-
lund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören. Köreerna har paus på höstlovet 14.10!

Matteus Dance Kids: Kortkurs tillsammans med Emma Larsen. To, i samband med Afterwork. 4.9, 11.9 och 18.9, kl. 18–19. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360 Vi uppträder på Matteuslördagen 20.9!

Spelklubb för barn i lågstadiet: Startar 23.10. To, i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360.

Barnpassning och Barnklubb: ordnas i samband med Matteus Afterwork, to kl. 17. De vuxna kan delta i programmet som ordnas eller gå ärenden (eller egentid!) och barnen får spela, leka och

rita tillsammans med hjälpisar.

Natt i Matteus för åk 3: 10.10–11.10. Fredag kväll till lördag förmiddag har vi program och övernattar i kyrkan. Kostar ingenting. Anmälan senast 6.10 till Catarina.

Musik

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Övning ti kl. 18–20 i kyrksalen tillsammans med kantor Sirkku-Liisa Niemi 050 566 9418

Pop-up ukulele: övar i höst fyra gånger och spelar i mässan sö 5.10 kl. 10. Övningsdatum 18.9, 25.9 och 2.10 kl. 18.

Kör- och ukuleleledare kantor Sirkku-Liisa Niemi, sirkku-liisa.niemi@evl.fi.

Popkören: Sjunger svängiga låtar på svenska och engelska, to kl. 15.30. För åk 3–7. Ingen övning v. 14.

Barnkören: Övar i lågstadieskolorna ti på eftistid. För åk 1–2.

Körledare för Barn- och Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769. Startar 23.9!

Nya sångare och spelare välkomna i alla körer!

Gemenskap

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti och to kl. 10–14)

Bibel- och bönegrupp i Matteuskyrkan: Var tredje vecka i Matteuskyrkan. Mer info Karin Fougstedt 050 573 7081.

Matteus Afterwork: Torsdagar kl. 17 erbjuder församlingen pizzamiddag i församlingssalen. Maten kostar 3 euro och det ordnas även frivilligt program (bl.a. bönegrupp, bibelstudie och stickkafé) samt barnklubb och barnpassning.

MuskelMoves: Torsdagsjumppa för vuxna i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Ledare är Emma Larsen, 050 491 7360. Barnpassning ordnas.

Stickklubben: Stickklubben fortsätter to 18.9, träffas varannan vecka. Kontakt Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Inleder höstterminen med boken "Gud är inte plåstret" av Tomas Andersson Wij. Må 29.9 och 20.10 och kl. 14. Träffas var tredje vecka.

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Må 6.10 kl. 18 i Matteuskyrkan. Träffas första måndagen i månaden.

Samling för män: Fr 10.10 kl. 18 i Matteuskyrkan.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: Höstens datum to 16.10, 13.11 och 11.12. Kl. 18 i Matteuskyrkan i samband med Afterwork.

MatTroSommarprat: Mat och prat om livets stora frågor. I höst diskuterar vi YLEs sommarprat. To 25.9 diskuterar vi professor Mirjam Kallands sommarprat. Höstens datum 25.9, 23.10 och 20.11.

Waste&Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3€/6€ och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Mån–fre kl. 11–13.

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteus-forsamling.

En tom famn – ny minnesplats på Sandudd

Minnesplatsen *En tom famn* tas i bruk och välsignas på Sandudds begravningsplats tisdagen den 23.9, på minnesdagen för avlidna barn. Minnesplatsen finns till för alla som upplever att famnen känns tom. Kanske har du varit med om ett missfall eller förlorat ett barn som fötts levande eller död. Också ofrivillig barnlöshet eller sekundär barnlöshet är en sorg, liksom även tillfällen då man av någon orsak förlorar kontakten till ett levande barn.

Vid ett minnesmärke kan man stanna upp, tända ett ljus eller lägga ner en blomma. Det är ett konkret, vackert och värdigt sätt att bearbeta det man varit med om.

Välsignelse och ibruktagande tisdag 23.9 kl. 13, på minnesdagen för avlidna barn. Adress: Kvarter 20, nya sidan (02) på Sandudds begravningsplats, Sanduddsgatan 20.

Evenemang och info hittas också på vår webbsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050 380 3986.

MATTEUS FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Kansliet: Kansliet är öppet vardagar kl. 10–14, telefontid ti och to kl. 10–14, 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.

Lokaler: **Matteuskyrkan**, Åbohusvägen 3 (Matteussalen vän. 1).

Johannes församling

Gudstjänster

Söndag 21.9, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan.

Söndag 21.9, gudstjänst: kl. 15 i Folkhälsans seniorhus i Brunakärr.

Onsdag 24.9, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Missa inte! Söndag 28.9, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan. Engelbrekts kammarkör från Stockholm medverkar.

Söndag 28.9, kvällsmässa: kl. 18 i Drumsö kyrka.

Onsdag 1.10, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Gemenskap

Handarbetscafé: fredag 19 och 26.9 kl. 15–18 i Johannes vardagsrum.

Måndagspromenad med fika: 22 och 29.9 kl. 9.30, träff utanför Johannes vardagsrum. Fika i vardagsrummet efter promenaden.

Johannes vardagsrum: Öppet tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, program kl. 13.30: 23.9 Henrik Stenbäck: Är politiken bättre än sitt rykte? 30.9 Så skört är livet – Broderiberättelser med Åsa Hansson och Anna Brummer. Kl. 14.45 andakt, kl. 15 kaffe. Nyhet! Haikuverkstad 23.9. kl. 15.

Missa inte! Torsdagskväll: 25.9 i Drumsö kyrka, 2.10 på Högbergsgatan. Mat, program och samvaro för alla! Program varje Torsdagskväll: 16.30–18.30 mat (3€/vuxna, barn gratis), handens konst, pyssel och lekhörna för barn, 17.45–18.15 musiklek för barn under skolåldern tillsammans med vuxen, 18.30 diskussionsgrupp för vuxna om tron och livet. Läs mera om de enskilda torsdagskvällarna på vår hemsida!

Brunch för unga vuxna: 20.9 kl. 11–14 i Johannes vardagsrum.

JOHANNES Retreat

Tid för Gud

Församlingsretreat på Nilsas kursgård i Sibbo 7–9.11. Tema: Tid för Gud – Guds tid. Ledare: Anna Maria Böckerman och Gun Geisor. Pris 200€ (med möjlighet att få diakonibidrag). Gemensam transport från Helsingfors. Mer information och anmälan senast 24.10: Gun Geisor (gun.geisor@evl.fi).

PETRUS Alphakurs

Kom med på Alpha!

Har du frågor om livet eller tron? Utforska dem tillsammans på Alphakurs i höst!

Under 10 tisdagar (start 7.10) ses vi i Petruskyrkan kl. 18, för att äta och ta del av föredrag som behandlar olika teman kring kristen tro och livsåskådning. Välkommen att pröva på om detta är något för dig!

Anmälan och mer info: niklas.andersson@evl.fi

MATTEUS Höstprogram

Höstsöndagar i Matteus

28.9 kl. 18

Stina Lindgård på Matteus kvällsmässa

5.10 kl. 10

Ukulelemässa

12.10 kl. 10

Mässa med kyrklunch. Intäkterna går till Finska Missionssällskapet

19.10 kl. 10 Anna Brummer sjunger i mässan

26.10 kl. 18 Björn Vikström på Matteus kvällsmässa

2.11 kl. 18 Matteus kvällsmässa

23.11 kl. 18 Johannes Westö på Matteus kvällsmässa

30.11 kl. 10 Sjung Hosanna på första adventsmässa!

14.12 kl. 10 Familjemässa

Petrus Liv: kl. 15.30 i Petruskyrkan (Skogsbäcksvägen 15). Gudstjänst i friare form med gästande talare, musik och nattvard. Kyrkkaffe efteråt. 21.9 Monica Cleve.

Missa inte! Taizémässa: On 24.9 kl. 18 i Petruskyrkan. Anne Koivula m.fl.

Barnfamiljer

Musiklek: To kl. 10 i Södra Haga (Hagasalen, Vespervägen 12). En rolig förmiddag i Södra Haga kyrka (Hagasalen) för er med barn 0–5 år. Vi sjunger, leker, spelar och har roligt. För mer info och anmälan, kontakta: anne.koivula@evl.fi. Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för mer aktuellt info!

Ungdomar

Ambient ungdomssamling: Varannan fre kl. 18.30 i Petruskyrkan. Följ petrusyouth_ på instagram för mer information.

Evenemang och kurser

Fredagscafé: Fre kl. 17–19 i Petruskyrkan. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam eller med familj eller vänner!

Diakonins dagscafé: Ti 30.9 kl. 13–14.30 – kaffe, program och andakt. Varmt välkommen! Gunilla Riska, 050 5334774.

Alphakurs: Start ti 7.10 kl. 18 i Petruskyrkan. Har du frågor om livet eller tron? Kom med på höstens Alphakurs under 10 tisdagar med mat, föredrag och diskussion. Anmälan till: niklas.andersson@evl.fi

Andakt och bön

Petruskyrkan öppen för bön: Ti kl. 8–9 Tid för egen bön i stillhet med gemensam bönestund mot slutet av timmen. Välkommen!

Förbön och tack: Tvåspråkig förbönsgudstjänst varannan ti kl. 19 i Munkshöjdens kyrka (Raumovägen 3). 30.9 Ronny Thylin, Bengt Lassus m.fl. Lofsångskören övar kl. 18.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Sjung i kör

Petrus vokalensemble: Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. För dig som sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Vi uppträder ett par gånger per termin på församlingens evenemang. Nya sångare välkomna! För mer info: mathias.sandell@evl.fi, 050-4709222

Kingdom Singers: Ti kl. 18 i Petruskyrkan. Internationell lovsångskör med sånger på finska, svenska och engelska. Välkommen med! För mer info: fionatchow@gmail.com

PETRUS FÖRSAMLING

www.helsinginseurakunnat.fi/petrusforsamling

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons kl. 13–16, tel. 09-23407100. Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler: Petruskyrkan, Skogsbäcksv. 15, Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3, Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12, Hagasalen och Södra Haga kyrka, Vesperv. 12.

Missa inte! Endagsretreat för unga vuxna: Lördag 4.10 i Borgå. Start från Kiasma med gemensam transport kl. 9. Tillbaka kl. 20. Jocke och Gun från Johannes församling är med. Läs mera om retreaten på församlingens hemsida. Anmälan till Gun 050 568 6598 senast 26.9.

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

Missa inte! Konsert med Engelbrekts kammarkör: 27.9 kl. 18 i Johanneskyrkan.

För familjer och barn

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Fredagar kl. 9–11 (obs! musikleken flyttar till kl. 10!) i Drumsö kyrka, c-trappan, tvåspråkigt familjecafé med gröt i samarbete med Lauttasaaren srk.

Musiklek efter dagis: torsdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum. Dörrarna öppna kl. 16–19. Kom och lek, umgås, varm egen mat osv.

Fritids: För barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i Pärlan på Drumsö: måndagar och tisdagar kl.

13–16. Fritidsledare Nanne: 0469217512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Missa inte! Pipor och pedaler: Torsdagskväll 2.10 kl. 16.30–17, för barn från 6 år uppåt i körsalen, Högbergsgården. Bekanta dig med orgeln!

Församlingens nya Jubla-kör för barn: I Högbergsgatans körsal varje tisdag kl. 14.30–15.15. Körledare är Ville Valtanen. På Drumsö i Pärlan, Drumsö kyrka varje torsdag kl. 15.30–16.15, Körledare där är Rebecka Stråhlman. Mera info om kören ger projektledare Stella Wahlström: stella.wahlstrom@evl.fi eller läs på vår hemsida. Ifall ni är på väg till Drumsökören, anmäl er till samma adress!

Information om verksamheten för unga hittar du på ungdomsverksamhetens egen hemsida: johannesungdom.wordpress.com.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes **Följ oss på Instagram och Facebook:** @johannesforsamling.

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes **Kansliet:** må, ti, to, fre 10–15. Högbergsgatan 10, tel. 09-2340 7700.

Utrymmen: Johanneskyrkan, Högbergsg. 12, Högbergssalen, Högbergsg. 10 (vån. 2), Hörnan, Högbergsg. 10 (gatuplan), Folkhälsan och Majblomman, Mannerheimv. 97, Gamla kyrkan, Lönnrotsgatan 6, Drumsö kyrka, Kvarnbergsbrinken 1. Pärlan: Drumsö kyrka, Kvarnbergsbrinken 1c, Drumsö seniorhus, Norrsvägen 1–3, Arabiastrandens invånarhus, Indiagatan 1, utrymmet ”Käantöpaikka”, Johannes vardagsrum, Tomaskyrkan, Rönnevägen 16, Mejlans.

Petrus församling

Gudstjänster

Varmt välkommen på gudstjänst!

Söndagens högmässa: kl. 11 i Petruskyrkan (Skogsbäcksvägen 15). 21.9 Ronny Thylin, Mathias Sandell. Kyrkkaffe!

Missa inte! Tvåspråkig gudstjänst: Sö 28.9 kl. 11 i Munkshöjdens kyrka tillsammans med Munkkiniemen seurakunta. Anne Koivula, m.fl. Kyrkkaffe. OBS! Ingen högmässa i Petruskyrkan denna dag.

Nygrundad barnkör jublar över hela stan

– Är du boom eller ahaa? Barnkören Jubla delar upp sig i talkörstämmer och klämmer i med Disneys ”Jag är en stjärna”, så att klassrumstaket i Kårböleskolan nästan lättar.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

HELSINGFORS Sammanlagt tolv stolar lyckas man klämma ihop i en rad framför pianot – då får alla sitta tillsammans. Körledare Rebecka Stråhlman sitter bakom pianot vid dagens första körövning som på måndagar tar plats i Kårböle.

– Skoldagen fortsätter direkt i körövning och ingen behöver ta sig hem emellan, det är enkelt att bara gå över skolgården så är man framme, säger Stråhlman som också leder Jubla-körer i Arabiastanden, Munksnäs, Haga och på Drumsö.

En del av sångerna på dagens övning har rörelser, någon går på engelska. Gemensamt för hela repertoaren är att allt övas in utan papper.

– När man inte står och stirrar i ett

papper hela tiden, så följer man mycket bättre med vad körledaren visar. I något skede måste man ändå kunna sångerna utantill, så vi tar och lär oss texterna genast. Barn lär sig så snabbt.

»Förhoppningen är att få ge barnen en upplevelse av att sjunga i en större kör, den samhörighet och glädje det ger.«

Pia Kummel-Myrskog

Glädjefylld musikträning

– Jag har själv sjungit i körer en stor del av mitt liv och uppskattar förutom det musikaliska också det sociala sammanhang det ger. Barnkören var min första kontakt till församlingen när jag började skolan. Den kontakten har burit mig långt, säger tf kyrkoherde Pia Kummel-Myrskog, som är en av initiativtagarna bakom körprojektet som är ett samarbete mellan Johannes, Matteus och Petrus församlingar.

I november sammanstrålar alla körerna till en gemensam storkonsert i Johanneskyrkan, lördagen den 15.11. Också Matteus barnkör och Popkören, under Daniela Strömsholms ledning, deltar i den stora Jubla-konserten.

– Förhoppningen är att få ge barnen en upplevelse av att sjunga i en större kör, den samhörighet och glädje det ger, säger Kummel-Myrskog.

Körprojektet erbjuder också konkret musikträning för barn i lågstadiet, då musklärare vittnar om att sångförmåga försvagades under corona.

– Att sjunga tillsammans med andra är den roligaste formen av sång. Man kan vara med i kören för att ha roligt med kompisarna eller för att lära sig något nytt, säger musikpedagog Ville Valtanen, som leder två av Jubla-körerna.

Vem ska komma med i Jubla?

– Alla som tycker om att sjunga!

Nya sångare välkomna med!

Alla barn i årskurs 1–4 är varmt välkomna att delta i församlingarnas nya barnkör Jubla! Vi övar på flera olika ställen – delta där som det passar dig bäst!

MÅNDAG

Hoplaxskolans Kårböle-enhet 1–5

13.20–14.05 (Rebecka Stråhlman)

Arabiastandens kvartersskola

15.00–15.45 (Rebecka Stråhlman)

TISDAG

Höbergsgatans körsal, kl. 14.30–

15.15 (Ville Valtanen). Adress: Höbergsgatan 10.

Matteus barnkör övar i skolorna i Östra Helsingfors, Popkören övar i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromsholm@evl.fi.

TORSDAG

Hoplaxskolans Haga-enhet 1–5

13.00–13.45 (Rebecka Stråhlman)

Hoplaxskolans Munksnäs-enhet 1–5

14.00–14.45 (Rebecka Stråhlman)

Månsas lågstadieskola 14.30–15.15

(Ville Valtanen)

Drumsö kyrka, kl. 15.30–16.15 (Rebecka Stråhlman). Adress: Kvarnbergsbrinken 1, utrymmet Pärkan.

Frågor / anmälان till Jublakörerna:

stella.wahlstrom@evl.fi

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Målad till prydnad för Wasa kyrka

Altaruppsatsen i Replot kyrka härstammar från Sankta Maria kyrka i Vasa. Den kom sig till Replot tio år innan Vasa brann.

TEXT: JOHAN SANDBERG

REPLIT På Replot lade man grunden för kyrkan år 1779 och den invigdes i oktober 1781. Enligt inventarieförteckningen 1828 hade kyrkan en predikstol av trä men saknade altartavla, orgel och läktare. Vid koret fanns en liten tavla i förgylld ram som föreställde den törnekrönte Frälsaren, av okänd målare.

År 1673 fick Sankta Maria kyrka i Vasa, den nuvarande ruinkyrkan i Gamla Vasa, en ny och ståtlig altartavla. Den donerades till kyrkan av borgmästare Jakob Ross. Köpmännen Henrik Mattsson Holmberg och Hans Nilsson samt kaplanen Jöran Bjugg stod för färgen och arbetslönen till förgyllningen av ramen.

Tavlorna i altaruppsatsen föreställer de två sakramenten nattvarden och dopet. Vem som målat tavlorna och förgyllt ramen är inte känt. Donatorernas namn var tydligen viktigare är konstnären, för samtliga donatorer finns tydligt antecknade längst nere på altaruppsatsen, närmast altaret.

Ovanför donatorernas namn har bibelordet ur 1 Mos 3:15, även kallat det första evangeliet, målats: *Kvinnans säd skall söndertrampa ormens huvud*. Ovanför det den större tavlan, nattvarden instiftelse, inspirerad av Rubens. Den mindre tavlan ovanför föreställer Jesu dop. Högst uppe håller Gud Fader upp sin högra arm.

”Vanskapligt blå”

1828 konstaterades att Sankta Maria kyrka krävde en renovering. Bland annat hade tornet börjat luta och altaret krävde ombyggnad. Arbetena drog ut på tiden och blev delvis ogjorda.

I samband med renoveringen beställde prosten Benjamin Frosterus 1839 en ny altartavla av professor Johan Gustav Sandberg. Altartavlan, som föreställer Jesus i Getsemane, invigdes 1842. På initiativ av Frosterus donerade sedan moderförsamlingen altartavlan från 1673 samt predikstolen till kapellförsamlingen på Replot.

Replot kapellförsamling gav då i uppdrag åt Isak Österholm att måla kyrkans insida. Lassus från Vörrå fortsatte målningen mot entrepre-

Genom donationen 1842 räddades altaruppsatsen för eftervärlden. Tio år senare brann Vasa.

FOTO: NIKLAS LINDVIK

nad 1843. I entreprenaden ingick en uppsättning och renovering av altartavlan.

Samtidigt dekorerade Lassus koret med målat draperi kring altaruppsatsen. Draperiet ansågs vara förfärligt och ”vanskapligt blå”. Ändå beslöt man 1899 låta Abraham Anders Kock måla om draperiet i samma färger som tidigare, men något dämpade. Draperierna övermålad först 1954.

»Moderförsamlingen donerade altartavlan från 1673 till kapellförsamlingen på Replot.«

Den ursprungliga texten att tavlan är förärad Guds heliga namn och Wasa kyrka till prydnad är bevarad även om altartavlan numera pryder Replot kyrka.

Samtidigt med altaruppsatsen donerades också predikstolen från Sankta Maria kyrka till Replot. Predikstolens ursprung är en donation till Sankta Maria av skatteindrivaren Botvid Höök, en illa omtyckt man i Vasa. Predikstolen pryds av små bildporträtt. De föreställer inte apostlarna utan Botvid Höök, hans fru och deras tre söner.

Också Sandbergs tavla räddades undan Vasa brand 1852 som ruinade Sankta Maria kyrka. Den hänger idag i Korsholms kyrka.

Källor: Jarl Nystrand och Anki Svenss

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Barnfamiljernas terminsstart fr 19.9 kl. 9.30–12: i Smedsby fg. Lilliputti-tåget är på plats från 9.30. Sopp-lunch, mete och sångstund. I samarbete med Korsholms finska församling.

Högmässa sö 21.9 kl. 11: i kyrkan. Björklund, Nord-qvist-Källström.

Under valven konsert med Wasa Consort sö 21.9 kl. 18: Läs mer om konserten i puffen.

Missionsgruppen samlas må 22.9 kl. 13.30: i Smedsby fg (församlingsgård), rum Glöd.

Karaträff ti 23.9 kl. 13: i Smedsby fg, Gröna rummet.

Bönegruppen samlas ti 23.9 och 30.9 kl. 18: i Smedsby fg, Gröna rummet.

Kammarkören Psallite öppen övning on 24.9 kl. 18.30: i Sockenstugan. Välkommen med i kören som sjunger stora kyrkomusikaliska verk och a cappella-sånger.

Föräldra-barncafé on 24.9 kl. 10: i Tölby hf (hembygds-förening). Fri lek, pyssel, sångstund, kaffe med dopp. Kom och bekanta dig med andra barn och föräldrar, mor- och farföräldrar välkomna med.

Pastorskansliet stängt on-to 24–25.9: på grund av fortbildning.

Prosteriets träffdag för personer med erfarenheter av psykisk ohälsa to 25.9 kl. 11: i Alskathemmet. Gemen-skap, mat, föreläsning och skapande. Anmälan senast 18.9 före kl. 15, Sandra Ek 044 322 6707, Ingrid Mutai 044 356 0530.

Garden Party för unga to 25.9 kl. 18–20: i ungdomsut-rymmena invid Korsholms kyrka.

Föräldra-barncafé fr 26.9 kl. 9.30: i Smedsby fg. Fri lek, pyssel, sångstund, kaffe med dopp. Mor- och farföräld-rar välkomna med.

Högmässa sö 28.9: kl. 11 i kyrkan och kl. 13 i Smedsby fg. Timo Saitajoki, Nordqvist-Källström.

Föräldra-barngrupp on 1.10 kl. 9.30: i Karperö, Carpella danspaviljongen. Teater för barn under skolåldern: Bom-bastiska Bob med Teater Taimine. Mor- och farföräldrar välkomna med.

KVEVLAX

Bön och nattvard: fr 19.9 och 26.9 kl. 8.45 i kyrkan.

Högmässa: sö 21.9 kl. 10, Fredrik Kass, Johan Myrskog, Rodney Andrén och Jukka Ihatsu. Högmässan strömmas på församlingens fb-sida.

Pysselklubben: (för 5–7-åringar) må 22.9 och 29.9 kl. 18 i Stallet.

KORSHOLMS PROSTERI Hälsa

Träff kring mental hälsa

Prosteriets träffdag för personer med erfarenhet av psykisk ohälsa. Samling vid Alskathemmet torsda-gen den **25 september**. På programmet: efter pre-sentation klockan 11 blir det lunch, tema för resten av dagen existentiell hälsa och kreativa aktiviteter med avslutande andakt klockan 15.

Deltagaravgift 10 euro. Anmälan **senast 18.9** fö-re klockan 15 till diakon Sandra Ek 044 322 6707 el-ler Ingrid Mutai 044 356 0530.

Pysselklubben: (för 8–10-åringar) ti 23.9 och 30.9 i Stallet.

Föräldra-barngrupp: on 24.9 och 1.10 kl. 9.30–11.30 i Stallet. Fri lek, mellis och sångstund.

Karakaffe: to 25.9 kl. 9.15 i församlingshemmet. Dagens gäst är Håkan Wikström som berättar om ”Mitt liv”.

Barnkören: to 25.9 och 2.9 kl. 18 i fh.

Kyrkokören: to 25.9 och 2.9 kl. 19 i fh.

Gudstjänst: sö 28.9 kl. 10 i kyrkan. Kass, Myrskog och Andrén.

Söndagsskola: sö 28.9 kl. 10 i Stallet.

Höstmarknad: fr 3.10, se puffen för mera info!

OBS! Kvevlax pastorskansli och begravningsenheten håller stängt on 24.9 och to 25.9 p.g.a. fortbildning.

REPLLOT

Gudstjänst sö 21.9 kl. 10: i Replot. Vesterlund, Lång.

Öppet hus för föräldrar och barn on 24.9 och 1.10: i för-samlingshemmet. Drop-in från kl. 10. Fri lek och samva-ro i klubbrummet, kaffeservering i serveringssalen.

Barnkören: (barn från 4 år uppåt) övar on 24.9 kl. 18 i Björkö och on 1.10 kl. 18 i Replot. Körledare: Heidi Lång och Emily Hagberg.

Skärkyrkans kör övar to 25.9 och 2.10 kl. 19: i fh. Kaffet serveras kl. 18.30. Körledare: Heidi Lång.

Fredagsöppet fr 26.9 kl. 18.30–22.30: i fh. Öppet hus för högstadiungdomar. Ledare: Lea Östman.

Gudstjänst sö 28.9 kl. 10: i Björkö. Östman, Lång. Kyrk-kaffe.

SOLF

Barnkören Solfångarna: övar fre 19.9 och 26.9 kl. 12.20–13.00 i Solf skolas musiksäl. Ledare: Heidi Lång. Nya sångare varmt välkomna med!

Högmässa med 50-årskonfirmandjubileum: sö 21.9 kl. 10. Kanckos, Vidjeskog.

Små & Stora: samlas ti 23.9 och 30.9 i församlings-hemmet. Drop-in från 9.30. På programmet står lek, fri samvaro, fika och sångstund. Träff för alla som är hem-ma med barn under skolåldern. Ledare: Elisabeth Ström och Sanna Huhta.

Bönegruppen: samlas ti 23.9 och 30.9 kl. 19 på vinden i fh. Nya medlemmar välkomna! Ingen bindande anmä-lan, utan man får komma då man vill. Gruppen tar också gärna emot förbönsämnen.

Pensionärsträff: on 24.9 kl. 13 i församlingshemmet. Gäst: Nathalie Wingren som informerar om Brottsoffer-jouren.

Hjälpledarutbildning: on 24.9 kl. 18 i Prästgården. Ingen förhandsanmälan behövs! För dig som blivit konfirmerad och som skulle vilja fungera som hjälpledare på läger, familjedagar och i barngruppen.

Gudstjänst med familjedag med välsignelse av första-klassister: sö 28.9 kl. 10. Kanckos, Vidjeskog.

KORSHOLM Musik

Konsert med Wasa Consort i kyrkkällaren

I musikserien *Under valven* bjuds på konsert med Vasas egen gambaconsort söndagen den **21 september klockan 18** i Korsholms kyrkas källare. I Wasa Consort spelar Pontus Grans, Elena Hämäläinen och Eero Marttila.

Viola da gamban utvecklades under slutet av 1400-talet. Viola da gamba-instrumenten förknippas ofta med tiden fram till mitten av 1700-talet innan dagens stråkinstrument, violinfamiljen, tog över. I själva verket levde instru-mentfamiljerna sida vid sida en lång tid.

Gambainstrumenten har återkommit i och med att den tidiga musiken upp-täckts på nytt under senare delen av 1900-talet. Musikerna i Wasa Consort har fördjupat sig i tidig musik och utbildat sig vid utbildningsprogrammet för ba-rockmusik vid Yrkeshögskolan Novia i Jakobstad. Till vardags är musikerna medlemmar i Vasa stadsorkester. Inträdet är fritt, servering och möjlighet att diskutera med musikerna efter konserten.

Höstmarknad för missionen

Välkommen på höstmarknad fredag **3.10.2024 kl. 10–17** i drängstugan! Försäljning av grönsaker, rotfrukter, hembakat, gurksallad, lotteri m.m.

Gåvor mottages med tacksamhet! Donationer kan lämnas till drängstugan på torsdag 2.10 kl. 18–20 (då är man också välkommen att delta i talko) eller direkt till försäljningsbordet på fredag. Vi bjuder på kaffe och dopp!

Arr. Missionskommittén i Kvevlax församling

Koralkören: övar on 1.10 kl. 18.30 i församlingshemmet.

OBS! Solf pastorskansli och begravningsenheten håller stängt on 24.9 och to 25.9 p.g.a. fortbildning.

MALAX

Sö 21.9 kl. 17: Första skriftskolträffen, för konfirmander med föräldrar. Malax kyrka.
Sö 21.9 kl. 18: Konsert med The Church Hill Boys i Malax kyrka, kollekt till förmån för Gemensamt Ansvar.

Bergö

Sö 21.9 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Englund, Lax
On 24.9 kl. 18: Bergö kyrkokör, i FH. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!
Sö 28.9 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

Malax

To 18.9 kl. 19: Diskussionsgruppen Amici, i Övermalax FH.
To 18.9 kl. 19: Gubbbon i Socken, en bönegrupp för män.

Sö 21.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax.

– **kl. 10:** Söndagsskola i Socken.

Sö 21.9 kl. 18: Konsert med The Church Hill Boys i Malax kyrka, kollekt till förmån för Gemensamt Ansvar.

Ti 23.9 kl. 13: Syföreningen, i Övermalax FH.

On 24.9 kl. 13: Tro i vardagen, i kyrkan.

To 25.9 kl. 18.30: Malax–Petalax kyrkokör, första gången i Malax kyrka. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!
Fr 26.9 kl. 13: Minisocken, för åk 5–6 i Socken. Terminsstart.

Sö 28.9 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Lax.

– **kl. 10:** Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö 21.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Englund, Lax.

To 25.9 kl. 18.30: Malax–Petalax kyrkokör, första gången i Malax kyrka. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!

Sö 28.9 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

SOLF Familjer

Familjedag med lek, gemenskap och mat

Solfs församlings bjuder in till en familjedag söndag **28.9 kl. 10–13**. Dagen startar med gudstjänst med välsignelse av förstaklassister i Solf kyrka **kl. 10**. Tema är Guds omsorg. Efter gudstjänsten blir det servering av salt och sött, pyssel och fri lek i församlingshemmet.

Hjärtligt välkomna till denna familjegudstjänst!

Kyrkans ungdom i Solf och Sundom ordnar ”Stick & Brinn” på Kronvik lägergård måndag **22.9 kl. 18**. Ta eget handarbete med. Servering. Välkomna!

CATHARINA ENGLUND

Ett liv som hund

DET FÖRSTA vi fastnade för var hennes ögon. Bruna, stora ögon som smälte våra hjärtan. Vår familj hämtade Doris några dagar före jul. Det var kallt på Ikeas parkeringsplats i Haparanda. Uppfödaren, en ung kvinna, stod med tårar i ögonen när hon lämnade över det lilla knytet. Doris låg inlindad i en vit och rosa rutig babyfilt.

När jag tog henne i famnen slickade hon mig på halsen och jag kände mig direkt accepterad. Vår gemensamma livsfärd började. Doris var liten och söt som en leksakshund. Min man var ”pappaledig” de första dagarna efter att hon hade kommit till oss. När han handlade i butiken hade han Doris i jackans innerficka. När Doris stack fram sitt söta huvud innanför jackan blev flickan i kassan alldeles tagen. Doris gav en söt-chock.

DORIS VÄXTE, men blev aldrig stor till växten. Däremot hade hon ett stort ego. Stora hundar lade sig framför hennes tassar. När hon själv blev rädd gömde hon sig bakom mina ben.

När vår församling började ordna Voff-gudstjänst var Doris en självklar medverkande. Hon brukade stå bredvid mig eller ligga i min famn när jag ledde gudstjänsten. Inför varje Voff-gudstjänst fick jag fundera på vad Doris har lärt mig om Gud. Doris visade översvallande glädje när jag kom hem. Det var ofta ingen skillnad om jag hade varit borta en timme, en dag eller en vecka. Hon var alltid lika glad, och när hon hade glatt sig högljutt, pussat och kramat, satte hon sig ner i trappan. Vad säger det oss om den glädje Gud känner när vi kommer till Honom?

I PSALTAREN 36:7 står det: ”Herre, du hjälper både människor och djur.” Doris har lärt mig att vi även får be för djuren. Redan vid fyra års ålder blev Doris mycket allvarligt sjuk. Den tiden hade hon en viktig uppgift för flera än bara vår familj. Min och många andras bön var att Doris skulle få leva. Hon var behövd av många. Doris hade fått en autoimmun sjukdom och inom några få dagar var hennes överlevnad beroende av en blodtransfusion. Det var en spännande kväll i veterinärens mottagningsrum. Skulle transfusionen lyckas?

I ett skede slutade hon att reagera och veterinären såg skeptisk ut. Jag sa i Doris öra: ”Du får inte lämna oss.” Hon ryckte till och blodtransfusionen kunde fortsätta. När vi den kvällen gick ut från veterinärens mottagning, orkade Doris sitta och kissa (vilket hon inte hade orkat på flera dagar). Mirakulöst fick hon tillbaka sina krafter och livet fortsatte.

DE SISTA ÅREN av Doris liv fick vi lära oss åldringsvård av hund. Hon blev både blind och döv. För att klara sig var hon beroende av familjens goda vilja. Hon behövde trygghet och närhet. Hon litade på att vi beskyddade henne så att hon till exempel inte föll ner i en grop eller i ett dike. Kan jag på samma sätt lita på Guds omsorg om mig?

En morgon blir den sista. Doris hade sovit som vanligt i vår säng. Jag vaknade av att hon hade tungt att andas. Knappt en halvtimme senare tog hon sina sista andetag medan vi strök hennes päls. I nästan femton år hade hon varit en del av vår familj.

Hennes stund tillsammans med oss var fullbordad.

Catharina Englund är tf kyrkoherde i Jakobstads svenska församling.

Grunden för kontakten till ungdomarna byggs redan i lågstadiet. FOTO: JUKKA IHATSU

Kvevlax satsar på lågstadieeleverna

Under tre år satsar Kvevlax församling på att lappa över luckan mellan juniorverksamhet och skriftskola. Det gör man genom att upprätthålla en relation speciellt till äldre lågstadieeleverna och deras familjer.

TEXT: JOHAN SANDBERG

KVEVLAX Ungdomsarbetsledare **Jukka Ihatsu** jobbar med projektet under de tre år det pågår medan **Isak Edman** anställts som församlingspedagog för att jobba med ungdomarna under tiden.

– Isak har körrollen med ungdomarna och jag sitter bredvid, stöder och hjälper till vid behov. I skriobarbetet har jag fortfarande en aktiv roll. Vi är ett så pass litet arbetslag att alla behövs, säger Jukka.

I lågstadiet i Kvevlax går cirka 400 elever och Jukka uppskattar att kanske hälften av dem är på årskurserna fyra till sex.

– Av dem har vi haft mellan 40 och 50 elever per år i vår juniorverksamhet. Och flera år i rad har vi haft

ungdomar i skriftskolan som varit med i juniorverksamheten. Vi behöver alltså inte starta från noll utan det finns en grund redan. Relationen påverkar ganska mycket, säger Jukka.

Projektet började redan förra hösten med öppet hus för eleverna grundskolan årskurser fyra till sex. Och det händer hela tiden.

– Vi hade öppet hus en gång i månaden, men nu funderar vi på att utöka till varannan vecka.

Höstens första öppet hus har redan varit men det är ju inte för sent att hoppa på nästa gång.

– I samarbete med scouterna och Kvevlax UF har vi ordnat disco för skol eleverna – skilt för de äldre och de yngre.

Intäkterna från discot gick till årets Gemensamt ansvar-insamling.

– Under höstlovet planerar vi dagläger för lågstadieleverna med skilda grupper för de yngre och de äldre. De som går i femman och sexan har inte så mycket gemensamt med dem som går i ettan och tvåan.

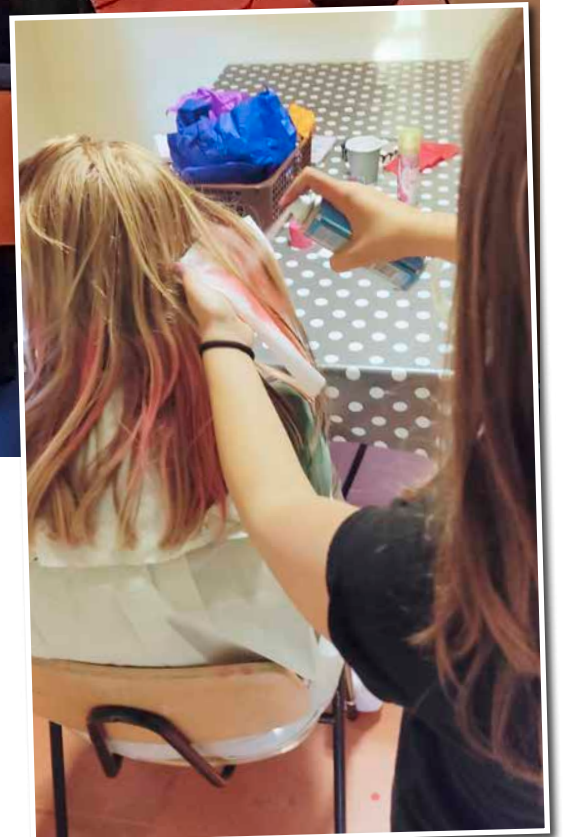
Höstlovslägrets program är i skrivande stund ännu inte klart. Det kommer mera information om daglägret senare.

– Men grundtanken är att det ska vara varierande verksamhet under dagarna. Barnen kommer på morgonen och far hem till kvällen. Under dagen serveras mat och mellanmål. Vi är flera anställda på plats.

Församlingen har väldigt bra lokaler för den här typen av verksamhet i Kvevlax så lägret ordnas där.

– I den vanliga juniorverksamheten har vi arrangerat grupperna så att vi satsar mer på fredagseftermiddagarna

»Församlingen består av helt vanliga människor och vuxna som kan ge stöd i olika livssituationer.«

så att de som slutar skolan klockan ett också har möjlighet att delta. I höst har vi bytt plats för gruppen och den samlas nu i församlingshemmet som alla andra grupper.

Projektet stöder också familjearbetet. Under våren ordnade Jukka två familjespelkvällar där familjerna spelade brädspel tillsammans.

– De var uppskattade tillställningar och jag planerar nya kvällar i höst när mörkret lagt sig och man inte längre vill vara utomhus.

Är du intresserad av att delta i verksamheten men missat ngn träff är det ingen fara. Det går bra att hoppa på nästa gång församlingen ordnar något för din åldersgrupp. Det är bara att följa med annonseringen.

– Det är jättebra om vi får lite fler lågstadielever med i verksamheten. Men vi vill också ge församlingen ett positivt rykte. Församlingen består av helt vanliga och trevliga människor och vuxna som kan ge stöd i olika livssituationer, säger Jukka.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Tänk om dörrarna stod öppna?

Mezmur Holmström har jobbat som sommarteolog i Jakobstad i sommar. Han är något så sällsynt som en teologistuderande med examen i maskin- och produktionsteknik, som hoppas på att bli präst.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

JAKOBSTAD Mezmur Holmström är 23 år, studerar teologi i Åbo och är hemma från Jakobstad. I sommar har han jobbat som sommarteolog i Jakobstads svenska församling.

Men vi tar det från början. Mezmurs väg till teologistudier har inte riktigt följt den traditionella tågordningen. Han har en examen i maskin- och produktionsteknik från yrkesskolan Optima. Sen fyllde han på med att studera till tradenom.

– Jag hade siktet inställt på att bli egenföretagare någon gång. Jag ville jobba med ett eget team och kunna erbjuda andra människor jobb.

Om man ska ha företag behöver man kunna det här med redovisning tänkte han, och valde redovisningslinjen.

– Men ju mer redovisning jag lärde mig desto mer kände jag att det här kan jag inte börja göra varje dag.

Kurser i teambuilding intresserade betydligt mer. Ungefär samtidigt som han insåg det började han umgås med ett gäng teologer som studerade i samma kvarter. Någon gång hakade han på ett studiebesök till en synagoga med dem.

– Så sa en magisterstuderande, halvt skämtsamt: "Ansökan till teologi öppnar ju nästa vecka." Då hade jag redan lekt lite med tanken. Kanske jag skulle sikta på att bli präst.

Jobbet som präst skulle innebära mycket av det han är intresserad av. Det handlar ju om att bygga team och finnas till för andra människor.

– Jag insåg att jag slipper redovisning men får allt annat om jag studerar teologi.

Han sökte och kom in, och resten är historia.

Läste hela NT

Skriftskolan bleven inkörsport till församlingsliv för Mezmur, men då han flyttade till Åbo hände något. Livet blev väldigt annorlunda. Han hade mer tid i ensamhet och började fundera över var han på riktigt stod i sin tro. Var det här med församling hans grej?

– Jag hade Nya testamentet som jag fått i milin här och tänkte att om jag läser igenom det så kan det ge mig en grund.

Mezmur Holmström har insett att han gillar teambuilding bättre än redovisning.

FOTO: PRIVAT

»Folk skulle våga komma till kyrkan i alla möjliga skick.«

Så han började läsa, innan och efter sommarjobbet.

– Jag fastnade i den där boken.

Han beskriver hur han ofta kände ett visst motstånd mot att ge sig i kast med texterna igen, men så snabbt han gjorde det blev han fängslad. Han kom på sig själv med att se fram emot att läsa vidare. Oberoende av hur arbetsdagen gick så hade han den där rutinen som gav honom något.

Vad var det som fängslade dig?

– I dag skulle jag väl säga att det var Guds närhet då jag läste, men då skulle jag nog inte ha sagt det.

Stortrivs i ortodoxa kyrkan

Mezmur siktar fortfarande på att bli präst i den evangelisk-lutherska kyrkan. Han tror att det är där hans kall till präst finns. Men både i sina studier och på fritiden har han besökt en

massa olika församlingar. I sina andliga expeditioner har han fastnat för den ortodoxa kyrkan. För deras tro och teologi, men också för gemenskapen.

– Det var lite oväntat, men jag stortrivs.

Då han visionerar om kyrkans framtid finns det olika teologiska inriktningar, men alla kristna kyrkor, församlingar och samfund hör starkt ihop som en kyrka. Det finns en gemenskap – och dörrarna står alltid öppna. Både bildligt och konkret.

– Folk skulle ha en bekväm relation till kyrkan och våga komma dit i alla möjliga skick.

Förresten, hur var det att vara sommarteolog i Jakobstad?

– Det var det svåraste jobbet jag haft, men också det absolut bästa.

– Jag har fått träffa så mycket människor i olika situationer och åldrar, med olika tankar och syn på livet. Det har varit jättegivande.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

FR 19.9 kl. 19.00: In da House i Församlingscentrets ungdom, Nylund-Wentus, Mård.

FR 19.9 kl. 21.00: "Ljus i mörkret", nattvardsgång, i Församlingscentret, Svarvar, Nylund-Wentus, Mård.

SÖ 21.9 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Englund, Svarvar, Wester. Söndagsskola i sakristian under predikan. Ulla Nyströms gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanalen. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

SÖ 21.9 kl. 18.00: Fokus i Församlingscentret. Pastor Azhar från Pakistan. Jockum Krokfors, MKV. Barnfokus.

TI 23.9 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

TI 23.9 kl. 14.30: Samtalsgrupp för män i Församlingscentret, Jan-Erik Sandström.

TO 25.9 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Anders Forsman, orgel.

TO 25.9 kl. 13.00: SLEF:s missionssamling i Församlingscentret, Kristian och Chamilla Sjöbacka.

FR 26.9 kl. 19.00: In da House i Församlingscentrets ungdom, Nylund-Wentus, Mård.

SÖ 28.9 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Edman, Westerlund, L Borgmästare. Maria Salos gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanalen. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

TI 30.9 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

ON 1.10 kl. 12.00: Taizéandakt i Johanneskapellet, Wester, L Borgmästare.

ON 1.10 kl. 14.00: Samtalsgrupp kring sorg i Församlingscentret, Svarvar, Ekman.

ON 1.10 kl. 17.30: U-klubben i Församlingscentret, Ulla Nyström, Löfs-Snellman, Wester.

TO 2.10 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Wester.

KRONOBY

Gudstjänst sö 21.9 kl. 10: Kronoby kyrka. Kavilo, Forsman. Inskrivning till Vinterskriftskolan.

Mässa sö 28.9 kl. 13: Kronoby kyrka. Kavilo, Forsman.

TERJÄRV

Gudstjänst sö 21.9 kl. 10: Terjärv kyrka. Wallis, Ann-Helen Mäkelä.

Mässa sö 28.9 kl. 10: Terjärv kyrka. Kavilo, Forsman.

JAKOBSTAD Tillsammans

Kom med på kurs för unga vuxna!

Välkommen på Life hack-kurs i Jakobstads svenska församling. Kursen riktar sig till ungdomar och unga vuxna, 18+. Det blir mat, gemenskap, föreläsning och reflektion kring vardagsnära teman. Kursstart **25.9 klockan 17-19** i församlingscentrets ungdomsutrymme. Mera info fås av Alaric Mård 0403100424

NEDERVETIL

Finskspråkig mässa sö 21.9 kl. 13: Nedervetil kyrka.

Wallis, Ann-Helen Mäkelä.

Gudstjänst sö 28.9 kl. 10: Nedervetil kyrka. Heikkilä, Minna Poutanen, kyrkokören. www.kronobyforsamling.fi

LARSMO

Gudstjänsterna strömmas via församlingens YouTube kanal samt direktsändning i Larsmo När-TV.

To 18.9 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Hildén, Smedjebacka.

Sö 21.9 kl. 10 Gudstjänst: Hildén, Smedjebacka. Kyrkvård: Sandvik, Hannula.

• **kl. 15 Nattvardsmässa:** i Risöhall bönehus.

• **klo 18 Suomenkielinen messu:** Hildén, Smedjebacka, Mariat kuoro, kirkkokahvit.

On 24.9 kl. 18-20 Språkcafé: i huvudbiblioteket i Holm. Vi träffas över en kopp kaffe/te och pratar enkel svenska/finska tillsammans. Eget program för barnen. Arr. Larsmo Röda Kors-avdelning, Larsmo kommunbibliotek och Larsmo församling.

To 25.9 kl. 15 Andakt vid Lövlunden: Fagerholm, Smedjebacka.

• **kl. 19 Karasamling:** i församlingshemmet, Kjell Östman m.fl.

Sö 28.9 kl. 10 Högmässa: Smedjebacka, sång Marina Rintamäki m.fl., kyrklunch och föreläsning kring kejsar Konstantin. Kyrkvård: Fagnäs, Fagerudd. Den som har möjlighet får gärna anmäla sig på förhand till kyrklunchen, anmälningslänk finns på församlingens hemsida.

To 2.10 kl. 13 Anpassad nattvardsgång: i församlingshemmet, Hildén, Smedjebacka, servering.

Lö 4.10 kl. 19 Musikafton med Nina Åström: i kyrkan.

Nina delar med sig av sin musik och berättar bland annat om sitt fängelsearbete i olika länder. Fritt inträde, kollekt uppbärs för diakonin i Larsmo församling.

NYKARLEBY

Gudstjänster

Sö 21.9 kl. 10 Högmässa: Nkby kyrka, Smeds, Ringvall, söndagsskola

- **kl. 12 Gudstjänst:** Jeppo kyrka. Edman, Lönnqvist, skriftskolstart

- **kl. 18 Kvällsgudstjänst:** Munsala kyrka. Edman, Ringvall, skriftskolstart

Sö 28.9 kl. 10 Gudstjänst: Nkby kyrka, Smeds, Ringwall. Skriftskolstart

- **kl. 18 Kvällsgudstjänst:** Pensala bönehus, Torsten Sandell, Maria Ellfolk-Lasén

- **kl. 18 Ekumenisk bön och lovsång:** Hirvax baptistkyrka, Ingmar Rönn

Samlingar och grupper

Ti 23.9.25 kl. 10 Socklot missionskrets: besök av missionär Christina Harald i Socklot bh

On 24.9 kl. 18 Församlingskören: Terminsstart i Nkby fh. Välkommen med!

To 25.9 kl. 13 Missionsmöte: Jeppo bönehus.

- **kl. 14.30 Klubb 56:** (åk 5-6) samlas i Socklot bönehus. Forts. varje torsdag

LARSMO Föreläsningar

Kurs i själavård och förbön

Under hösten startar en föreläsningsserie med själavårdande teman i Larsmo församlingshem **kl. 19-20.30**. Praktiska råd i förbönssituationer kommer också att behandlas. Jan Nygård, Erica Nygård m.fl. medverkar. Datumen är **8.10, 5.11, 3.12, 14.1 och 11.2**. Anmäl gärna om deltagande senast 1.10 till Carina Lassila 0408686954 eller carina.lassila@evl.fi. Mer information finns på församlingens hemsida.

PEDERSÖRE Familj

Familjegudstjänster på Mikaelidagen

På Mikaelidagen den **5.10 kl. 10** är barnfamiljer alldeles särskilt välkomna till kyrkorna i Pedersöre församling.

I samband med familjegudstjänsterna firas dagklubbens 80-årsjubileum. De barn som fyller 5 år i år får en egen barnbibel, samt de som fyller 7 år i år och har börjat skolan blir välsignade. Det blir också kyrkkaffe efter gudstjänsterna.

Pedersöre kyrka: Jimmy Österbacka, Diana Pandey, Camilla Skrifvars-Koskinen, m.fl. Dagklubben och barnkören sjunger.

Esse kyrka: Tomas Portin, Henrik Östman, m.fl. Dagklubben sjunger. Ida-Sofi Petterson, flöjt.

Purmo kyrka: Daniel Björk, Mikaela Malmsten-Ahlsved. Barnkören sjunger. Dop i gudstjänsten.

GloriaDei-mässan **kl. 18 samma kväll** i Kyrkostrands församlingshem passar också barnfamiljer. Där ordnas söndagsskola för barnen under predikan.

– kl. 14.45 Klubb 56: (åk 5–6) samlas i Nkby fh. Forts. varje torsdag.
Lö 27.9 kl. 18 Sykars brunn: gemenskapskväll Nkby fh. Servering.
Sö 28.9 kl. 14 Söndagssamling: Jeppo bönehus. Tema: Guds omsorg. Pred. Jonathan Vik. Sång: Sara Wiklund
Må 29.9 kl. 18 Missionsafton: Nkby fh. Brita Jern.

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi

Lö 20.9 kl. 19 Sammankomst: Pedersöre kyrka
Sö 21.9 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Björk, Östman, Manskören
– kl. 10 **Familjemässa:** Pedersöre kyrka. Österbacka, Pandey, Skrifvars-Koskinen. Strömning i Youtube
– kl. 14 **Sammankomst:** Punsar bönehus
– kl. 15 o 18 **Sammankomst:** Flynängens bönehus
– kl. 18 **Kvällsgudstjänst:** Purmo kyrka. Björk, Östman, St Olofskören
On 24.9 kl. 14 Sorgegrupp startar: Bennäs kyrkhem. Portin, Kung. Anmäl till 040 3100 463
To 25.9 kl. 14 Andakt: Essehemmet. Komulainen, Malmsten-Ahlsved

– kl. 15.30 **Ung-samling Lighthouse:** Ytteresse bönehus
Lö 27.9 kl. 9 Kvinnofrukost: Ytteresse bönehus. Tema: Marta och Maria. Emma Lönnqvist, Mikaela Björk. Pris: 10 euro. Anmäl senast on 24.9 till slefessekallby@gmail.com eller 050 320 7376
– kl. 19 **Sångstund:** Pedersöre kyrka. Markus Wargh organist. Bandas in för radio LFF
– kl. 19 **Sammankomst:** Lepplax bykyrka
Sö 28.9 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Komulainen, Malmsten-Ahlsved. Församlingsskören. Strömning i Youtube
– kl. 10 **Gudstjänst:** Pedersöre kyrka. Björk, Östman. Mickus Nyman, sång. Söndagsklubben i sakristian
– kl. 13 **Högmässa:** Åvist bykyrka. Björk, Malmsten-Ahlsved. Åvist sångfåglar
– kl. 14 **Sammankomst:** Punsar bönehus
– kl. 15 **Sammankomst:** Flynängens bönehus
– kl. 18 **Kvällsgudstjänst:** Lövä bönehus. Portin, Östman
Må 29.9 kl. 13 Symöte: Forsby bykyrka. Kung
– kl. 13 **Symöte:** Kållby bönehus. Björk
– kl. 13 **Salamu:** Purmo kyrkhem
To 2.10 kl. 9 Morgonmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka, Östman
Lö 4.10 kl. 10–15 Bluegrass Beginners Workshop: Ytteresse bönehus. Lär dig spela Bluegrass-instrument gratis! Eget instrument (gitarr, banjo, mandolin) med. Anm senast 30.9 till bluegrassforbeginners@gmail.com
– kl. 18 **Orgelcafé:** Pedersöre kyrka. Orgelelever

Söndagsskolor: hålls i flera av byarna, se info på webbsidan.

Kom med!

Karakaffe: Bennäs kyrkhem. Varje tisdag kl. 9.30. Start 30.9.
Bön: Purmo kyrkhem. Varje torsdag kl. 18.
Samtal och bön: Ytteresse bönehus. Varje torsdag kl. 19.

KOLUMNEN

CATHARINA ENGLUND

Ett liv som hund

DET FÖRSTA vi fastnade för var hennes ögon. Bruna, stora ögon som smälte våra hjärtan. Vår familj hämtade Doris några dagar före jul. Det var kallt på Ikeas parkeringsplats i Haparanda. Uppfödaren, en ung kvinna, stod med tårar i ögonen när hon lämnade över det lilla knytet. Doris låg inlindad i en vit och rosa rutig babyfilt.

När jag tog henne i famnen slickade hon mig på halsen och jag kände mig direkt accepterad. Vår gemensamma livsfärd började. Doris var liten och söt som en leksakshund. Min man var ”pappaledig” de första dagarna efter att hon hade kommit till oss. När han handlade i butiken hade han Doris i jackans innerficka. När Doris stack fram sitt söta huvud innanför jackan blev flickan i kassan alldeles tagen. Doris gav en söt-chock.

DORIS VÄXTE, men blev aldrig stor till växten. Däremot hade hon ett stort ego. Stora hundar lade sig framför hennes tassar. När hon själv blev rädd gömde hon sig bakom mina ben.

När vår församling började ordna Voff-gudstjänst var Doris en självklar medverkande. Hon brukade stå bredvid mig eller ligga i min famn när jag ledde gudstjänsten. Inför varje Voff-gudstjänst fick jag fundera på vad Doris har lärt mig om Gud. Doris visade översvallande glädje när jag kom hem. Det var ofta ingen skillnad om jag hade varit borta en timme, en dag eller en vecka. Hon var alltid lika glad, och när hon hade glatt sig högljutt, pussat och kramat, satte hon sig ner i trappan. Vad säger det oss om den glädje Gud känner när vi kommer till Honom?

I PSALTAREN 36:7 står det: ”Herre, du hjälper både människor och djur.” Doris har lärt mig att vi även får be för djuren. Redan vid fyra års ålder blev Doris mycket allvarligt sjuk. Den tiden hade hon en viktig uppgift för flera än bara vår familj. Min och många andras bön var att Doris skulle få leva. Hon var behövd av många. Doris hade fått en autoimmun sjukdom och inom några få dagar var hennes överlevnad beroende av en blodtransfusion. Det var en spännande kväll i veterinärens mottagningsrum. Skulle transfusionen lyckas?

I ett skede slutade hon att reagera och veterinären såg skeptisk ut. Jag sa i Doris öra: ”Du får inte lämna oss.” Hon ryckte till och blodtransfusionen kunde fortsätta. När vi den kvällen gick ut från veterinärens mottagning, orkade Doris sitta och kissa (vilket hon inte hade orkat på flera dagar). Mirakulöst fick hon tillbaka sina krafter och livet fortsatte.

DE SISTA ÅREN av Doris liv fick vi lära oss åldringsvård av hund. Hon blev både blind och döv. För att klara sig var hon beroende av familjens goda vilja. Hon behövde trygghet och närhet. Hon litade på att vi beskyddade henne så att hon till exempel inte föll ner i en grop eller i ett dike. Kan jag på samma sätt lita på Guds omsorg om mig?

En morgon blir den sista. Doris hade sovit som vanligt i vår säng. Jag vaknade av att hon hade tungt att andas. Knappt en halvtimme senare tog hon sina sista andetag medan vi strök hennes päls. I nästan femton år hade hon varit en del av vår familj.

Hennes stund tillsammans med oss var fullbordad.

Catharina Englund är tf kyrkoherde i Jakobstads svenska församling.

NYKARLEBY Gemenskap

Gemenskap kring Sykars brunn

Evenemanget Sykars brunn är en kväll för gemenskap som ordnas vid två tillfällen under hösten i Nykarleby församlingshem. Den första kvällen ordnas lördag **27.9 kl. 18** med temat *Mitt bibelord*.

Medverkande är Siv Nylund, Jukka Sandvik m.fl. Arrangör är KU i Nykarleby i samarbete med Nykarleby församling. Varmt välkommen!

De gör allt för ungas vurm för orgel

Jakobstadsregionen sticker ut då det kommer till unga och orgelspelande, men situationen i Borgå stift är akut.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

JAKOBSTAD För två år sen tog kantorerna Annika Wester och Lisen Borgmästars initiativ till ett kyrkomusiknätverk. Med på tåget direkt från början var också Dan Lönnqvist, Marcus Söderström och Peter Roos från musikutbildningarna i Jakobstad samt Pia Bengts, stiftssekreterare för gudstjänstliv och musik.

Till saken hör att kyrkomusiker är en utrotningshotad art. Om några år kommer det bli stor brist på kantorer i Borgå stift. Då, hösten 2023, ville det här gänget göra något för att främja intresset för orgelmusik och yrket som kyrkomusiker, och för att stärka samverkan mellan församlingar, musikinstitut och skolor.

Sen dess har nätverket vuxit. Många kantorer, pedagoger och utbildningsanordnare ser samma utmaningar – och möjligheter.

– Ganska snabbt insåg vi att någon behöver jobba aktivt med de här frågorna eftersom det är ett akut läge, säger Annika Wester, ordförande för nätverket.

I dag arbetar kyrkomusikern Niels Burgmann deltid med det tvååriga projektet ”Kyrkomusiken som kulturbärare” som administreras av yrkeshögskolan Novia. I det här skedet handlar det mycket om att kartlägga vad som redan erbjuds och att skapa nätverk.

Kyrkomusiker har alltid jobb

Också på gräsrotsnivå sker det hela tiden små och stora aktioner för kyrkomusiken. I Jakobstad kan barn och unga studera orgelspel i församlingens musikskola, vid Wava-institutet och genom Arbis. Också Pedersöre MI erbjuder kurser i orgelspel. Det är Anna-Karin Johansson som undervisar på samtliga ställen, förutom i församlingens musikskola.

Dessutom finns den enda svenskspråkiga utbildningen till kyrkomusiker i hela landet på yrkeshögskolenivå vid Novia i Jakobstad.

– Studerar du till kyrkomusiker så finns det jobb. Så är det ju. Det är ett fantastiskt yrke som man kan ha som musiker. Det innebär både bredd och många möjligheter.

En av utmaningarna är att skapa smidiga studievägar för unga organister. Det hör också till

Annika Wester är ordförande för kyrkomusiknätverket.

FOTO: ARKIV/
REBECCA
PETTERSSON

»Det är ett fantastiskt yrke du kan ha som musiker.«

Lisen Borgmästars, Anders Forsman, Niels Burgmann och Pia Bengts arbetar på olika håll för att främja intresset för kyrkomusik. Anders Forsman är ordförande för föreningen Calcanten. FOTO: PRIVAT

nätverkets huvudbry. Samtidigt är det belöande att jobba med de här frågorna.

För två år sen ordnade Jakobstads-kantorerna en utflykt till Helsingfors med några körer och ett gäng unga organister. Där fick organisterna spela på orglarna i Johanneskyrkan och i musikhuset i Helsingfors.

– Det var fantastiskt att se vilken glädje det var för dem, för alla åldrar, säger Annika Wester.

Här spelar unga ännu orgel

I regionen verkar också föreningen Calcanten. Det är de som ser till att orgelmusiken ljuder i nejdens kyrkor också kvällstid genom att ordna konsertserierna Jakobstads orgeldagar och Musik i sommarnatten.

Eldsjälar finns det alltså ännu gott om, men orgelintresserade barn och unga är ställvis en

bristvara. Men i Jakobstadsregionen finns de fortfarande, de unga organisterna.

Om du vill höra dem spela kan du söka dig till Orgelcafé i Pedersöre kyrka lördagen den 4 oktober klockan 18. Där spelar både orgelelever, deras lärare och församlingens kantorer.

Och om du känner någon som tycker att orgeln är ett coolt instrument – i Jakobstadsregionen finns det ivriga inspiratörer, lärare och orglar så det räcker åt alla att öva på.

Orgelcafé

Lördagen den 4 oktober ordnas ett orgelcafé i Pedersöre kyrka klockan 18.

Vid orgelcafé bjuder lokala orgelelever, deras lärare och församlingarnas kantorer på musik.

PÅ GÅNG LOKALT NÄRPES, KRISTINESTAD, KORSNÄS, MALAX, PETALAX, BERGÖ

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Närpes prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Pian Wistbacka, narpes@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 5797. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Mats långa väg tillbaka

– Jag har kvar mer än vad jag har förlorat, säger Mats Korsbäck. Efter hjärnblödningen för sex år sedan har han fått ge upp en hel del av det som tidigare var hans vardag. Ändå ser han positivt på livet.

TEXT: PIAN WISTBACKA

KORSNÄS Dunkande propellerljud är allt som hörs när helikoptern går in för landning på taket till Universitetssjukhuset i Tammerfors. Mats Korsbäck tas genast in på operationsbordet. Där konstateras en massiv hjärnblödning.

– Jag hade en medfödd aneurysm som hade brustit. Men rätt läkare var på plats och lyckades rädda livet på mig, berättar Mats.

Händelseförloppet hade inletts tidigare under dagen då han körde sin personbil på väg till jobbet som långtradarchaufför. Plötsligt kände han av en kraftig huvudvärk.

– Jag förstod att det här inte är som det ska vara.

När han abrupt vände in på en åker stannade en annan bilist och larmade ambulans. Ambulanspersonalen insåg snabbt att det var allvar, och ilfärden till Vasa blev i stället en flygfärd till Tammerfors.

– Som genom ett mirakel var helikoptern ganska nära ambulansen.

”Kämpa på!”

Några dagar senare blir det en ny operation. På intensivavdelningen har han en säregen upplevelse:

– Den finaste, ljusaste gestalt kommer in på intensiven och möter mig. Och jag tror att nu ska jag lämna livet. Men han pratar till mig vid mitt förnamn och säger att jag inte ska följa med.

För Mats Korsbäck stod det klart vem det var.

– Jag var nog säker på att det var Jesus som kom med sin hälsning att min livsresa inte är klar. Jag kommer att stå bakom dig och stötta dig. Kämpa på!

Via sin mormor har han fått en slags odramatisk barnatro som har följt med genom livet. ”Religiös” är ändå inte en benämning han gärna använder om sig själv.

– Skulle någon kalla mig för religiös skulle jag nog ta illa vid mig, för det är jag inte alls! Jag vill bara göra gott, så som man ska göra mot varandra. Jag tror att alla har hejat på mig på grund av att jag hela livet har velat behandla andra medmänniskor som jag själv vill bli behandlad.

Westernintresset är något som Mats Korsbäck gärna delar med sig av. FOTO: PRIVAT

»Den finaste, ljusaste gestalt kommer in och möter mig.«

Mats Korsbäck

Bor: i Korsnäs kyrkby.

Är: sjukpensionär sedan sex år tillbaka.

Familj: flickvän Josefin, dotter, mamma och bror.

Intressen: Träning, ridning, teater. Föreläser gärna om USA:s Väster och om att komma tillbaka efter en hjärnblödning.

Envishet och träning

Händelsen som förändrade allt skedde för sex år sedan, sommaren 2019.

– Vågen tillbaka har inte varit helt lätt, konstaterar Mats. Han har fått lära sig andas utan respirator, att sitta, gå på wc, äta och gå på nytt.

– De första stegen utan gångrobot var det nog många runt mig så jag inte skulle falla. Så jag brukar skoja och säga att jag har nog blivit kramad av mer flickor än många andra!

Än idag satsar han mycket på rehabiliteringen. Han vill bli så bra som det bara är möjligt.

– Nu fokuserar jag jättemycket på mina fingrar i vänstra handen.

Någon bitterhet känner han inte av.

– Jag har ju mera kvar än vad jag har förlorat, trots att jag blev sjukpensionär vid 49, och det blir man inte fet av! Jag förlorade jobbet och

kollegorna – men jag har vänner och flickvän och dotter kvar.

I stället för det han har gått miste om söker han nya alternativ.

– Jag försöker hitta lite glädje med att föreläsa om det jag varit med om. Jag säger att nog kan jag komma och berätta om hur man tar sig tillbaka från en hjärnblödning: med envishet och träning. Och så har ju mitt stora Westernintresse som jag berättar om!

Passionen för USA:s Väster har funnits med sedan barndomen, och det har blivit flera USA-resor under åren.

– År 2024 åkte vi till USA igen. Vi besökte Westernstaden Deadwood och Siouxindianernas heliga berg som kallas Black Hills.

– Det var nog segerns år 2024. Livet tar inte slut fast man trodde det var slut.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Högmässa med 70–75-årskalas sö 21.9 kl. 11: i kyrkan, servering efteråt i församlingshemmet för inbjudna med avec. Lättsamt program och samvaro. Friman, Granholm, Hofman. Vill du komma, men har glömt att anmäla dig? Kontakta Hanna 044 4101825.

Promenad 22.9 kl. 9: Samling med kaffe till förmån för missionen i församlingshemmet, därefter promenad i egen takt.

Liten och stor ti 23.9 kl. 9.30–11.30: i församlingshemmet.

Träffpunkt i bönehus ti 23.9 kl. 14: i Taklax.

Barnkören on 24.9 kl. 18.30: i församlingshemmet.

Matutdelning och kaffestund på onsdagar kl. 10: i församlingshemmet.

Måltidsgemenskap för närstående vårdare fr 26.9 kl.

11.30: i församlingshemmet. Samtal och andakt. Meddelat Hanna senast torsdag 25.9 om du kommer, tfn 044 4101825.

Musikcafé fr 26.9 kl. 18: i församlingshemmet med sång av Församlingsskören. Allsång och servering.

Gudstjänst sö 28.9 kl. 11: i kyrkan, Eliisa Risku-Åberg, Kjell Lolax.

Liten och stor ti 30.9 kl. 9.30–11.30: i församlingshemmet.

Promenad längs vandringsleden vid Hinjärv träsk (ca 3,5 km) ti 30.9 kl. 13: Kaffe med dopp till förmån för missionen. Väderreservat.

Barnkören on 1.10 kl. 18.30: i församlingshemmet.

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Fr 19.9 kl. 13: Anmälan till gitarr- och kantelegupper i magasinet i Lappfjärds församlingshem (Lfds fh). Ledare kantor Anna Karin Martikainen, 050 501 0771.

Lö 20.9 kl. 18: Missionssamling i Lfds fh. Kenyamismissionärerna Kristian och Chamilla Sjöbacka på besök. Missionsinfo, predikan, sång, sångkvartett, servering. Arrangör Slef lokalavdelning.

Sö 21.9 kl. 10: Högmässa i kyrksalen i Lfds fh. Engström, Vättö.

Sö 21.9 kl. 12: Högmässa Kristinestads kyrka (Krs kyrka). Engström, Vättö.

Må 22.9 kl. 19: Nådejonens övningar inleds i magasinet i Lfds fh.

Ti 23.9 kl. 18: Gemenskap kring Bibeln i Krs kyrka.

On 24.9 kl. 13: Besökskören besöker Åldersro. Vi muntar upp och sprider glädje med vår sång. Träff utanför

KRISTINESTAD Grupp

Sorgegruppen möts

Sorgegruppen är en grupp för dig som nyligen mist en viktig anhörig och bär på sorg. I gruppen går vi igenom sorgens olika faser och det ges möjlighet att diskutera och berätta om våra tankar och känslor. Ibland är orden för svåra att uttala, man får sitta tyst.

Gruppen träffas **kl. 17–19**, tisdagarna **7.10, 21.10, 4.11, 18.11**. Anmäl om deltagande till Inga-Lene, 040 5277611 senast 5.10.

12.50. Ojaniemi Inga-Lene, Norrback Erica.

On 24.9 kl. 19: Karagruppen i grupprummet i Lfds fh. Johan Eklöf.

To 25.9 kl. 11.30: Pensionärsamling i Sideby kyrka (Sby kyrka). Martikainen Anna Karin, Ojaniemi Inga-Lene. Vid transport ring dagen före till Daniel Hellman 040 7204260

Fr 26.9 kl. 18.30: Pärbandet – samling för kvinnor i kyrksalen i Lfds fh. Anders och Maria Blomberg gästar. ”Jesus i vardagen med herr och fru bäver.” Servering. Anmälan senast 23.9 till Erica Norrback 040 752 3232.

Fr 26.9 kl. 20.30: Kvällsmässa i kyrksalen i Lfds fh. Engström.

Sö 28.9 kl. 12: Högmässa i Sby kyrka. Norrback, Martikainen.

– **kl. 13.30:** Fest för församlingens 75-åringar i Sby kyrka. Anmälan senast 24.9 till pastorskansliet.

– **kl. 18:** Pilgrimsmässa i kyrksalen i Lfds fh. Norrback, Martikainen. Ojaniemi, Caldén-Back.

On 1.10 kl. 8.45: Morgonbön i Krs kyrka.

On 1.10 kl. 10.30: Andakt med nattvard på Lappfjärds pensionärsbostäder. Norrback, Ojaniemi.

To 2.10 kl. 12.30: Pensionärsamling på Vänstugan Primula. Norrback, Martikainen.

– **kl. 18:** Lappfjärds kyrkokörs övningar inleds i Lfds fh. Välkommen med!

MALAX Bön

Gubbön

Välkommen till Gubbön i Sockenstugan i Malax torsdag **18.9 kl. 19!**

Gubbön är en bönegrupp för män, som samlas torsdagar varannan vecka. Kontaktperson för gruppen är Leif Tast.

MALAX Konsert

Musik för gott ändamål i Malax kyrka

Välkomna på konsert med The Church Hill Boys i Malax kyrka söndag **21.9 kl. 18**, med kollekt till förmån för insamlingen Gemensamt Ansvar!

Kom och säg hej till församlingens nya ungdomsledare Christoffer Ljung, som välsignas till tjänst i samband med konserten.

– kl. 19.30: Kristinestads kyrkokörs övningar inleds i Krs kyrka. Välkommen med!
Sö 5.10 kl. 18: Familjegudstjänst med inskrivning av konfirmander i Krs kyrka.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

Fr 19.9 kl. 19 Allkristen kvällssamling: Filadelfia i Närpes. Martyrkyrkans vänner, kören Good News
Lö 20.9 kl. 18 Aftonmusik: S:ta Maria kyrka. Sam Lindén
Sö 21.9 kl. 12 Gudstjänst: Närpes kyrka. Patrica Strömbäck, Gerd Lindén-Liljehage
– **kl. 18 Höststart:** Luthergården. Chamilla och Kristian Sjöbacka, David och Miriam Otieno
Ti 23.9 kl. 18 Sorgegruppen: Sista anmälningsdag 19.9. Närpes församlingshem. Anmäl till Anders Blomberg 040 711 7696 eller Kristina Örn 040 711 7685
On 24.9 kl. 19 Bokcafé: Norrnäs bönehus. Vi delar tips om intressanta böcker. Desirée Valsberg-Småros, Lillemor Enlund
Lö 27.9 kl. 18 Aftonmusik: S:ta Maria kyrka. Sam Lindén
Sö 28.9 kl. 12 Högmässa: Närpes kyrka. Ulf Sundqvist, Sam Lindén
Må 29.9 kl. 9.30 Utdelning av matkassar: Café Albert.

Övermark

Fr 19.9 kl. 18.30 Karasamling: Övermarks församlingshem. Anders Blomberg, Johan Nordlund, Tom Ingvesgård
Ti 23.9 kl. 13 Syförening: Övermarks församlingshem. Kristina Örn
Sö 28.9 kl. 10 Gudstjänst: Övermarks kyrka. Tuomas Toivonen, Sam Lindén
To 2.10 kl. 13.30 De äldres mässa: Övermark. Marcus Jakobsson

Pörtom

Sö 21.9 kl. 10 Gudstjänst: Pörtom kyrka. Tuomas Toivonen
On 24.9 kl. 13 Karasamling: Pörtom servicehuset. Anders Blomberg

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

Sö 21.9 kl. 17: Första skriftskolträffen, för konfirmander med föräldrar. Malax kyrka.
Sö 21.9 kl. 18: Konsert med The Church Hill Boys i Malax kyrka, kollekt till förmån för Gemensamt Ansvar.

Bergö

On 24.9 kl. 18: Bergö kyrkokör, i FH. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!
Sö 28.9 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

Malax

To 18.9 kl. 19: Diskussionsgruppen Amici, i Övermalax FH.
To 18.9 kl. 19: Gubbbön i Socken, en bönegrupp för män.
Sö 21.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax.
– **kl. 10:** Söndagsskola i Socken.
Sö 21.9 kl. 18: Konsert med The Church Hill Boys i Malax kyrka, kollekt till förmån för Gemensamt Ansvar.
Ti 23.9 kl. 13: Syföreningen, i Övermalax FH.
On 24.9 kl. 13: Tro i vardagen, i kyrkan.
To 25.9 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, första gången i Malax kyrka. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!
Fr 26.9 kl. 13: Minisocken, för åk 5–6 i Socken. Terminsstart.
Sö 28.9 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Lax.
– **kl. 10:** Söndagsskola i Socken.

Petalax

Sö 21.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Englund, Lax.
To 25.9 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, första gången i Malax kyrka. Terminsstart. Nya och gamla sångare välkomna med!
Sö 28.9 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

KOLUMNEN

Ett liv som hund

DET FÖRSTA vi fastnade för var hennes ögon. Bruna, stora ögon som smälte våra hjärtan. Vår familj hämtade Doris några dagar före jul. Det var kallt på Ikeas parkeringsplats i Haparanda. Uppfödaren, en ung kvinna, stod med tårar i ögonen när hon lämnade över det lilla knytet. Doris låg inlindad i en vit och rosa rutig babyfilt.

När jag tog henne i famnen slickade hon mig på halsen och jag kände mig direkt accepterad. Vår gemensamma livsfärd började. Doris var liten och söt som en leksakshund. Min man var "pappaledig" de första dagarna efter att hon hade kommit till oss. När han handlade i butiken hade han Doris i jackans innerficka. När Doris stack fram sitt söta huvud innanför jackan blev flickan i kassan alldeles tagen. Doris gav en söt-chock.

DORIS VÄXTE, men blev aldrig stor till växten. Däremot hade hon ett stort ego. Stora hundar lade sig framför hennes tassar. När hon själv blev rädd gömde hon sig bakom mina ben.

När vår församling började ordna Voff-gudstjänst var Doris en självklar medverkande. Hon brukade stå bredvid mig eller ligga i min famn när jag ledde gudstjänsten. Inför varje Voff-gudstjänst fick jag fundera på vad Doris har lärt mig om Gud. Doris visade översvallande glädje när jag kom hem. Det var ofta ingen skillnad om jag hade varit borta en timme, en dag eller en vecka. Hon var alltid lika glad, och när hon hade glatt sig högljutt, pussat och kramat, satte hon sig ner i trappan. Vad säger det oss om den glädje Gud känner när vi kommer till Honom?

I PSALTAREN 36:7 står det: "Herre, du hjälper både människor och djur." Doris har lärt mig att vi även får be för djuren. Redan vid fyra års ålder blev Doris mycket allvarligt sjuk. Den tiden hade hon en viktig uppgift för flera än bara vår familj. Min och många andras bön var att Doris skulle få leva. Hon var behövd av många. Doris hade fått en autoimmun sjukdom och inom några få dagar var hennes överlevnad beroende av en blodtransfusion. Det var en spännande kväll i veterinärens mottagningsrum. Skulle transfusionen lyckas?

I ett skede slutade hon att reagera och veterinären såg skeptisk ut. Jag sa i Doris öra: "Du får inte lämna oss." Hon ryckte till och blodtransfusionen kunde fortsätta. När vi den kvällen gick ut från veterinärens mottagning, orkade Doris sitta och kissa (vilket hon inte hade orkat på flera dagar). Mirakulöst fick hon tillbaka sina krafter och livet fortsatte.

DE SISTA ÅREN av Doris liv fick vi lära oss åldringsvård av hund. Hon blev både blind och döv. För att klara sig var hon beroende av familjens goda vilja. Hon behövde trygghet och närhet. Hon litade på att vi beskyddade henne så att hon till exempel inte föll ner i en grop eller i ett dike. Kan jag på samma sätt lita på Guds omsorg om mig?

En morgon blir den sista. Doris hade sovit som vanligt i vår säng. Jag vaknade av att hon hade tungt att andas. Knappt en halvtimme senare tog hon sina sista andetag medan vi strök hennes päls. I nästan femton år hade hon varit en del av vår familj.

Hennes stund tillsammans med oss var fullbordad.

Catharina Englund är tf kyrkoherde i Jakobstads svenska församling.

NÄRPES Samling

Bokcafé i Norrnäs

Onsdag **24.9 kl. 19** samlas vi till Bokcafé i Norrnäs bönehus. Vi delar tips om intressanta böcker. Desirée Valsberg-Småros och Lillemor Enlund medverkar.
Välkommen!

Broinvigning den 15 augusti med ett sjuttiotal deltagare. Kyrkoherde Tomi Tornberg höll tal. Bron mellan holmarna Olsön och Stenskäret har en frihöjd på 2,8 meter och välvd form. Fastighetskonsult Christer Öhman samt jurist Pekka Kainlauri klippte bandet. FOTON: ANNE-MARI TORNBERG

Församlingen byggde en bro

Församlingar är gärna brobyggare på olika sätt. Att en församling bygger en fysisk bro hör ändå till ovanligheterna. Det här har Malax församling gjort i år.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

MALAX I den innersta skärgården i Malax kommun ligger ön Stenskäret, som ägs av Malax församling. Under vårvintern och våren har församlingen låtit bygga en bro mellan Stenskäret och Olsön. Tack vare bron har Stenskäret nu vägförbindelse till fastlandet.

Bandet klipptes

Invigningen av den nya Stenskärsbron skedde fredagen den 15 augusti, med ett sjuttiotal intresserade på plats.

I programmet ingick tal av kyrkoherde Tomi Tornberg och musik av tf kap-

lan Frank Isaksson. Fastighetskonsult Christer Öhman och jurist Pekka Kainlauri, som båda varit engagerade un-

»Eftersom det inte har funnits någon vägförbindelse har tomternas värde varit lägre.«

der hela broprojektet, fick äran att klippa bandet.

Församlingen bjöd på kaffe och grillkorv. Under dagen var alla också välkomna att bekanta sig både med tomterna och den gamla skogsvaktarstugan som finns på ön.

Stenskäret har tomter och skog

På Stenskäret finns 16 planerade tomter för fritidsboende samt ett skogsområde.

– Vi har börjat bygga väg på Stenskärsidan, berättar församlingens ekonomichef Tommi Kyyrö.

– Än så länge har två av tomterna vägförbindelse.

Bron har funnits i planerna länge, dels för att man enklare ska kunna nå fritidstomterna, dels med tanke på skogsvården.

– Eftersom det inte har funnits någon vägförbindelse har tomternas värde varit lägre, eftersom man har behövt båt för att komma dit. Men det gäller också för skogsbruket. Att forsla över virke från en ö kostar så mycket att man knappt får någonting för virket.

Tack vare att bron nu finns underlättas möjligheten att få en bättre avkastning av skogsbruket.

Projektet har inneburit en flerårig arbetsdiger process med sökande av tillstånd och lov. Själva bygget avancerade dock snabbt.

– Själva grundarbetet kom igång i december. Bron skulle vara klar före fiskesäsongen började, så bygget var klart redan i slutet av mars.

– Det var viktigt att bron är tillräckligt hög så att de som idkar fiske där kommer under bron. Därför byggdes bron som en båge, säger Tommi Kyyrö.

Bron har nu en frihöjd på 2,8 meter. Genom den välvda formen kunde höjden ökas utan att vägbankarna blev alltför höga och framträdande i landskapet.

Fritidstomter till salu!

Tommi Kyyrö tipsar om att alla som är intresserade har möjlighet att lämna anbud på tomterna på Stenskäret.

– Två av fritidstomterna har som sagt vägförbindelse i detta skede, men alla tomter är till salu.

Det går bra att ta kontakt med Tommi Kyyrö på ekonomikontoret om man är intresserad av att veta mera om tomterna, tel. 040 777 2444 eller tommi.kyyro@evl.fi. Mer info finns på församlingens webbsida.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Glasäpplena och -fiskarna i dopträdet i Vårdö kyrka är framställda i samarbete med glaskonstnären Ritva Saloranta i Mariehamn. FOTOT PÅ OLLE TÖRNQVIST: STEFAN ÖHBERG

Kyrkor inspirerar

Konst och skapande har varit den röda tråden i Olle Törnqvists liv. Han har skapat dopträdet i Vårdö kyrka och jobbar som bäst med ett dopträd till Sunds kyrka. – Vi har en enorm konstskatt i våra kyrkor, säger han.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

ÅLAND I många åländska kyrkor kan man se bland annat ljusbärare och dopträd formgivna av konstnären Olle Törnqvist. Ett nytt dopträd är precis invigt i Vårdö kyrka, och i höst jobbar han med ett dopträd till kyrkan i Sund.

Dopträdet i Vårdö är format som ett fisknät, och där får barnen glasfiskar uppsatta vid dopet.

Hur får du idéer till dina verk?

– Jag brukar se på kommunens och församlingens historia. I Vårdö har fiske-
näringslivet varit viktigt. Äpplen är också en viktig näring på Åland – och både fiskar och äpplen hör dessutom till

kyrkans bildvärld. Jag inspireras också av muraler i kyrkorna när jag sitter och skissar, berättar Olle Törnqvist.

Intresserad av Kalevala

Olle Törnqvist är född på Åland, men hans föräldrar har rötter i Kimito och Grankulla. Han gick i skola i Sverige.

– Vi bodde i Södertälje, som på den tiden var en liten småstad – rena idyllen.

Som vuxen återvände han till Åland och där har han gjort karriär som bildkonstlärare och konstnär.

Konsten har han alltid haft i sig – så tidigt att han inte ens minns när han började teckna.

– Jag var aldrig intresserad av idrott, jag bara tecknade och ritade. Det var ett starkt ämne under min skolgång. Utan att själv ha styrt livet så mycket har jag alltid haft yrken och uppdrag som omfattat bildkonsten.

Han jobbar mycket med metall och metalltråd.

– Min far berättade att jag som femsexåring fick en metalltråd och kunde framställa ett verk som liknande en tång, med en axel som rörde sig. Mina skulpturer är egentligen nonfigurativa, men jag gör också torson, människokroppar. Tråden är som en tecknad linje. På det viset står arbetsmetoden ganska nära tecknarkonsten.

Han har gjort en lång karriär. Under åren har inspirationen kanske bleknat lite, men han är fortfarande aktiv.

– Jag läser mycket om konst, och jag låter olika händelser stimulera mig. Då

händer det plötsligt att jag ser bilder framför mig.

Många konstnärer har temande återvänder till, sådant som aldrig lämnar dem. Vilka teman känns centrala för dig?

– Jag har inspirerats av Kalevala sedan 90-talet. Det känns kanske lite märkligt att en ålänning har ett sådant intresse! Jag är intresserad av historia och fascinerad av att Finland har ett eget national-epos. Jag är intresserad av innehållet, och tolkningen av föremål som förekommer i Kalevala. Det känns väldigt starkt. Kalevala är skrivet under 1800-talet men har, som vi vet, rötter i forntiden. För mig är den berättelsen starkt förknippad med hurudan människan är också idag.

Han inspireras också av de åländska kyrkorna.

– Vi har en så väldigt stark konst i våra kyrkor här på Åland. Dessutom är den mycket gammal, som till exempel träskulpturen i Finström, ett ansikte från 1100-talet. Det känns nonfigurativt. Vi har en enorm skatt i kyrkornas muralmålningar och skulpturer, och de ger impulser också till oss som jobbar med konst idag.

»Jag var aldrig intresserad av idrott, jag bara tecknade och ritade.«

Ta möjligheten att se Efti Papadopoulou Georlins ikonutställning

Efti Papadopoulou Georlin arbetar som ikonmålare i Stockholm sedan över 20 år. Hon har sitt ursprung i Grekland, kom till Sverige som tvååring 1967 och växte upp i Stockholm. Intresset för bilden har hon burit med sig sedan hon var liten.

Det började med porträtt och i vuxen ålder gick hon över till ikoner. Hon fascineras av ikoner och dess mystik, sättet att måla dem, det meditativa försjunkandet och det repetitiva i måleriet. Efti Papadopoulou Georlin står med ena foten i den grekiska traditionen och den andra i den svensk-kyrkliga.

Kyrkan är öppen: **till och med 12 oktober kl. 12–18**. Utställningen är en del av Mariehamns församlings 120-årsjubileum och Nordens institut på Åland, NIPÅ:s 40-årsjubileum.

FOTO: RICKARD L. ERIKSSON

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas sockenförsamling:

Sö 21.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Linnéa Villanen, Hanna Lehtonen. Konfirmandjubileum 50 år efter konfirmationen.

On 24.9 kl. 18: Kvällsmässa i Pargas kyrka, Otto Lindén, Hanna Lehtonen.

Lö 27.9 kl. 18.15: Kvällsmässa med välsignelse till missionsuppdrag i Pargas kyrka, biskop Bo-Göran Åstrand, Sara Grönqvist, Marith Leppäkari-Lindberg, Hanna Lehtonen. Maria Leppäkari välsignas till missionsuppdrag i Israel genom Finska Missionssällskapet.

Sö 28.9 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

On 1.10 kl. 18: Kvällsmässa i Pargas kyrka, Otto Lindén, Hanna Lehtonen.

Nagu sockenförsamling:

Sö 28.9 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Janette Lagerroos, Irene Erkko, Robert Helin. Efter högmässan hålls Nagu sockenförsamlings församlingsstämma i kyrkan med möjlighet att diskutera aktuella frågor i församlingen och framföra idéer och initiativ.

Korpo sockenförsamling:

Sö 21.9 kl. 11: Högmässa i Korpo kyrka, Irene Erkko, Mikael Granlund.

– kl. 13: Finsk mässa i Korpo kyrka, Irene Erkko, Mikael Granlund.

Houtskärs sockenförsamling:

Sö 21.9 kl. 18: Kvällsmässa i Houtskärs kyrka, Irene Erkko, Uma Söderlund.

Sö 28.9 kl. 11: Högmässa i Houtskärs kyrka, Otto Lindén, Uma Söderlund.

Iniö sockenförsamling:

Sö 21.9 kl. 13: Högmässa i Iniö kyrka, Pär Lidén.

ÅBO

Sö 21.9 kl. 12 Högmässa: Domkyrkan. Nykvist, Björkgren-Vikström, Eklund, Danielsson, Söderlund, gudstjänstgrupp Sefanja. Barnhörna. Kyrkkaffe.

Må 22.9 kl. 12–12.15 Lunchmusik med Ensemble MMXX: Domkyrkan.

– kl. 13–14.30 Café Orchidé: Domkyrkans trappa. Kort pilgrimsvandring med Maria Björkgren-Vikström. Vi vandrar i långsam takt längs leden från Domkyrkan till Tomasbron och tillbaka. Ta med eget kaffe eller ett litet mellanmål. Bekväma kläder och skor.

– kl. 17.30–20 Träff för unga vuxna: Aurelia.

– kl. 19–20 Stillhetens yoga: Domkyrkan. Ta med underlag.

Ti 23.9 kl. 14.30–18.30 Ungdomshålan: Aurelia.

– kl. 18 Aureliamässa: Aurelia. Liljeström, Nykvist.

– kl. 18–19 Tyst meditation: Aurelia.

VÄSTÅBOLAND Familjer

Familjeläger i Pargas

Väståbolands svenska församling ordnar familjeläger **4–5.10.2025** på Nya Koupo lägergård i Pargas. Lägret börjar med incheckning kl. 11–12 på lördagen och avslutas på söndagen med Mikaelidagens familjemässa kl. 12 i Pargas kyrka, och familjelunch och änglapysssel i Pargas församlingshem efter mässan. Under lägervistelsen blir det bl.a. familjebingo, pysssel och trevlig samvaro. Lägerpris för hela familjen: 20 euro (inkl. kost och logi). För frågor, information och anmälan, kontakta Solveig Björklund-Sjöholm, tfn 040 312 4416 eller solveig.bjorklund-sjoholm@evl.fi. Välkommen!

ÅBO Retreat

Tyst retreat 14–16.11 2025 i Tammilehto i Rimito: ”Förundras, andas, hoppas”

Längtar du efter att stanna upp och reflektera över ditt liv? Välkommen på retreat! Anmälningslänken har nu öppnats på Åbo svenska församlings webbplats.

En retreat inbjuder till stillhet, vila och tystnad – tillsammans med andra. Vi följer den klassiska kristna traditionen med tideböner, morgonmässa, meditationer och vägledning. Dessutom finns det möjlighet att delta i Stillhetens yoga med Maria Olin.

För dig som jobbar inom vården eller är anhängigvårdare är deltagaravgiften endast 30 euro. Retreatledare: Maria Björkgren-Vikström och Anna Edgren.

On 24.9 kl. 9.30–11.30 Familjecafé: Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– kl. 13.30–16 Barnhålan för åk 3–6: Aurelia.

– kl. 17.30–19.30 Familjeskoj: Aurelia.

– kl. 18 Bygga hopp i en galen värld – samtalsserie: Aurelia. Hopp för havet, hopp för oss. Gäster Anna Törnoos-Re-mes, biträdande professor i marin- och miljöbiologi vid ÅA och Lennart Söderlund, båtbyggare och arrendator på Brännskär där han bor året om med sin familj.

To 25.9 kl. 9.15–12 Familjecafé: Aurelia.

– kl. 17–17.45 Allmän rösträtt – sång för alla: Aurelia.

– kl. 18–18.30 Vardagsrum – på svenska: S:t Karins kyrka. I samarbete med Röda korset och Folkhälsan i S:t Karins.

Fr 26.9 kl. 10.30–12 Närståendecafé: Kvarterssklubben, Henriksgatan 9, Åbo. I samarbete med Folkhälsan, Egentliga Finlands Minnesförening. Anmälan senast 25.9 Eva Björkqvist 040 516 5679.

Sö 28.9 kl. 12 Högmässa: Domkyrkan. Bäck, Wikstedt, Knuts-Söderlund, Daniels-son, Söderlund, gudstjänstgrupp Ester. Barnhörna. Kyrkkaffe.

Må 29.9 kl. 13–14.30 Café Orchidé: Aurelia. Kaj-Mikael Wredlund från Kyrkans utlands-hjälp, Katastroffonden, hur kan vi hjälpa? – kl. 19–20 Stillhetens yoga: Domkyrkan. Ta med underlag.

Ti 30.9 kl. 14.30–18.30 Ungdomshålan:

Aurelia.

– kl. 18–19 Tyst meditation: Aurelia.

On 1.10 kl. 9.30–11.30 Familjecafé: Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

– kl. 13 Frukostklubben: Bryggerirestaurang Koulu, Eriksgatan 18, Åbo. Anmälan senast 29.9 kl. 10 till hedlu50@gmail.com.

– kl. 13.30–16 Barnhålan för åk 3–6: Aurelia.

– kl. 17.30–19.30 Familjeskoj: Aurelia.

– kl. 18.30–19.30 Bönegruppen: Aurelia.

To 2.10 kl. 9.15–12 Familjecafé: Aurelia.

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

19.9 kl. 13.30 Andakt: på Rönngården, Serell

21.9 kl. 11.00 Högmässa: i St. Olofs kyrka, Serell

27.9 kl. 17.00 Konsertmässa från Raseborg: Raseborgs kyrkosångskrets med musik av Jan Hellberg och text av Katarina Gäddnäs.

28.9 kl. 11.00 Hoppets mässa med Raseborgs kyrkogångskrets: med musik av Jan Hellberg och text Katarina Gäddnäs

2.10 kl. 12.00 Herrlunch: Rönngården

MARIEHAMN

Sö 21.9 högmässa kl. 11: i S:t Görans kyrka. *

To 25.9 lunchmässa kl. 11.30: i S:t Görans kyrka

– kl. 12 sopplunch: i församlingshemmet.

Fr 26.9 Konsert "Klassiska pärlor på orgel" kl. 11: i S:t Görans kyrka med Kaj-Gustav Sandholm.

– önskepsalmen kl. 13.30: i församlingshemmet.

Lö 27.9 Konsert kl. 20: i S:t Görans kyrka, Sofia Ungdomskör, dirigenter Erik Westerlind och Bolla Henriksson.

Sö 14.9 högmässa kl. 11: i S:t Görans kyrka. Sofia Ungdomskör medverkar. Dirigenter: Erik Westerlind och Bolla Henriksson. *

To 25.9 lunchmässa kl. 11.30: i S:t Görans kyrka.

– kl. 12 sopplunch: i församlingshemmet.

*=Livestreaming på församlingens Facebook-sida.

KOLUMNEN

CATHARINA ENGLUND

Ett liv som hund

DET FÖRSTA vi fastnade för var hennes ögon. Bruna, stora ögon som smälte våra hjärtan. Vår familj hämtade Doris några dagar före jul. Det var kallt på Ikeas parkeringsplats i Haparanda. Uppfödaren, en ung kvinna, stod med tårar i ögonen när hon lämnade över det lilla knytet. Doris låg inlindad i en vit och rosa rutig babyfilt.

När jag tog henne i famnen slickade hon mig på halsen och jag kände mig direkt accepterad. Vår gemensamma livsfärd började. Doris var liten och söt som en leksakshund. Min man var "pappaledig" de första dagarna efter att hon hade kommit till oss. När han handlade i butiken hade han Doris i jackans innerficka. När Doris stack fram sitt söta huvud innanför jackan blev flickan i kassan alldeles tagen. Doris gav en söt-chock.

DORIS VÄXTE, men blev aldrig stor till växten. Däremot hade hon ett stort ego. Stora hundar lade sig framför hennes tassar. När hon själv blev rädd gömde hon sig bakom mina ben.

När vår församling började ordna Voff-gudstjänst var Doris en självklar medverkande. Hon brukade stå bredvid mig eller ligga i min famn när jag ledde gudstjänsten. Inför varje Voff-gudstjänst fick jag fundera på vad Doris har lärt mig om Gud. Doris visade översvallande glädje när jag kom hem. Det var ofta ingen skillnad om jag hade varit borta en timme, en dag eller en vecka. Hon var alltid lika glad, och när hon hade glatt sig högljutt, pussat och kramat, satte hon sig ner i trappan. Vad säger det oss om den glädje Gud känner när vi kommer till Honom?

I PSALTAREN 36:7 står det: "Herre, du hjälper både människor och djur." Doris har lärt mig att vi även får be för djuren. Redan vid fyra års ålder blev Doris mycket allvarligt sjuk. Den tiden hade hon en viktig uppgift för flera än bara vår familj. Min och många andras bön var att Doris skulle få leva. Hon var behövd av många. Doris hade fått en autoimmun sjukdom och inom några få dagar var hennes överlevnad beroende av en blodtransfusion. Det var en spännande kväll i veterinärens mottagningsrum. Skulle transfusionen lyckas?

I ett skede slutade hon att reagera och veterinären såg skeptisk ut. Jag sa i Doris öra: "Du får inte lämna oss." Hon ryckte till och blodtransfusionen kunde fortsätta. När vi den kvällen gick ut från veterinärens mottagning, orkade Doris sitta och kissa (vilket hon inte hade orkat på flera dagar). Mirakulöst fick hon tillbaka sina krafter och livet fortsatte.

DE SISTA ÅREN av Doris liv fick vi lära oss åldringsvård av hund. Hon blev både blind och döv. För att klara sig var hon beroende av familjens goda vilja. Hon behövde trygghet och närhet. Hon litade på att vi beskyddade henne så att hon till exempel inte föll ner i en grop eller i ett dike. Kan jag på samma sätt lita på Guds omsorg om mig?

En morgon blir den sista. Doris hade sovit som vanligt i vår säng. Jag vaknade av att hon hade tungt att andas. Knappt en halvtimme senare tog hon sina sista andetag medan vi strök hennes päls. I nästan femton år hade hon varit en del av vår familj.

Hennes stund tillsammans med oss var fullbordad.

Catharina Englund är tf kyrkoherde i Jakobstads svenska församling.

JOMALA Konsert

Konsert med toner från Raseborg

Välkommen på konsertmässa den **27 september kl. 17.00** i Sankt Olofs kyrka. Raseborgs kyrkosångskrets firade sitt 70-årsjubileum i våras med att beställa ett verk med musik av Jan Hellberg och text av Katarina Gäddnäs.

Kom och njut av det nyskrivna verket!

”Jag bär fram arbetet till altaret”

I samband med en kvällsmässa i Pargas kyrka blir Maria Leppäkari välsignad inför missionsuppdraget i Israel. – Jag hoppas på en social verklighet där människor, trots olikheter, kan leva och verka sida vid sida.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

PARGAS Den 27.9, i samband med en kvällsmässa i Pargas kyrka, välsignas **Maria Leppäkari** till sitt missionsuppdrag i Israel. I dessa tider är det en ganska ovanlig händelse att en församling i Borgå stift får sända en av sina medlemmar till missionsuppdrag.

Vad innebär välsignelsen för dig personligen, Maria?

– Att bli utsänd i mission innebär att en person sänds iväg för att utföra ett uppdrag. Välsignelseakten är en rit. En handling där arbetsgivaren Finska Missionssällskapet, tillsammans med församlingen som delägare och mig som aktör, på ett mycket konkret vis bär fram arbetet till altaret och därmed inför Gud. Mitt uppdrag är i Jerusalem, i staden som uppfattas som helig för tre religioner; judendom, kristendom och islam. Jerusalem är de facto platsen där kristendomen och kyrkan har kommit till, säger Maria Leppäkari.

Just nu händer det väldigt mycket i Israel, och världens blickar är riktade ditåt. Vad hoppas du särskilt på när du tänker på den uppgift du har framför dig?

– Jag hoppas på fred. En social verklighet där människor, trots olikheter, kan leva och verka sida vid sida. Finska Missionssällskapet har som uppdrag att sprida tro, hopp och kärlek genom sitt globala arbete. I Jerusalem betyder det att genom konkreta insatser medverka för att skapa tillit i människors vardag och väcka hopp om fred inför framtiden. Det är en strävan vi bidrar till genom att bygga självkänsla, visa nästan-kärlek och omtanke och genom att finnas där i vardagens utmaningar – som stöd, inspiration och medvandrare, säger hon.

– Arbetet handlar också om att fördjupa vår relation till den världsvida kristna gemenskapen och att främja dialog och fredsteologi i förhållande till representanter för våra syskonreligioner – judendom och islam. Just nu är de här dimensionerna i arbetet rätt utmanande. Även om vårt uppdrag är att arbeta för fred lokalt,

»Just nu är de här dimensionerna i arbetet rätt utmanande.«

Välkommen på kvällsmässa till Pargas kyrka den 27 september klockan 18.15.

innebär det också att vi får lära oss mycket av våra samarbetspartners, våra bekanta och våra nätverk här. Det är något vi tar till oss och bär med i vårt fortsatta arbete.

Kyrkans eget uppdrag

Marika Björkgren-Thylin, chef för svensk service vid Finska Missionssällskapet, berättar att välsignelsen till missionsuppdrag har ett eget formulär i kyrkohandboken.

– Välsignelsen förrättas av en biskop eller en präst som biskopen utsett, samt assistenter. I välsignelsen till missionsuppdrag kallar kyrkan arbetaren till sin tjänst och bemyndigar samtidigt personen att utföra uppdraget. Kyrkan är sändaren och den som välsignas för uppgiften kommer att arbeta i kyrkans eget uppdrag.

– För Missionssällskapet är det en viktig tanke att den medarbetare vi sänder ut utför kyrkans

uppdrag. Vi utför inte vårt arbete som en enskild organisation utan vi förverkligar uttryckligen en av kyrkans grunduppgifter. Därför är det också viktigt för oss att våra utrikesanställda välsignas för sitt missionsuppdrag av en företrädare för Finlands evangelisk-lutherska kyrka. Största delen av Missionssällskapets utrikesanställda blir välsignade före sin avfärd.

Om du vill följa med Maria Leppäkaris arbete och liv i Jerusalem kan du beställa hennes nyhetsbrev till din e-post på adressen www.finskamissionssallskapet.fi/missionarer eller genom att sända e-post till info@finskamissionssallskapet.fi. Glimtar av Marias arbete och Missionssällskapets verksamhet i Israel och de palestinska områdena får man också genom att prenumerera på tidningen Mission (kostnadsfritt) och följa FMS webbsidor och kanaler i sociala medier.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 19.9 Tanja Forsblom, Purmo

Måndag 22.9 Andreas Forsbäck, Vanda

Tisdag 23.9 Jessica Högnabba-Akin, Helsingfors

Onsdag 24.9 Jan Edström, Esbo

Torsdag 25.9 Anders Hamberg, Jyväskylä

Fredag 26.9 Ann-Sofi Nylund, Vasa

Måndag 29.9 Eleftheria Apostolidou, Borgå

Tisdag 30.9 Kristina Klingenberg, Karleby

Onsdag 1.10 Monica Cleve, Hangö

Torsdag 2.10 Torbjörn Anderssen, Jakobstad

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 19.9 Eva-Stina Hellborn, Kimito

Lördag 20.9 kl.17.58 Ett ord inför helgen

Söndag 21.9 Läsning ur Svenska Bibelsällskapets provöversättning av Nya testamentet

Måndag 22.9 Katarina Gäddnäs, Mariehamn

Tisdag 23.9 Catarina Olin, Sundom

Onsdag 24.9 Benjamin Häggblom, Vasa

Torsdag 25.9 Malin Lindblom, Vasa

Fredag 26.9 Heikki Huttunen, Esbo

Lördag 27.9 kl.17.58 Ett ord inför helgen

Söndag 28.9 Läsning ur Svenska Bibelsällskapets provöversättning av Nya testamentet

Måndag 29.9 Jaakko Laasio, Helsingfors

Tisdag 30.9 Rolf Steffansson, Fuengirola

Onsdag 1.10 Markus Linde, Vanda

(repris från 21.3.2023)

Torsdag 2.10 Markus Linde, Vanda

(repris från 28.3.2023)

NOTIS

Andelin tf chefredaktör för Kyrkpressen i höst

Kyrkpressens ledarskribent och samhällsreporter **Jan-Erik Andelin** är tf chefredaktör för tidningen för perioden 1.9–31.12.

Den ordinarie chefredaktören **Nicklas Storbjörk** fortsätter arbeta som vd för Fontana Media och gör under hösten strategi- och projektarbete bland annat med en mera djupgående läsarusundersökning bland Kyrkpressens läsare.

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 21.9 Gudstjänst med Vasa svenska församling. Predikant och liturg: Mikael Forslund. Organist: Dan Andersson. Kantor: Monica Heikinus. Körledare: Dan Andersson och Monica Heikinus. Kör: Vasa kyrkokör och Sundomkören. Harpist: Mariam Junolainen. Textläsare och förebedjare: Jan Björkman, Elisabet Still och Mikael Still. Psalmer: 917 (Möt mig nu som den jag är), 802 (Sjung lovsång alla länder), 274 (Det finns djup i Herrens godhet), 882 (Kärlek och himmel), 938 (Blott i det öppna), 846 (Kom ihåg dem som i tysthet), 876 (Tacka Herren ty han är god), 907 (I min Gud har jag funnit styrka) och 947 (Må din väg gå dig till mötes).

Söndag 28.9 Festmessa från Kyrkheg Nord i Karleby. Predikant: Stefan Aro. Liturg: Per Stenberg. Kör: Paletten. Musik: KU:s blåsorkester, dirigerad Ingmar Byskata. Mässan spelades in den 21 september 2025 i Gamlakarleby stadskyrka.

Arrangör: Pro Keswick rf

Kallelsen
Gåvorna

Keswickmöten
25-27.9.2025

Benjamin
Sandell
Studentmissionen
Vasa

Betelkyrkan, Skillnadsgatan 1, H:fors
to 25.9 kl. 18.30, fre 26.9 kl. 18.30, lö 27.9 kl. 13 & 15

God vård på svenska

Bertahemmet erbjuder helpension med trygg och sakkunnig omvårdnad på ålderns höst.

Bertahemmet ligger i det trevliga Södra Haga i Helsingfors med goda förbindelser till centrum. Vi har hyreslägenheter, servicesedelmöjlighet och privat omvårdnad med helpension i eget rum.

Vänligen kontakta vår föreståndare Eeva Simio-Ighmour
tfn 09-477 4720 eller eeva.simio.ighmour@bertahemmet.com

Besök vår hemsida www.bertahemmet.com

BERTAHEMMET

Gospelfest 2025

FKF-kören & orkester

Fredag 24.10 19:00

Pingstkyrkan Petalax

Petalaxvägen 151

Söndag 26.10 18:00

Zionkyrkan Purmo

Överpurmovägen 280

FRITT INTRÄDE

Arr: Fria Kristliga Folkhögskolan & Lokalförs.

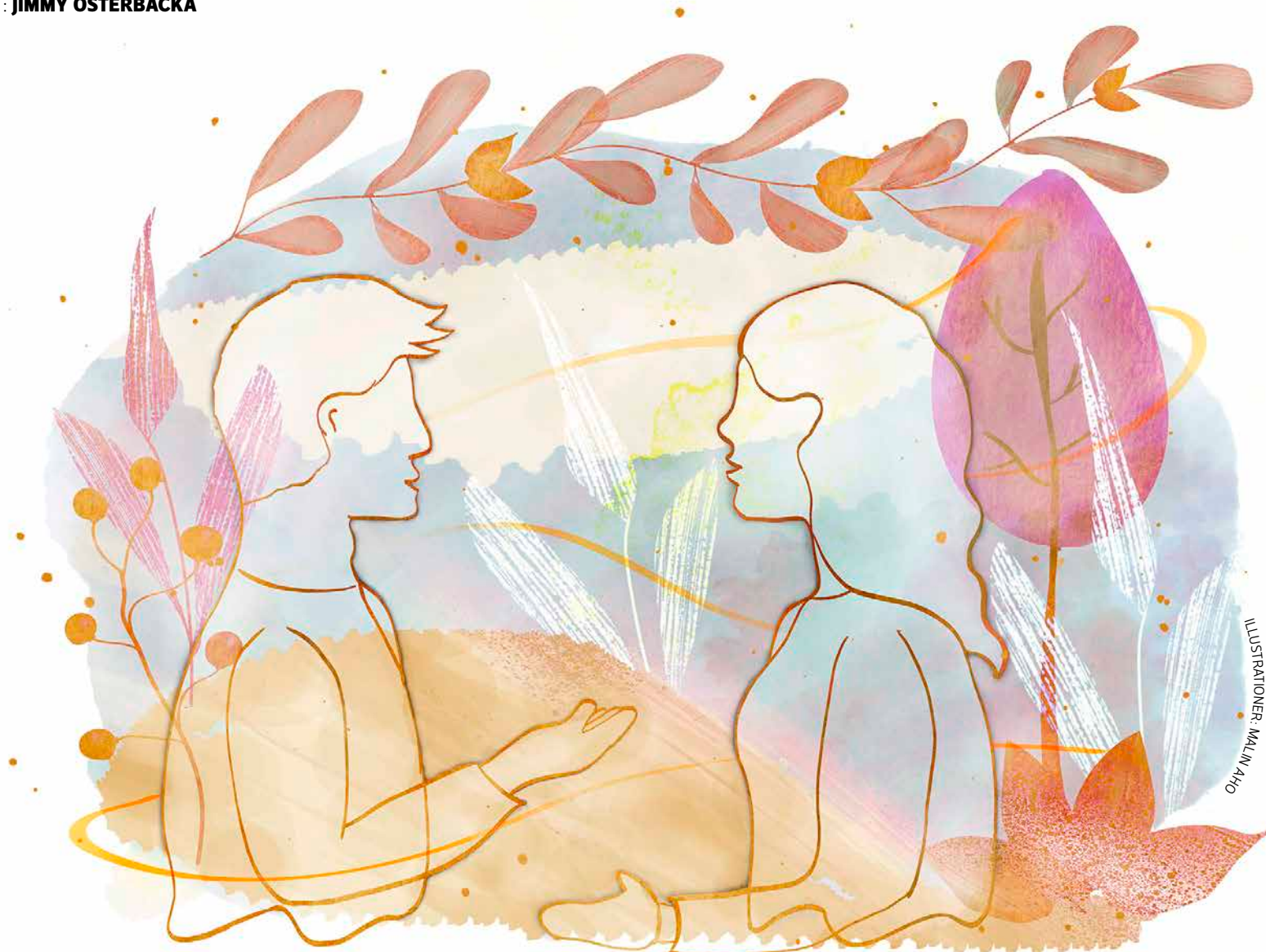
Victoria Grace
SVE (Idol 2024)

Simon Granlund

Bengt Johansson
SVE

I mystagogiken står de heliga handlingarna och människors erfarenheter i centrum. Så når man in i själens djupare skikt, skriver prästen och forskaren **Jimmy Österbacka**.

TEXT: JIMMY ÖSTERBACKA

”Till en mer strålande och doftande äng”

Många har upplevt livet som meningsfullt utan att kunna förklara varför. Sådana erfarenheter sker inte heller alltid inom kyrkans verksamhet. I sin strategiska vägledning för Borgå stift, *Gå med mig*, skriver biskop Bo-Göran om detta: att Gud inte låter sig begränsas är en trygghet. Samtidigt är det stigarna som leder till Kristus som kyrkan utforskar och är kallad att visa på.

Kyrkans uppgift kan beskrivas som att ”sätta

Kristus på kartan”. Det säger biskopen i Uppsala stift, Karin Johannesson. Även hon har uppmärksammat utmaningen att nå sökande människor som kan se naturen snarare än kyrkan som platsen för andliga upplevelser. I böcker som *Helgelsens filosofi* (2015), *Thérèse och Martin* (2018) och *Kristus förkunnar vi* (2022) har hon belyst behovet av en evangelisk-luthersk andlig teologi och en mystagogisk pedagogik som sökande nutidsmänniskor kan känna igen sig i.

Sensommaren 2021 publicerade Svenska kyrkans biskopar biskopsbrevet ”... och lär dem”,

»Det är när man gjort själva erfarenheten som man är mottaglig för en fördjupande undervisning.«

som handlar om kyrkans undervisning. Där nämns mystagogiken som ett av kyrkans undervisningsområden: ”Ordet mystagogik har att göra med att ha kunskap om och inviga någon i religiösa riter och erfarenheter. Det inkluderar både intellektuella moment som frågande, filosoferande, stillhet, meditation och retreat, men också sinneserfarenheter som finns i liturgi, musik och konst. Här handlar det pedagogiska arbetet om att ge utrymme för egna erfarenheter, fritt tänkande, samtal, andlig fördjupning, andlig vägledning och själavård. Det mystago-

giska lärandet innebär att ge människor i alla åldrar verktyg att bryta upp och vidga förutfattade meningar eller fördomar om vad/vem/hur Gud är, och att erbjuda vägar för den egna personliga gudsrelationen och dialogen.”

Att växa och mogna i tro

Med andra ord: först erfarenhet, sedan reflektion. Historiskt sett har den kristna mystagogiken sina rötter i den tidiga kyrkan. Syftet med denna pedagogik var att de nydöpta skulle växa in i det liv i Anden som de tagit emot genom dopet och smörjelsen. Det är när man gjort själva erfarenheten som man är mottaglig för en fördjupande undervisning.

Som kyrkofadern Kyrillos av Jerusalem uttrycker det i en mystagogisk katekes: ”Jag skall nu föra er vid handen till en mer strålande och doftande äng i detta paradiset.” Mystagogiken var ett sätt att fortsätta växa och mogna i tron på Jesus, där framförallt de heliga handlingarna och erfarenheterna av dem står i centrum. Undervisningen förde människor in i trons mysterier – inte minst mässan – genom att i första hand använda liturgin som en språngbräda in i det ordlösa mötet med Kristus. Mystagogen ägnade sig alltså inte åt att försöka förklara Gud eller ge försäkringar om Guds existens. Gud är inte en tillgång utan någon som man tillhör.

»Gud är inte en tillgång utan någon som man tillhör.«

Många tänker idag på religion som ett för-santhållande snarare än som praktiker, böne-former och verktyg för det andliga livet, och erfarenheterna av dessa. I mystagogiken handlar mysterierna om något som man odlar med avsikten att fördjupa snarare än förenkla, för att kunna förundras mer och inte mindre, vilket leder till mognad och växt. Att vara en mystagog innebär inte att ha alla svar, men att själv vara en utforskare av trons mysterier. Eller som biskop Bo-Göran uttrycker det i sin vägledning: ”Led människor till källor du själv dricker ur, som du vet att är friska och inte torkar ut.”

Den kristna mystagogiken handlar om att kunna se de djupare skikten i både de heliga texterna och i det mänskliga livet. En mystagog är inte heller ”färdig” utan mottaglig för oväntade överraskningar och kan ge dessa en större betydelse.

In i själens djupare skikt

Det är de heliga handlingarna och människors erfarenheter av dem som står i centrum. Mystagogiken lär oss att leva tillsammans med Kristus som en verklig och levande person i våra liv. Mystagogen är den som kan ta en medmänniska vid handen och, med Kyrillos ord, leda henne ut på en doftande äng. Det är att leda mot en tro som inte bara är verbalt formulerad eller emotionellt utlevd utan som kan nå in i själens djupare skikt. Den tillit som får ett fäste i vårt inre gör bönen levande även i perioder av tvivel, kriser och kritiska frågor. Mötet som väcker tron till liv avskaffar ju inte osäkerheten eller gör världen mer förutsägbart. Men den skänker beredskap att leva i öppenhet och förundran, och om Gud döljer sig så går inte tron upp i rök.

När vi idag talar om kyrkofäder och medeltida kristna så faller det sig naturligt att kalla dem

för ”mystiker”. Men för Luther och hans samtida var de andliga lärare och predikanter. Dessa så kallade ”mystiker” har ju samma bekännelse, predikar på samma helgdagar och över samma texter. Som själasörjare ville de leda sina åhörare fram till en personlig erfarenhet av Gud och till ett förvandlat liv. Det är värt att fundera på varför vi kallar dem för mystiker idag och reflektera över vad vi som kyrka önskar med vår undervisning och förkunnelse.

Skapa rum för beröring

År 2022 samlades kring 300 diakoner och präster i Uppsala till fördjupningsdagar där just mystagogiken var temat. Jag var inbjuden som gästtalare och presenterade den medeltida mystika skriften *Theologia Germanica*, som Luther gav ut för att legitimera Wittenbergteologin och visa att han och hans kollegium inte kom med några innovationer. Under dagarna blev det tydligt att även den samtida mystagogiken är mer en fråga om att medvetandegöra och fördjupa det man redan håller på med snarare än att komma med någon innovation.

Det handlar om ett lärande i kyrkan där å ena sidan erfarenhet och praktik och å andra sidan reflektion och teori ömsesidigt påverkar varandra. Att skapa tid och rum för att beröras av Guds närvaro. Lärande och undervisning i tro är en levande dialog med Jesus Kristus som i tiden gör sig känd och kommer nära på en mängd olika sätt.

Lästips:

På biskop Karin Johannessons initiativ har Uppsala stift samlat texter om hur mystagogik kan se ut idag. De finns nu sammanställda av biskop Karin och Erik Berggren i antologin *Mystagogiska upptäcktsfärder* (Verbum, 2025).

Boken innehåller konkreta exempel från församlingars verksamheter och personliga reflektioner. Det handlar bland annat om musik, kyrkorum, bibelläsning, konst, detektivromaner, natur, klimat, gudstjänst, barn, liturgi och diakoni. Antologin berör idéer om hur förnuft, känslor, tankar och sinnesförmågor kan berika varandra när vi vill lära känna Kristus. I boken ingår även ett kyrkohistoriskt bidrag från Peter Halldorf och journalisten Lisbeth Gustafsson gör en avslutande reflektion.

När biskop Bo-Göran i sin vägledning skriver att vi måste medvetet skapa trygga rum där vi kan dela våra berättelser och upplevelser av helighet är denna antologi ett redskap som kommer i rätt tid. Här finns läsning för alla som söker inspiration och mod för att ta in mystagogiken i församlingslivet eller upptäcka hur den redan finns där. Mystagogiken är ett lärande i trons mysterier, dels i medvetenhet om att dessa mysterier aldrig till fullo kan förklaras och dels i medvetenhet om att våra liv formas av att dessa mysterier utforskas.

Från beroenden, depression och mobbning till frihet i Jesus. Under sin uppväxt har **Benjamin Wikström** gått igenom många svårigheter och kämpat sig igenom mörka dalar. Till sist var det hans tro som räddade honom.

TEXT: **MAJA NORDQVIST**

Benjamin testade det mesta – tills han fann Jesus på riktigt

Jag träffar Benjamin i hans lägenhet i centrala Vasa. Vi sätter oss ned med varsin kaffekopp. Historien som utvecklas är berörande, stundtals nattsvart men till slut hoppfull.

Under barndomen fanns Gud med i familjen och i Benjamins liv.

– Aftonbönen har funnits med mig från två års ålder till i dag. Jag har alltid trott på Gud och bätt aftonbön.

Men det var något som satte käppar i hjulen.

– Jag hade en stötesten. Det var att Gud var tråkig. Jag tyckte han var *lame* och repetitiv.

– Som barn tror man ju på mycket. Man tror på Gud, man tror på tandfen. Det är ju också det fina med att vi ska komma till Gud som barn, för barn har inga problem med att tro på saker.

Barndomen präglades av fotboll, nyfikenhet och passion, fortfarande med Gud enbart i ögonvrån.

– Min första tillflykt var datorspel, jag sökte glädje och lycka i det.

”Jag blev mobbad, jag blev tom”

Benjamins skolgång blev tung. Åren var fyllda av mobbning och under samma period började beroenden smyga sig på.

– Jag var mobbad och utanför från ettan hela vägen till slutet av högstadiet. Jag blev tom. Motsatsen till kärlek är inte hat utan likgiltighet, och jag upplevde mycket av det under min tidiga uppväxt. I alla fotbollslag och skolklasser hamnade jag utanför.

– Jag utvecklade ett allvarligt spelberoende och när det kändes utdaterat började jag testa sex. Jag försökte återigen bara söka uppmärksamhet och söka lycka.

Under denna tid försökte Benjamins föräldrar få honom tillbaka till den tro han växt upp med.

– Mamma är väldigt rakt på sak. Hon sa rakt ut att det här är inte den vägen du borde gå och att jag kommer inse det senare.

Vid den här tidpunkten var Benjamin sjutton

år. Han beskriver sitt sjuttonåriga jag som själviskt, otrevligt och aggressivt.

– Jag tänkte bara på mig och mitt.

Till sist åkte han iväg för att vara en tid med sin farfar, som är van att diskutera med ungdomar som har det svårt.

– Om man inte kan bete sig i vår släkt, är det honom man åker till.

– Han frågade mig: ”Benjamin, vad gör du här?” Direkt började jag berätta att det är för att pappa är som han är, mamma är som hon är, och ingen förstår mig. Farfar förklarade att det inte handlar om det, utan att problemet ligger i mig själv. Det blev lite av en vändpunkt.

Cykla med händerna för ögonen

Benjamin berättar att hans sökande efter ständiga kickar nu var på den nivå att han kunde cykla med händerna för ögonen bara för att känna någonting. Ännu hade han inte testat alkohol.

En stor vändpunkt i Benjamins liv kom under en förbön i Sionkyrkan i Vasa.

– Ända sedan lågstadiet bad min kompis Jakob för mig. Han är en av mina bästa vänner i dag och han var den irriterande vännen som alltid försökte dra med mig till kyrkan.

Det hände sig ibland att Jakob lyckades få med Benjamin till kyrkan.

– Jag satt längst bak i salen och spelade *Clash of Clans*. Jag kände mig gravt malplacerad och brottades med bristande självkänsla. Min absolut största rädsla var att stå framför folk och prata i mikrofon. Ibland i kyrkan märker man någon som sitter längst bak och ser ut att vara tvingad dit. Det var jag.

Med uppmuntran av kompisen gick han ändå till förbön och lät prästen be för honom. Där berättade prästen att han såg en vision där Benjamin står med en mikrofon i handen och pratar inför en publik.

– Aldrig i livet, tänkte jag, det kommer aldrig hända. Vet den här prästen ens vem jag är?

Under några år fortsatte Benjamin leva som

han alltid gjort. År 2021 träffade han sin nuvarande fästmö Anna. Deras relation inleddes på distans, eftersom hon bodde i Tyskland.

– Hon hälsade på mig i en vecka och sedan åkte jag en månad till henne. Och vill man supas ska man åka till Tyskland.

– Folk märkte att jag inte druckit tidigare, att jag inte visste hur man skulle göra. Jag trodde shots var som vanliga glas och drog åtta stycken.

Första gången han var riktigt berusad kom känslorna.

– Jag märkte att det är det här jag saknat hela mitt liv. Hur kunde jag ha missat det här?

Efter att han kommit hem från Tyskland kändes livet tommare än någonsin. Då fanns det bara ett utforskat område kvar.

– Droger. Jag valde vid ett tillfälle att göra det jag alltid varit fullt övertygad om att jag aldrig skulle göra. Och samma tankar kom då – var har det här varit hela mitt liv? Jag har aldrig fallit djupt in i varken droger eller alkohol, men jag har doppat tårna och känt av varför folk gör det.

”Be är vad jag vill göra”

Efter många år av mörker började saker sakta vända. Under år 2022 fortsatte hans vänner att be för honom och för visionen med mikrofonen.

Sakta men säkert märkte Benjamin att hans värderingar förändrades och han började bry sig mer om andra människor.

Något som bidrog mycket var tiden i militären, där han både kom bort från beroenden och fick vissa svar på varför livet sett ut som det gjort.

– Jag och en annan rekryt blev skickad till Pieksämäki-lägre för att vara nattvakter. Där såg jag mycket av Jesus. Efter ett möte där jag fick be för en flicka på lägre sa jag till min kompis ”det här är vad jag vill göra”.

Militärtiden slutade med att Benjamins värnpliktstid avbröts.

– Jag blev kallad ”Undersergeant Jesus” och blev hemskickad på grund av en psykos. Efter det fick jag diagnosen bipolär sjukdom.

Gud har hjälpt
Benjamin att
förlåta sina
mobbare.

FOTO: PRIVAT

Benjamin Wikström

Ålder: 23.

Varifrån: Tölby, Korsholm.

Studerar statsvetenskap vid Åbo Akademi i Vasa.

Från hösten anställd som studentevangelist på studentmissionen i Vasa.

Favoritartister: Forrest Frank, Brandon Lake.

Intressen: "Fotboll var min religion innan jag blev kristen." Har spelat sedan han var sju år och även varit domare. Spelar också trummor, piano och ukulele. Väldigt tävlingsriktad.

Att få diagnosen ledde till bra hjälp och Benjamin har med tiden lärt sig att leva med sin sjukdom. Diagnosen hjälpte honom också att förstå de beroenden han levte med.

Det kom ett mod från ingenstans

Hur gick det med visionen då? Bilden av mikrofonen i handen som inte går ihop med social ångest?

Under en apologetikhelg i Nykarleby förändrades också det. Ett mod kom från ingenstans, enligt Benjamin en följd av vännernas böner och en närmare relation till Jesus.

– I dag är den sociala ångesten rädd för mig och inte jag för den. Och den har aldrig kommit tillbaka sedan den helgen. På den första studiedagen skulle vi introducera oss med vad vi heter och något vi gillar. Jag sa "Hej, jag heter Benjamin och jag tycker om att be".

"Spännande tid att vara kristen"

Livet i dag ser helt annorlunda ut än under många år hittills. Beroenden och depression har bytts ut mot frihet och glädje. Benjamin ler när han tänker på sitt liv i dag och när han ger tips till andra kristna – eller dem som är nyfikna på tron.

– Man hör ofta *Let your kingdom come*, "låt ditt rike komma", men hur ofta tänker vi *Let my kingdom go*? "låt mitt eget rike gå". Vi behöver lokalisera vilka områden i våra liv som inte ligger framför Gud, och sedan ta dem dit.

Han berättar att Gud har hjälpt honom att kunna förlåta sina mobbare, och förlåtelsen i sin tur har hjälpt honom förbi bitterheten.

– När jag tänker på mobbarna i dag vill jag bara deras bästa och hoppas att de mår bra.

Många unga söker sig till kristendomen. I fjol diskuterade man i SVT Nyheter ifall Jesus kommer bli den största influencern 2025.

– Det är en spännande tid att vara kristen. Då jag började evangelisera var ateism mycket vanligare än det är i dag.

Sedan starten har **Siw Broman** och hennes barnhem Corazón Grande (Det stora hjärtat) i Bolivia varit en hem där utsatta flickor fått skydd, gemenskap och en chans till ett nytt liv.

TEXT OCH FOTO: **CHRISTA MICKELSSON**

Hon har hjälpt 65 utsatta flickor

För drygt 20 år sedan gick Siw Bromans dröm i uppfyllelse: Hon grundade ett barnhem för flickor i Bolivia.

– Vid den tidpunkten jag hade redan bott i Sydamerika i nästan tio år och jobbat på Frälsningsarméns fadderkontor i staden Cochabamba i Bolivia.

Siw Broman växte upp som dotter till veterinären i den lilla östnyländska staden Lovisa. Efter studierna till socialpedagog fick hon en fast arbetsplats och kunde spara lite pengar.

Att hon överhuvudtaget reste till Sydamerika har hon sin väninna, som var soldat i Frälsningsarmén, att tacka för. Siw bestämde sig för att hälsa på henne.

– Jag stannade i tre veckor – och det räckte. Jag såg så mycket behov. Det kändes självklart att prova på att jobba med barn i Sydamerika.

Svåra fall

Långsamt växte drömmen fram om att starta ett eget barnhem. För tjugo år sedan gick den drömmen i uppfyllelse: Ett barnhem på kristen grund.

– För Gud är det viktigaste i livet, säger Siw.

Att bygga barnhemmet var svårt.

– Jag visste ingenting om byggande, och det var svårt att veta vem man kunde lita på i Bolivia. Men till slut blev det bra.

På barnhemmet finns enbart flickor.

– Flickorna har blivit utsatta för sexuellt missbruk. Jag har också haft ett par flickor som varit med om människohandel.

I vissa fall är pappan förövaren. Ibland sitter han i fängelse, men inte alltid.

– Om det är pappan som gjort barnet illa får flickan naturligtvis inte ha någon kontakt med honom.

Alla fall leder inte till en dom.

– Det beror på om någon anmält, eller om mamman valt att tåla. Ofta är kvinnan i Bolivia ekonomiskt beroende av mannen. Vi har haft åtminstone två fall där mamman sagt åt flick-

an: ”Ta tillbaka det du sagt om din pappa. Du har ljugit.” Mamman har hotat flickan, men vi har alltid lyssnat på barnen. Barnskyddet lyssnar också på barnet. Vissa flickor har fortsatt sin kamp, andra har tagit tillbaka det de berättat.

Siw berättar att det är barnskyddet som hämtar flickorna till barnhemmet.

– Vår yngsta flicka var bara sex månader när hon kom. Och så har vi haft flera som varit i två-årsåldern. Men nu tar vi inte emot så små längre, det behövs helt enkelt mer personal.

Nu är den yngsta flickan sex år. Hon kom tillsammans med sin syster, som är ett år äldre.

– Vi har haft väldigt svåra fall. Flickorna kommer från så olika bakgrunder. Det har hänt att någon rymt från oss. Och att jobba med föräldrarna är inte heller så lätt.

» Vår yngsta flicka var bara sex månader när hon kom.«

Hur märks det på barnen att de blivit utsatta?

– När vi får besök blir många förvånade. De säger att flickorna verkar så normala, så glada och trygga. Men i vardagen ser man att de har problem. Det kan handla om sömnen, eller om deras uppförande.

Hon berättar att barnhemmet har en psykolog knuten till sig. Hon är specialiserad på incest.

– Socialarbetaren arbetar alltid med familjerna, för banden till familjen eller någon närstående släkting är viktiga.

Helar både yttre och inre sår

Flickorna går i skola utanför barnhemmet.

– En av tanterna eller någon volontär följer dem dit på morgonen. Sedan tar socialarbete-

ren över. Barnen slutar skolan vid olika tider, men för det mesta väntar de på varandra innan de går hem.

Siw är inte föreståndare i på barnhemmet, utan jobbar fortfarande på fadderkontoret om dagarna.

– Jag är ordförande för barnhemmets styrelse och tillbringar helgerna med barnen. Barnhemmet har både föreståndare och personal, men jag bor bredvid barnhemmet.

För Siw Broman är barnhemmet inte bara ett skydd för flickorna utan också en plats där tron får ta plats.

– Det är ett stort privilegium att få visa den kristna tron för flickorna. Att visa att Gud förlåter, och att Gud helar både yttre och inre sår, säger hon.

Varje söndag går flickorna i kyrkan.

– Det betyder mycket att flickorna får en kristen uppfostran. Vi kan ta med dem till en evangelisk frikyrka där de får höra om Jesu kärlek.

Bolivia är ett kristet land, dominerat av katolicismen. Men tron ser annorlunda ut än i Europa.

– Katolicismen i Bolivia är inte detsamma som katolicismen i Spanien. Här blandas kristen, katolsk tro med ursprungsreligionerna.

”Min plats är i Bolivia”

Just i år känns det extra svårt för Siw att resa hem till Bolivia.

– Det är väldigt tuffa tider där nu. Det råder brist på bensin, framför allt diesel, och även på amerikanska dollar. Vissa matvaror ransonerar, och priserna på det mesta har stigit kraftigt.

Siw Broman är 62 år.

– Alla frågar mig: Vad gör du när du blir pensionerad? Jag säger: Jag tror att jag stannar kvar. Min plats är i Bolivia. Ibland har det varit svårt att inte ha fått egna barn och en egen familj, men det känns också som ett privilegium att få ta hand om de här barnen.

Siw Broman
kommer hem till
Finland nästan
varje år. För-
äldrahemmet i
Lovisa står kvar.

Siw får regelbundet besök av kvinnor som har vuxit upp på barnhemmet. FOTO: PRIVAT

Flickorna bakar pepparkakor varje jul. FOTO: PRIVAT

Det finns plats för 20 flickor på barnhemmet.
FOTO: PRIVAT

Barnhemmet ligger utanför staden Cochabamba, i byn Tiquipaya som är omgiven av höga berg. Ibland snöar det på bergen omkring staden. FOTO: PRIVAT

Corazón Grande – Det stora hjärtat

Barnhemmet är grundat 2006 av Siw Broman.
Cirka 20 flickor i åldern 5–19 år.

Många av flickorna kommer från svåra familjeförhållanden och har utsatts för sexuella övergrepp. I personalen finns en klinisk psykolog specialiserad på vård av barn och unga som utsatts för övergrepp.

Barnhemmet har en styrelse som stöder och övervakar verksamheten.

Cirka 80 procent av verksamheten finansieras av finländska faddrar via föreningen Corazón Grandes faddrar rf i Lovisa.

Vill du bli fadder? Kontakta Gunilla Boxberg Wide på tfn 050 3477707.

Firma Ekström
**EN HJÄLPANDE
HAND**

Vi gör städning,
handlar, fönstertvätt,
trädgårdsarbete,
vedarbete, byggen,
renovering, flytt hjälp,
mm.

Hur kan vi
hjälpa dig?

050 58 99 741
MALAX
www.enhjalpandehand.fi

TAXI Peter Rönnholm

1+8, 1+8 inva taxi, 1+19 pers. buss
Tel. 0500-865 220

MALMBYN I ORAVAIS

Parhus och radhus
på ypperligt ställe!

Mer info på storlund.fi/malmbyn
E-post: info@storlund.fi
Tel. 050-345 2656

Mattsmäki-
vägen 111, Vörrå
www.storlund.fi

H-E STORLUND
BYGGTJÄNST • RAKENNUSPALVELU

Tiimantti-sahaus – Tiimantti-poraus – Betongihäytäminen
Tilaukset/Beställningar: 0406573320

SBS Team Ab - info@sbsteam.fi
+358503380730
Ytterresse 313 - Ytterresse - 68810

Högläggning / Dikesrensning

Tfn 040 5938 045 www.lassfolk.fi

**Äkta alrökta charkuterier
från matriket Österbotten**

Bjud in till julens traditionella smaker med
delikatesser från Österbottens rena natur.

**BLUE
ZONE
FOOD**

Eat good, live longer!

Enligt ett forskningsprogram via Åbo Akademi
finns det möjlighet att svenska Österbotten kan
klassas som världens sjätte **BLÅ ZON**-region.
Vi lever och äter bra samt gillar lokalproducerat.

Matbloggen
uffeskitchen.fi
gillar rökeriets genuina
produkter för den
goda smakens skull

Företagare!
Nu är det dags att
beställa Affärsgåvorna
inför jul.
info@oravaisrokeri.fi

PREMIUM kvalitet till vardag och till fest

Också en diakoniarbetare kan bli arg

Eva Kuhlefelt är t.f. diakoniarbetare i Karis-Pojo församling.

MINNS NI Matteusevangeliet (21: 12–17) beskrivning av hur Jesus går in i templet och driver ut alla som sålt och köpt där, hur han välter bord och stolar och uttrycker sin frustration över att hans bönehus reducerats till ett rövarnäste?

OCKSÅ EN diakoniarbetare kan bli arg. Ofta kommer sig reaktionen av att man upplever kontrollförlust, men lika ofta av att man stöter på orättvi-

sor som man kanske redan ansträngt sig för att åtgärda. När de mest utsatta far illa kan man bli ännu argare, inte minst om utsattheten är resultatet av de aktuella nedskärningarna i socialskyddet eller någon form av myndighetsslarv.

DETHAR hänt att jag funderat kring min lämplighet som diakoniarbetare. Jag saknar ibland det tålmod som diakoner brukar ha – den självavdandande förankringen, den trygga förvissningen om nådens gränslöshet. I sin bok *How We Learn to Be Brave* lyfter Washingtonbiskopen Mariann Budde fram den tålmodiga uthålligheten som en dygd – och understryker att hon själv tvingats träna upp den för mågan eftersom den i hennes fall inte var medfödd. Budde betonar samtidigt kopplingen mellan tålmod och mod – ”perseverance is the hidden virtue of every courageous life”.

OCKSÅ I EMPATI kan man träna sig genom att välja kloka förebilder och genom att (försöka) ut-

föra goda handlingar. Martina Rudeklint, svensk bloggare och församlingsanställd, framhåller i en text att den ”heliga vreden” för med sig positiv handlingskraft.

Om vi stuvor undan mindre trevliga känslouttryck kan vi inte heller leva helhjärtade liv. Så var ju egentligen också fallet med Jesus i templet – han fortsatte att bota dem som behövde botas efter sitt härjande med bord och stolar, blev hyllad av barnen, och fick sedan i sin tur hantera de skriftlärds ilska. Kanske behöver vi ibland tillåta oss häftigare känslouttryck, så länge de fyller något slags vetlig funktion och så länge de banar väg för förändring? Så länge vi inte glömmer kopplingen mellan mod och tålmod.

Häromdagen framhöll min diakonkollega att jag i en krävande arbetssituation hade varit beundransvärt tålmodig. Hon såg förvånad ut när jag framhöll att jag lärt mig – av henne.

EVA KUHLEFELT

DIVAN
Nypremiär på Michail Durnenkovs psykologiska drama
På scenen: Ylva Ekblad, Jon Henriksen
Regi: Dan Henriksson
9-18.10 – Svenska Teatern, Helsingfors (Amos-scenen)
KLOCKRIKETERN

SYRENVÄGEN
Fyra skådespelare tolkar 15 roller i den här moderna folkkomedin
Syreenitie suomeksi
17 & 18.9, 4 & 12.11 – Lavaklubi, Helsingfors
Syrenvägen på svenska
5 & 18.10 – Svenska Teatern, Helsingfors (Amos-scenen)
klockrike.fi

Mat som gör mer än bara mättar.

MAT FRÅN EGET LAND **SLC**

SAMS VÄNVERKSAMHET

Motverka ensamhet - bli en frivilligvän!

samsnet.fi/fritid

Kontakta oss!
Österbotten: +358 50 431 8888
Nyland: +358 41 501 2531

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Söker hyreslägenhet i södra Helsingfors. Vi är ett par på 28 och 29 år som söker en hyreslägenhet i södra Helsingfors. Vi önskar minst en tvåa. Vi är ordentliga, lugna och rökfria, och vi arbetar inom finans- och ekonomiförvaltning. Tel: 044 576 5768

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensio-närsbostäder. (cirka 30 m2) i Nordsjö, Hfors. Ej service-boende. Tel. 050 555 0477 Ons kl. 10-15

Etta i Södra Haga, 26m2. Hyra 650 €/mån. inkl.vatten, Tel:050-5819678

Nyrenoverad lägenhet i par-hus med fyra rum, kök och bastu på marknivå centralt i Lappfjärd. Tel 040 8329670

SÄLJES

Etta i Gamlas,1.vån.,vacker omgivning, bra förbindelser.Tel.040-72243 51

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbverktyg som finns på **www.kyrkpressen.fi**. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 (ej sms) eller via epost till adressen **annons@kyrkpressen.fi** tillkommer en service-kostnad på 5€.

STIFTELSEN
BRUMMERSKA
HEMMET

MEDEL FÖR SVENSKSPRÅKIGA ÅLDERSRELATERADE PROJEKT

STIFTELSEN BRUMMERSKA HEMMET
LEDIGANSLÅR MEDEL I ENLIGHET
MED SITT ÄNDAMÅL

**Ansökningstiden börjar 1.10.2025
och slutar 31.10.2025.**

ANSÖKNINGSBLANKETT OCH
NÄRMARE ANVISNINGAR:

WWW.BRUMMERS.FI

Wentis begravningsbyrå

Kistor, urnor, gravstenar, transporter m.m.

Nykarleby och Oravais med omnejd

Tel. 044-7777448 email info@wentis.fi www.wentis.fi

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Handarbetsaffär Brita

Köpmansgatan 3
21600 Pargas

tel. 041 5392512

Kajs Massagetjänst

KAJ SANDELL

leg.massör - laill.hieroja

Ytterressevägen 191, 68810 Ytterresse

Tfn: 0500-852 040

**Boka
höststädningen**

- Städning
- Byggstädning
- Fastighetsskötsel inom- och utomhus

Firma K. Rusk

Molpe | 046-574 3685
rusk.kristoffer@gmail.com

MADEIRA
10-24 FEBRUARI

Info: catarina.olin@gmail.com, Tfn 050 3490 470
Duveskogs Reseservice, duvres.se

Urval ur resor hösten 2025

'Kalabalik i Fabriken' i Umeå	1-2.11
Almuñécar, Spanien 22 dagar	3-24.11
– några platser kvar!	
Stockholm med 'Trassel' eller 'Mamma Mia the Party'	14-16.11
Långhelg i Umeå med 'Christmas Night' och 'Lisa Nilsson-Uteblivna Vi'	28-30.11
Stockholm med Julmarknader och 'Trassel'	4-7.12
Julmarknad i Tallinn	4-7.12
En dag i Stockholm med 'Stjärnjul'	12-14.12
Weekend i Stockholm med 'Stjärnjul'	12-15.12

Mer information om alla våra resor på vår hemsida!

OBS! Ny hemsida och nytt marknadsföringsnamn fr.o.m. september. INGSVA Resor heter numera Ingves Travel

INGVES
TRAVEL

www.ingves.fi
info@ingves.fi
Tel.nr. 06-7811 703

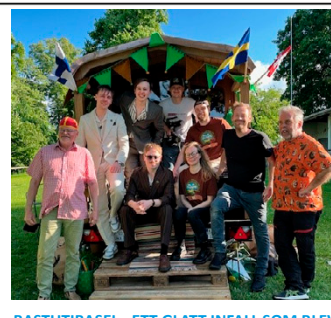
SAMSPELET MELLAN HÄST OCH RYTARE
Johanna Lassnack on 17.9 kl 18.30
Jakobstads Gymnasium

VARDAGENS BERG- OCH DALBANA - SOM FÖRÄLDER TILL EN TONÅRING MED ADHD
Nina Thoden on 8.10 kl 19.00
Jakobstads Gymnasium

HUR KAN VI LEVA LYCKLIGARE? HJÄLPER DET ATT BO I FINLAND OCH GILLA KAJ?
Micael Dahlen on 15.10 kl 18.30
Schaumansalen Jakobstad

BASTUTIBASEL - ETT GLATT INFALL SOM BLEV EN 5500 KILOMETER LÅNG BASTURESA
Teamet Bakom BastutiBasel
on 5.11 kl 18.30-20.00
Jakobstads Gymnasium

Boka din biljett på:
arbis.jakobstad.fi
eller
06 786 3264

Begravning

När en gravsten tas bort försvinner en del av historien

Replik till Martin Gardberg (KP 14/2025):

Som jag skrev i min insändare (KP 13/2025) är jag fullt medveten om att det medför kostnader att upprätthålla en begravningsplats. Jag är också medveten om att någon måste betala för att den skall kunna fortbestå. Och det är också helt på sin plats att anhänga, om de finns, skall betala.

Men visst är det business som mycket annat – på "min" begravningsplats fick man ännu för drygt 50 år sedan gravplats för evig tid, vissa som hjälpt till att anlägga gravplatsen fick gratis plats. Sådana förmåner har försvunnit utan att anhänga informerats – vad det nu sedan har för betydelse.

Att man inte är jämlik efter döden finner jag vara en berättigad kommentar. Jag tror inte att en församling skulle ta

"Också den siste som vandrade på rote i vår hembygd är värd sin historia."

bort kända personers gravstenar, även om ingen skulle betala. Då skulle det snart inte kunna hållas gravgårdsvandringar längre. Dessa är ofta populära – på en fysisk plats är det lättare att väcka minnen till liv. Och att ta bort gravstenar som ingen betalar för medför knappast någon insparning, så länge det inte är utrymmesbrist.

Jag är också medveten om att allt fler väljer kremering, minnes- och askundar, och med det system man nu infört då det gäller gravstenar finns det skäl att fundera mera på den möjligheten.

Oberoende av det plockas en del av historien bort när en sten tas bort – för också den siste som vandrade på rote i vår hembygd är värd sin historia – framför allt som en förhoppning att vi aldrig någonsin igen skall behöva återgå till sådana tider. Hans sten är också bortplockad, liksom flera andra liknande.

För ett par veckor sedan hade jag besök från Kalifornien av en avlägsen släkting med familj. Hans farföräldrar med sex barn emigrerade till USA i början av 1950-talet. Farföräldrarna återvände på ålder-

domen medan alla barnen, som var födda i Finland, blev kvar i USA

Vi besökte kyrkan, farföräldrarnas, farfaderns föräldrars och farfaderns morfars gravar. De kunde alla "berätta" historier som varit helt obekanta för mannen – liksom huset som finns kvar där hans pappa och farfar föddes, där hans farfarmor växte upp och som hans farfarmor byggde ...

De flesta av de här personerna har överhuvudtaget inte funnits i den här mannens "hjärta" tidigare – och skulle ha varit svåra(re) att "väcka" utan fysiska minnesplatser. När dessa ättlingar till emigranter kommer hit för att se varifrån förfäderna kom är kyrkan och begravningsplatsen nog så gott som alltid med på besökslistan.

STEFAN MANNSÉN

Helande

Varför spottade Jesus?

Siv Nylund beskriver i spalten *Betraktat* (KP 14/2025) bön och helande vardagligt sympatiskt. Även god beröring kan vara bön. Men hon frågar också – varför spottade Jesus?

Det är en fascinerande undran, lite som att fråga sig: Varför skrattade Sara? Ju mer en funderar desto mer detaljerat blir det hela i situationsbeskrivningar, traditioner, utmaningar, budskap, synvinklar.

Om saliv i läkekonsten vet vi faktiskt en hel del. I kloster har vi helgon som slickar andras sår. I äldre tider har munkar och nunnor ätit av eksem eller spetälska för att behandla sjuka och ta del av Kristi lidande, äta Kristus.

Men att som Jesus i flera evangelieberättelser spot-

"Dagens vetenskap känner till att människosaliv förutom riskfyllda bakterier också innehåller enzymet lysozym och den kemiska föreningen opiorfin."

ta saliv i lera som sedan appliceras på skavanker eller att spotta i marken i samband med helande handlingen är de facto en mycket äldre och vida spridd shamanistisk läkekonst som Jesus sällar sig till, med urtida anor utanför egen religion och kultur.

Dagens vetenskap känner till att människosaliv förutom rikligt med riskfyllda bakterier också innehåller enzymet lysozym och den kemiska för-

eningen opiorfin. I forskning på spott hos möss har opiorfin konstaterats ha större smärtstillande effekt än morfin. Lysozym finns rikligt i mänskliga kroppsvätskor som saliv, tårar och bröstmjölk, och är antibakteriellt.

Läkekonstens gud Asklepios lärar i antikens Grekland kopplas samman med tempelhundarna som slickade de sjukas sår. Ormsaliv användes som medicin, vilket är ursprunget till apotekar-

nas symbol, staven som med en eller två sammanslingrade ormar.

I Lukasevangeliet har vi också berättelsen om tiggaren Lasaros varssår slickas av hundar.

Den kan läsas ur ett nytt perspektiv då vi vet att varken Jesus eller antiken i övrigt var främmande för att använda spott i medicinskt syfte. Det här även om den judiska traditionen i övrigt räknar kroppssekret – saliv, säd, mensblod, svett eller tårar – som ceremoniellt orena. Modersmjölken däremot verkar höra till en överkategori utan tabu för folket som långtar efter ett land som flyter av mjölk och honung.

MONIKA E PENSAR
Helsingfors

Resor

Vi har Finlands största utbud av paketresor på svenska.

London / Abba Voyage
26-30.11

Smaker längs tyska vinvägen
22-27.10

Almuñécar

20.12.2025-4.1.2026,
11-30.3.2026, 18.3-1.4.2026

Riga -Baltikums Paris
15-19.10, 3-7.12

Hälsoresor till Pärnu
12-19.10 (8 dgr), 15-19.10 (5 dgr),
20-27.11 (8 dgr), 3-7.12 (5dgr)
Julresa 20-26.12

Shoppingresa till Ullared
12-16.11

Teaterresa till Helsingfors
8-9.11 Moulin Rouge
eller Amos A på Svenska Teatern

Teaterresa till Åbo
8-9.11 Romeo & Julia

Kristina från Duvemåla
14-15.11 Sundsvall

Carola i Stockholm
4-7.12

Besök även Skansens julmarknad

Julshow i Stockholm med Larz-Kristerz
4-7.12

Julshow med hits, buskis, rock'n'roll och småstadslul å la Chick Berry

Christmas Night i Umeå
28-29.11

Med Wiktor, Magnus Carlsson och John Lundvik

Julgala i Umeå
13-14.12

Med Kaliffa, Dotter, Brolle och Nike Sellamar (Idolvinnare 2022)

Salo & Jöback
21-22.11 i Övik

Lisa Nilsson
29-30.11 i Umeå

Bo Kaspers Orkester
29-30.11 i Skellefteå

Max Martins musikal & Julia

26-29.3.2026 Stockholm
Med Ziaa, Victor Norén & Joanné Nugas

Mässor i Stockholm
5-8.3.2026 Antik- & båtmässan
26-29.3 Nordiska Trädgårdar

oravaiotrafik.fi
06 318 4000 må-fre 10-15

HÖSTENS BOKNYHETER

JAN-ERIK NYBERG

Konsten att lära känna en annan människa

Vi blir aldrig klara! Den här boken påminner oss om att relationsfärdigheter är något vi alla kan träna, lära och växa i.

Fontana Media, hft. 27,90

LARS-JOHAN SANDVIK

Livets pusselbitar

– *Texter av en småstadspräst*

Lars-Johan "Jukka" Sandvik reflekterar kring livet, tron och om sin tid som präst i Nykarleby.

Fontana Media, hft. 28,90

Gnistor

– *Sju röster om tro*

Hur är det att leva som kristen idag? Vad bär oss, och vad vilar vi i när livet rullar på? Sju skribenter delar med sig av sina tankar om tro.

Fontana Media, hft. 27,90

tfn 040 831 5897 • www.fontanamedia.fi • Södra kajen 8, 00130 Helsingfors

Fontana Media

ÅRETS TURNÉ FORTSÄTTER!

Trons återkomst – eller? Särskilt yngre män är allt mer intresserade av tro, samtidigt krymper fortfarande kyrkans medlemsantal. Har tron kommit tillbaka? Hur? Utöver diskussionerna blir det **kaffeservering, bokförsäljning** och **andakt**. Välkommen med!

HÅLLTIDER FÖR KVÄLLARNA:

16.00 Bokförsäljningen börjar

17.00 Kaffe & tilltugg

18.00 Programmet börjar

Turnén är ett samarbete mellan Fontana Media, Kyrkpressen, Församlingsförbundet och den lokala församlingen på orten.

MARIEHAMN
Torsdag 18.9

Församlingshemmet
Johanna Evenson,
Alexandra Ång,
Sofia Torvalds

PARGAS
Onsdag 17.9

Församlingshemmet
Björn Vikström,
Moa Karlsson,
Sofia Torvalds

OBS! Kvällsmässa i kyrkan kl. 18.
Programmet börjar kl. 18.30.

KYRKSLÄTT
Måndag 15.9

Ellen, Köpcentret Kirsikka
Elina Sagne,
Mikael Sjövall,
Sofia Torvalds

HELSINGFORS
Tisdag 16.9

Matteus
Camilla Ekholm,
Jan-Erik Andelin,
Sofia Torvalds

LOKALA GÄSTER

Björn Vikström

Moa Karlsson

Mikael Sjövall

Johanna Evenson

Alexandra Ång

Elina Sagne-Ollikainen

Camilla Ekholm

Sofia Torvalds

Pian Wistbacka

Nicklas Storbjörk

Kalle Sällström

Åsa Nordström

Jan-Erik Andelin

